

Pojď a následuj mě

Témata
pro společenství
mládeže

1

Vypracovala skupina kněží a laiků ze Sekce pro mládež ČBK
jako pomůcku pro společenství mládeže.
Redakce P. Jan Balík

Děkujeme ThDr. Jiřímu Skoblíkovi,
který text teologicky lektoroval.

S církevním schválením pražského arcibiskupství
číslo jednací 4102/2001

ISBN 80-86025-36-5

V nakladatelství Paulínky vydala:
Sekce pro mládež ČBK
Thákurova 3, 160 00 Praha 6
mladez@cirkev.cz

Nakladatelství PAULÍNKY, 2001

„Dnes vás Duch svatý posílá jako ‚Kristův dopis‘, abyste každý ve své zemi hlásali Boží dílo a abyste byli zapálenými svědky Kristova evangelia mezi všemi lidmi dobré vůle až na konec země.

*Poslání, které vám je svěřeno, vyžaduje, abyste si během celého života nacházeli čas nezbytný k duchovní a věroučné formaci. Tím se prohloubí vaše víra a vy sami se stanete těmi, kdo formují. Tak odpovíte na výzvu k růstu, neustálému zrání a přinášení plodů.“
(Jan Pavel II. na XII. světovém dnu mládeže v Paříži v roce 1997)**

* Citace promluv Jana Pavla II. mládeži pocházejí z knížky „Kristus vás miluje“, kterou vydala Sekce pro mládež v nakladatelství Paulínky v roce 2001.

Drazí přátelé,

jsem rád, že se vám dostává do ruky pomůcka k metodickému vedení kroužků mládeže. Je zřejmé, že skupina autorů dbala na práci s Písmem svatým a na katechismus, kde jsou formulovány základy víry. Inspirovali se dlouhodobou a podivuhodnou starostlivostí Svatého otce o mládež.

Práce s mládeží musí zaujmout všechny zúčastněné. Je třeba mít na paměti Boží tajemství, osobu Pána Ježíše a podivuhodnou skutečnost církve, a zároveň neztratit ze zřetele člověka.

To vše spolu souvisí. Vyjadřují to po svém dvě velké apoštolské, pedagogické a psychologické autority, jakými jsou svatý Pavel a svatý Augustin. Svatý Pavel: „Teď poznávám mlhavě, jako v zrcadle, ale pak poznám, jak jsem sám poznán.“ (srov. 1 Kor 13,12) A svatý Augustin stručně: „Pane, ať poznám Tebe a ať poznám sebe.“

Při službě mládeži nesmíme zapomenout na náročnost Evangelia a obtížnost duchovního života. (Skrze ně člověk roste a sílí.)

Na cestu chci připojit pravidlo Evangelia, jehož autorem je sám Pán Ježíš: „Kdo má, tomu bude dáno. Kdo nemá, tomu bude vzato i to, co si myslí, že má.“ (Lk 8,18)

Žehnám vám.

Jiří Paďour,
biskup koadjutor
delegát ČBK pro pastorační mládež

Než se pustíš do čtení

Milí mladí přátelé,

dostáváte do rukou knížku, která byla připravována během několika posledních let s cílem nabídnout jak společenství mládeže, tak i jednotlivým mladým lidem materiál, který by sloužil k prohloubení života z víry. Věříme, že jednotlivá témata budou pro mnohé z vás obohacujícím.

Tato knížka obsahuje témata na první rok. Brzy bude vydána knížka pro rok druhý. Každý díl umožňuje sestavit program setkání společenství mládeže na jeden rok a vydat se tak společně na dobrodružnou cestu životem z víry a radostného odhalování odpovědí na základní otázky člověka.

Následující stránky byly z velké části napsány na Svaté Hoře, pod ochranou Panny Marie. Autoři doprovázeli svou práci a zkušenost modlitbou za vás mladé a svěřovali vás do ochrany Matky Boží.

Všem, kteří budou otvírat tyto stránky a používat je pro objevování nádhery víry v Krista a přátelství s ním, přejeme rozzářené oči z úžasu nad nesmírností Boží lásky.

*Přípravná skupina kněží a laiků
ze Sekce pro mládež ČBK*

Jak s materiálem pracovat?

Ve společenství

Jednotlivé kapitoly jsou sestaveny tak, aby si animátor mohl doma v klidu vše promyslet a připravit si způsob předání své skupině. Je potřebná osobní práce animátora, která přinese živější a osobnější předávání.

Každá kapitola obsahuje vždy jedno téma. V praxi bude asi nejlepší věnovat danému tématu jedno setkání v měsíci během školního roku. Samozřejmě je možné téma probírat důkladněji a pak může vystačit i na několik setkání.

Pro vlastní využití

Knížka může posloužit každému, kdo chce prohloubit svůj život z víry. Jednotlivá témata je možné číst jako duchovní četbu nebo je prohlubovat v meditaci. Pak by bylo dobré číst témata tak, jak jsou za sebou řazena, a věnovat se zamyšlením nad nimi pravidelně každý den. Jedno téma tak bude v modlitbě po částech probíráno po více dní. Délka takovéto meditace se doporučuje 20-30 minut. Tím si může mladý člověk pravidelné meditaci lépe navyknout.

Kněží a dospělí animátoři mládeže

Připravená témata vytvářejí souvislou osnovu základního duchovního růstu mladého člověka a mají na paměti, že víra se projevuje životem. Jde tedy o témata sloužící k celkové formaci chlapců a děvčat. Navržená struktura umožňuje zkušenějším animátorům podržet to hlavní a podstatné a přidat svůj vlastní přístup a usnadňuje tím přípravu.

Jak téma předávat?

a) Téma je vhodné uvést nějakou hrou, pak je ho třeba krátce přiblížit a základní body tématu objasnit či vyložit formou katecheze. Následuje diskuse a společná modlitba inspirovaná tématem. Na konci setkání může animátor rozdat každému xerokopii lístku *Na cestu životem*, který téma shrnuje a vytyčuje doporučení pro osobní život.

b) Vhodné je též začít setkání diskusí na základě nějakého příkladu, příběhu nebo hry. Diskusi animátor řídí vhodně pokládanými otázkami. Na závěr se shrne téma pomocí lístku, který animátor obohatí na podkladě katecheze. Tento lístek (dále jen *Na cestu životem*) dostane každý účastník s sebou domů.

c) Pokud se téma bude probírat po dobu několika setkání, připraví animátor do diskuse nejprve otázky (ty předem rozdává členům společenství, aby si mohli vše doma sami promyslet) a na příštím setkání se pracuje nejdříve s nimi (účastníci prezentují své odpovědi na zadané otázky). Teprve pak se vše uzavře pomocí katecheze a předá se účastníkům *Na cestu životem* se shrnutím.

Je jistě mnoho dalších způsobů, jak témata ve společenství předávat. Zde jsou uvedeny jen některé pro inspiraci. Pokud mluvíme o animátorovi, máme na mysli toho, kdo má na starosti předání tématu. V roli animátora se mohou jednotliví členové společenství střídat.

Na cestu životem, který na setkání účastníci dostanou, jim pomůže ještě hlouběji si předané téma uvědomit a podle „nabídky pro Tvůj život“ učinit konkrétní kroky růstu ve svém životě. (Možná, že bude i užitečné, aby si knížku opatřil každý člen společenství a kromě společného zamyšlení ještě přidal vlastní práci, jak je popsáno dále.)

Obsah jednotlivé kapitoly

Katecheze

Katechetickou formou předává dané téma.

Na cestu životem

Shrnuje probrané téma a přibližuje ho pomocí konkrétních příkladů ze života. (Tyto shrnující lístky najdete pro snazší použití i na volných listech na konci celé knihy.)

Metodika

Přináší animátorovi inspiraci, jak téma předat ve společenství. Byly vybrány ty návrhy, které byly mnohokrát ve společenstvích mládeže vyzkoušeny.

Četba k prohloubení tématu

Nabízí základní literaturu vhodnou pro vyzrálejší animátory k prohloubení tématu při samostudiu.

PROJEKT BOŽÍ LÁSKY

1

Katecheze

Jistě známe okamžiky, kdy procházíme na horách předjarní přírodou: plochy sněhu, čisté obzory, lesní velikáni a na mezi malý zázrak – sněženka. Anebo noční obloha plná hvězd, nekonečný vesmír, vlahý vánek a na obloze velikonoční měsíc v úplňku.

Možná je to zvláštní začátek rozhovoru o stvoření, ale chci ukázat a říct, že ne všechno se dá spočítat nebo vyjádřit v rovnicích. Mnohdy právě tyto okamžiky krásy jsou hlubokou meditací o stvoření a o Tom, kterého tušíme za vší tou krásou a moudrostí, o Bohu Stvořiteli.

Hledání Stvořitele

Lidé všech kultur i dob tušili, že za vším něco anebo Někdo stojí. O tom vyprávějí dějiny náboženství. Toto hledání a tušení bylo v lidských dějinách často mlhavé a někdy značně zmatené. Mělo však společného jmenovatele, a to tušení, které postupně přecházelo v jistotu, že za tím úžasným okolo nás někdo být musí. A to je začátek filosofie (filo-sofie znamená hledání nebo lásku k moudrosti), hledání pravdy o sobě i o světě, který nás obklopuje.

I význační myslitelé nedávného věku to vnímali obdobně. Známý filosof Imanuel Kant řekl: „*Hvězdné nebe nade mnou a mravní řád, který v sobě pocítuji, mě ujišťují o existenci Boží.*“ (Volně parafrázováno.) Geniální fyzik Albert Einstein zase prohlásil: „*Věřím v Boha, protože*

si nemohu myslit, že jsem tou první inteligencí, která poznává věci, které jsem objevil.“

Když se tedy podíváme nezaopatřeno okolo sebe a také do sebe, nacházíme stopy nesmírné inteligence a moci Boží. Je dobré si povšimnout, že zde nedochází ke střetu vědy a víry. Naopak se zdá, že čím více roste naše poznání např. v astronomii, tím více můžeme žasnout nad Boží velikostí. Vždyť zatímco dříve lidé rozlišovali asi okolo pěti tisíc hvězd na nebeské klenbě, dnes žaseme nad miliardami galaxií.

Poznávání Boha ze stvoření

A to ještě nehovoříme o zázraku života a zázraku každé lidské bytosti. G. K. Chesterton napsal: *„Když vidím, jak proti mně přichází jakýsi druhý tvor jako já po dvou nohách, měl bych žasnout nad tím zázrakem.“* (Volně parafrázováno.) Za tím, co pozorujeme, můžeme tedy objevit Tvůrce, který je nositelem nesmírné nekonečné inteligence, moudrosti, krásy a moci. Možná jste se někdy zamyslili nad tím, jak to vypadalo na počátku stvoření. Existují různé teorie vzniku vesmíru. Za nejpravděpodobnější je pokládána teorie velkého třesku. Podle ní vesmír vznikl před 20 - 30 miliardami let z nulového bodu v okamžiku X. Tato teorie vychází například z rychlosti vzdalování se galaxií, posuvu světelného spektra apod. a navozuje tak otázku, odkud to vše vzniklo, a jestliže všechno má svůj počátek, jak to vše začalo.

Zde se nabízí mnoho námětů k úvahám. Mnozí filosofové mluví o existenci všeobecného zákona příčinnosti. Má-li vše svou příčinu, pak i vesmír musí mít svoji příčinu. (Např. děti mají svůj počátek v rodičích, řeka je z pramene, strom vyrostl ze semene atd.) Věda dochází až k počátku vesmíru. Základní otázkou však je, odkud a jak vznikl. Na tuto otázku věda odpověď nezná.¹

¹ Někdy můžeme zaslechnout otázku: „A odkud se tedy vzal Bůh?“ Abychom mohli správně odpovědět, musíme si uvědomit vázanost hmoty na prostor, čas a rychlost. Bůh, který je Duch, není vázán na tyto veličiny. Znamená to, že i když je tvůrcem hmoty, není vázán jejími parametry, je mimo čas, říkáme, že je věčný a zároveň můžeme říci, že není starý ani vteřinu. Otázka po jeho počátku nemá tedy smysl, protože je Ten, který je.

Zde můžeme čerpat z nového zdroje poznání, a to ze zjevení obsaženého v Bibli – Písmu svatém. Víme, že Bible, jak se během staletí vyjasnilo, není vědeckou učebnicí astronomie, biologie, antropologie (i když i v těchto oblastech jsou tam zajímavé informace). Bible je především kniha zjevení, kde nám Bůh zjevuje podstatné pravdy o sobě, o člověku a o tom, jak máme žít, abychom dosáhli plnosti života věčného. Předkládá nám podstatné skutečnosti. Jedna z podstatných skutečností, které nám Bible předkládá, je obsažena již v její první knize Genesis, a to hned v první větě: *„Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“* (Gen 1,1) Zjevení nám tedy říká, kdo je Bůh. Říká, že Bůh je původce všeho, je Stvořitel. Stvořit ovšem znamená něco jiného než vyrobit, udělat. Vyrobit znamená udělat něco z něčeho, stvořit znamená udělat něco z ničeho. To my lidé nemůžeme. Když však něco chce Bůh, stane se to, protože moc Jeho vůle je nesmírná. Proto říkáme, že Bůh je všemohoucí.

Stvoření z lásky

Představme si počátek. Nebylo nic, jen On. A protože On je absolutní Bytí, je v něm všechno v absolutní míře, všechny dokonalosti, krása, inteligence, moc, nekonečné bohatství. Proto také můžeme říci, že Bůh je naprosto šťastný. V něm je dokonalost a plnost, nic už mu nemůže být přidáno. On má nekonečné možnosti. Zde nás může napadnout jedna otázka. Když měl všechno, nic mu nescházelo, nic mu nemohlo být přidáno, proč tvořil? Existuje jediná odpověď. Asi byste na ni přišli i sami. *Je-li Bůh tak dokonalý, nemůže mu chybět jedna základní dokonalost, která je spojena s dobrem, a to je láska.*

On je Láska s velkým „L“, protože v něm je všechno absolutní. Láska však má jednu vlastnost, kterou máme i my přes naši nedokonalou schopnost milovat, a tou je ochota dělit se. Když máme někoho rádi a vidíme něco krásného, např. krásný pohled na zapadající slunce, vzpomeneme si na něho a řekneme: *„Kéž by to taky viděl(a)!“* Protože milujeme, chceme se rozdělit. Tak je to i s Bohem. Nechtěl si to vše nádherné a úžasné nechat pro sebe. Chtěl

se rozdělit s někým, kdo by jeho stvoření rozuměl, kdo by je dovedl ocenit a kdo by je chápal. A proto Bůh stvořil vesmír, duchové bytosti, kterým říkáme andělé, a nakonec i člověka.

V celém stvoření nacházíme úžasný řád a člověk je stvořen jako součást tohoto řádu.

V první knize Písma, v Genesis, o něm čteme dvě základní skutečnosti, které ho nejlépe charakterizují: „*Bůh stvořil člověka ke svému obrazu a stvořil ho jako muže a ženu.*“ (srv. Gen 1,27)

Člověk stvořen k Božímu obrazu

Mohli bychom se u těchto dvou charakteristik člověka trochu zastavit. První je, že *člověk byl stvořen k Božímu obrazu*. Co to znamená? Bůh je Duch. Podobnost člověka s Bohem je tedy v tom, že člověk má také nesmrtelnou duchovou podstatu oživující lidské tělo. Říkáme jí lidská duše. Tato podobnost s Bohem činí člověka důstojným Božím protějškem, jeho obrazem. Uschopňuje člověka říci Bohu „Ty“, vést s ním rozhovor – modlit se. *Člověk je tedy Božím protějškem, je osobou, která si uvědomuje sebe i své okolí a která vytváří vztahy s Bohem i lidmi.*

Člověku je darováno něco nesmírně důležitého, čemu říkáme svobodná lidská vůle. Kdyby člověk tuto svobodnou vůli od Boha neobdržel, nebyl by samostatný, nebyl by Božím obrazem, ale loutkou, automatem, který by musel jednat určitým způsobem. Důstojnost člověka je v možnosti svobodné volby, která je však také spojena se zodpovědností a s rizikem, že v případě zneužití svobody může člověk mnoho pokazit v sobě i v druhých. „*Bůh ponechal člověku možnost rozhodovat*“ (srv. Sir 15,14), aby se mohl svobodně přimknout ke svému Stvořiteli, a tak dosáhnout oblažující dokonalosti“ (viz KKC² 1743)

² KKC touto zkratkou označujeme Katechismus katolické církve, Karmelitánské nakladatelství 2001.

Člověk je stvořen jako muž a žena

Druhou charakteristikou je, že *Bůh člověka stvořil jako muže a ženu*. Proč tímto způsobem? Již ve Starém zákoně se lidé postupně učili lépe poznávat, kdo je Bůh. Vrchol tohoto zjevení se uskutečnil v Ježíši Kristu, který nám otevřel ve vztahu k Bohu ještě nové obzory. Především nám řekl, že Bůh je Otec, že Bůh je Láska. Vrcholnou výpovědí o Bohu je skutečnost, že Bůh je sice jeden, ale ve třech osobách Nejsvětější Trojice. Když nám Ježíš toto tajemství zjevil, dal nám nahlédnout do „*srdce Božího*“. Ukázal totiž, že Božím životem od věčnosti je neustále proudící dokonalá sebedarující se láska mezi Božskými osobami. Ukázal, že láska je Božím životem. A *stvořil-li Bůh člověka ke svému obrazu, znamená to, že jej stvořil k obrazu Trojice, která žije ve věčném vzájemném sebedarování*. Proto i člověk je stvořen k takovému darování, které se zvláštním způsobem uskutečňuje ve vztahu muže a ženy v rodině, kde se tyto dva lidé navzájem doplňují, pomáhají si, obohacují se a darují se tělem i duší. Plodem této lásky je dítě. Také vztah Boha a zasvěcené osoby je založen na nadpřirozené lásce, která má duchovně velkou plodnost.

A tak v pozemské rodině i v životě Bohu zasvěcených osob můžeme zahlédnout obraz Nejsvětější Trojice. Vidíme tedy, že člověk je podivuhodně stvořen podle Božího obrazu.

Tak to bylo v Božím plánu a vše by pokračovalo dál, kdyby do hry nevstoupil člověk právě s rizikem své svobody a také pokušitel – Dábel (padlý anděl), který se vzepřel Bohu. Jeho snahou je ničit z nenávisti Boží dílo.

Pokušení a první hřích

Známe biblické vyprávění o prvním pádu lidí.³ Bůh dal lidem všechno. Upozornil je však, aby nejedli ze stromu poznání dobra a zla. Jednalo se o zkoušku důvěry v Boha. Bůh lidi předem varoval:

³ Nejde o reportáž, to znamená doslovné vyprávění události na počátku. Víme, že Bible nepopisuje doslovně všechny události, jak se staly, ale jedná se o sdělení podstatných událostí mezi člověkem a Bohem, které jsou neustále aktuální.

„Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.“ (Gn 2,17) Člověk však v této zkoušce neobstál. Podlehl ďáblu pokušení *postavit sám sebe na místo Boží*. Výsledkem byla ztráta Božího přátelství a poznání vlastní ubohosti. Člověk podlehl pokušení a uvěřil, že Bůh není láska a že si člověk své štěstí musí zajistit sám. Tomuto selhání říkáme prvotní hřích a tento postup je typický pro každý hřích vůbec. Člověk chce – ať ze slabosti nebo ze zloby – vzít své věci pouze do svých rukou a rozhodovat o nich sám, bez ohledu na Boží přání, Boží rady. Výsledkem je hřích, utrpení a smrt. První hřích byl ovšem výjimečný tím, že se jej dopustili svatí lidé. Toto smutné dědictví pak dopadlo na celé lidstvo a každý člověk je touto bolestnou ranou poznamenaný. *Tomuto zranění říkáme dědičný hřích.*

Důsledky dědičného hříchu

Člověk propadl tomuto smutnému dědictví, stal se otrokem hříchu a smrti a ztratil věčný život, protože odmítl Toho, který je sám Život. *Rozum člověka se zatemnil, vůle zeslábla a city se staly někdy téměř neovladatelnými. To jsou důsledky dědičného hříchu.* Pod jeho vlivem se lidská přirozenost naklonila ke zlému, a to vysvětluje toliké pády – osobní hříchy, které každý můžeme pozorovat na sobě, i pády celého lidstva, jako je zotročování, utrpení chudých a nemocných, války či sociální nespravedlnost. Ztráta kontaktu s Bohem vedla také k disharmonii v člověku i v lidském světě a zasáhla též celou přírodu. Nejtěžším důsledkem tohoto hříchu, který se dotýká každého člověka, je smrt.

Příslib Vykupitele

Bůh však nenechal člověka padnout definitivně. Mohli bychom říci, že ho nikdy neopustil. Slitoval se nad ním, i když muži předpovídá: *„V potu tváře budeš jíst svůj chléb, země ti bude plodit trní a hloží, (...) Prach jsi a v prach se navrátíš.“* (srv. Gn 3,18-19) A ženě pak říká: *„Syny budeš rodit v utrpení, budeš toužit po muži, ale on bude nad tebou*

vládnout.“ (Gn 3,16) Přesto ihned slibuje záchranu. Tomuto úryvku z Písma svatého říkáme protoevangelium neboli první radostná zpráva. Zní: *„Protože jsi to učinil, buď proklet. Nepřátelství položím mezi tebe a ženu, mezi semeno její a semeno tvé. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.“* (Gn 3,15) V těchto slovech slyšíme duchovní předpověď o Vykupiteli, který přijde svět zachránit, předpověď o Panně Marii a předpověď o církvi.

Návrat ke Stvořiteli

Následovaly celé dějiny spásy. Bůh trpělivě po staletí a tisíciletí připravoval příchod Zachránce, až se naplnil čas a Ježíš, Boží Syn, přišel na zem skrze Marii. On rozdrtil hlavu starého nepřítele tím, že za nás obětoval svůj život na kříži, přemohl smrt a otevřel každému člověku i celému lidstvu cestu ke spáse, k věčnému životu. Kdo ho přijme a následuje, umožňuje Bohu, aby v něm uskutečňoval původní plán. Člověk se s Boží pomocí (často v tvrdých zápasech se sebou samým) postupně navrácí k původně Bohem zamýšlené harmonii. Nakolik se člověk obrací ke Stvořiteli (křesťan ví, že nejdokonalejším prostředníkem je přitom sám Ježíš Kristus) a je s ním v přátelství jako dítě s Otcem, natolik je pak schopen tuto harmonii navracet a uskutečňovat v přírodě, ve stvoření.

Dnes se mnoho hovoří o ekologii. V souvislosti s tím, co jsme již řekli, můžeme říct, že ekologie je moudrý, šetrný a laskavý vztah k celému stvoření. Tato ekologie začíná v lidském srdci, v lidském nitru. Stav lidského srdce zase záleží na vztahu se Stvořitelem, který jediný ví, co je v člověku, a který jediný dokonale rozumí svému stvoření, a to dokonce z pohledu věčného života, který pro nás připravil.

Dnes někteří myslitelé říkají, že není dobré hovořit pouze o lidských právech, ale že by také mělo dojít k návratu k právům Božím. Říkají, že když se člověk při svém konání přestává radit se Stvořitelem, rychle ztrácí schopnost rozumět stvoření a sobě samému. Proto je tak potřebné, abychom se dokázali obracet k Bohu s takovou důvěrou, jaké nás učí Ježíš ve své modlitbě „Otče náš“.

Na cestu životem

Motto:

„Věřím v osobního Boha a nikdy v životě jsem nebyl ateistou.“
(Albert Einstein)

Hledáme vzory

▪ *Svatý František z Assisi* měl velkou lásku ke stvoření a dokázal za něj Boha mistrně opěvovat ve známé písni *Bratr slunce* (celý text viz Kancionál 909):

*„Nejvyšší a mocný, dobrý Pane, tobě ať zní chvála, čest a dík.
Přísluší jen tobě, jehož jméno člověk není hoden vyslovit.*

*Ať tě, Pane, chválí všechna díla, zvláště bratr slunce ve výši,
on je dárce života i světla, je tvůj obraz, Bože Nejvyšší.*

*Ať tě, Pane, chválí sestra voda, čistá, sloužící a pokorná,
ať tě chválí jasný bratr oheň, jehož moci obává se tma.“*

▪ *Matka Tereza z Kalkaty* je velkou ženou, která sloužila lidem bez rozdílu rasy či společenského postavení. Věnovala se těm nejpouštěnějším. Zároveň se stala hlasem dětí zabitých při potratech, kterým konzumní společnost nedopřává lidské důstojnosti. V roce 1979 při udělení Nobelovy ceny míru řekla: *„Chtěla bych vám sdělit něco, o čem jsem přesvědčena. Největším nepřítelem míru je dnes výkřik nevinného, nenarozeného dítěte. Když matka může zabít své vlastní dítě ve svém lůně, který zločin je horší, než když se navzájem vraždíme! Dokonce v Písmu stojí: ‘I kdyby matka zapomněla na dítě, já na vás nezapomenu.’ I kdyby matka zapomněla... Ale dnes se zabíjí milióny nenarozených dětí – a my nic neříkáme! V novinách čteme o různých věcech, ale nikdo nemluví o těch miliónech maličkých, kteří byli počati se stejnou láskou jako vy a já, Božím životem. A my nic neříkáme, mlčíme. Národy, které legalizovaly*

potraty, jsou pro mne těmi nejchudšími zeměmi. Bojí se maličkých, bojí se nenarozeného dítěte. A to dítě musí zemřít, protože je již nechtějí mít. Prosím vás ve jménu maličkých: chraňte nenarozené dítě, rozpoznajte v něm Ježíšovu přítomnost.“

Základní body pro pochopení

☐ Svět nevznikl sám od sebe, ale od Boha. Bůh stvořil všechno viditelné i neviditelné, a to z ničeho. Všechno, co Bůh stvořil, je dobré. Člověk může ze stvoření poznat Boží existenci.

☐ Člověk, který je vrcholem Božího stvoření, je stvořen k podobě Boha. Proto má svobodnou vůli, kterou může zneužít, poskvnit to, co Bůh stvořil, a obrátit se tak proti Bohu. První vzpoura člověka proti Bohu má nedozírné důsledky a nazývá se dědičný hřích.

☐ Bůh má s člověkem plán spásy. Člověk, který byl stvořen k Božímu obrazu, je po hříchu spasen Kristem, a může se tak navrátit ke své důstojnosti Božího dítěte.

Nabídky pro Tvůj život

✓ Je-li každý člověk stvořen Bohem, pak každý jednotlivý člověk, i když v sobě nese i mnohá omezení, je Bohem milován a má svoji nezaměnitelnou důstojnost.

✓ Hřích škodí člověku a zraňuje ho. Po hříchu nás ale lítost, díky lásce Kristově, znovu navrácí do Boží náruče.

✓ Člověk je vsazen do světa jako rozumný tvor, a proto má v modlitbě často děkovat za stvoření, za svůj život a za životy druhých.

* Čti: Gn 1-3; Řím 5; KKC 279-324; 325-421; 1701-1715

Metodika

Do místnosti připravte symboly stvoření světa (např. hořící svíci jako symbol světla, vodu, hlínu a nějaké rostliny, květiny, obraz slunce, měsíce atd.), abyste navodili atmosféru stvoření.

→ Obraz „Stvoření“

Pomocí barev mohou účastníci vytvořit společný abstraktní obraz většího rozměru na téma „Stvoření“. Mají zde velký prostor pro vlastní fantazii. Pak si každý vystřihne z tvrdšího papíru malý rámeček. Přiloží-li malý rámeček na velký plakát, může lépe pozorovat jednotlivé detaily a dát jim název (vesmír, jaro, pampelišky, záhon růží, svítání, první snůh apod.).

→ Test znalostí o Bohu Stvořiteli

1. Jakými slovy začíná Bible?
2. Ve které knize Písma se píše o stvoření světa a člověka?
3. Které Božské osobě vděčíme za dílo stvoření?
4. Jak říkáme biblickým zpěvům, které často opěvují Boží stvoření?
5. Co potřebuje Bůh ke stvoření?
6. Jaký je vztah Boha k jeho dílu po stvoření?
7. Co znamená slovo „anděl“?
8. ... (lze doplnit i další otázky podle vlastní volby)

Četba k prohloubení tématu

- Ladislav Kubíček, Život – největší umělecké dílo, Matice cyrilometodějská 1999.
- Martini, Ty mě zkoumáš a znáš mě, Karmelitánské nakladatelství 1995.
- Proč pláčeš, Miriam, Hnutí pro život ČR, Praha 2000.
- Dominique Morin, Existuje Bůh?, nakladatelství Paulínky 2000.

Objev Boha lásky

Katecheze

Dějiny lidstva ukazují, že člověk minulosti i současnosti je poutník, který hledá pravdu. Tváří v tvář tajemství lidské existence, a pak zvláště temnotě utrpení a zla, si klade podstatné otázky. V tomto hledání je možné zahlédnout touhu po Bohu, po Stvořiteli, po Původci světa i člověka.

Setkání s Bohem

Jak tohoto Boha objevit?

- Pozorovat přírodu, obdivovat její tajuplnou krásu a vidět za ní moudrou ruku Stvořitele.
- Dívat se na život lidí, a to zvláště těch, kteří se stali velkými dobrodinci lidstva nebo kteří v osamocení trpí, nesou na sobě nejrůznější handicap, a přitom vyzařují kolem sebe pokoj, a poznávat v jejich životě tvář věčného Boha.
- Uvažovat o smyslu světa a lidského života a za vším rozpoznávat moudré záměry původce všeho.
- Nejdůležitější však bude prožít se svým Stvořitelem setkání lásky; poznat, že On není ke mně lhostejný, ale má mě rád, a vstoupit s ním do rozhovoru.

Co dělat, abych učinil tak důležitý objev mého života a uvěřil?

Snad by bylo dobré mít odvalu najít někoho, kdo může být živým svědkem této skutečnosti a naslouchat mu, jak a kdy prožil, že ho má Bůh rád. Velkou pomocí je také křesťanské společenství naplněné vírou a opravdovými vztahy lásky. Uprostřed svých učedníků je Bůh často velmi blízký a rád se dává poznat.

Svědkové Boží lásky

Nejen naši současníci, ale celé dějiny křesťanů podávají nepřerušované množství krásných svědectví o přítomnosti Boží lásky v životě lidí. Kolika zcela obyčejným lidem Bůh poskytl pohlázení lásky:

- Tak například Míša, která studovala herectví: Když odmítla hrát v nemravných scénách a byla za to vyhozena ze školy, sice prožila kříž, ale později jí Pán odplatil. Nalezla novou školu a v ní krásnou partu studentů.

- Děvče z Moravy – Anička Zelíková, která nabídla Pánu svůj život jako oběť za ženy, které chodí na potraty, těsně před smrtí na tuberkulózu na obrázku vypadá jak nejšťastnější mladá dívka, plná života.

- A kněz trpící v padesátých letech ve vězení: Když mu bylo těžko, setkal se s Ježíšem, který k němu přišel v eucharistii zabalené v motáku.

Svatý Augustin, který se obrátil po hříšném životě až ve 33 letech, volá: „*Pozdě, pozdě jsem si Tě zamiloval, Lásko nesmírná.*“ Podobně i stařec svatý Polykarp, kterého nutili, aby zradil Krista, říká: „*Osmdesát šest let sloužím Kristu a nikdy mi neublížil. Jak bych mohl zradit svého krále, který mne vykoupil.*“

Samotné Písmo je nám svědkem Boží lásky:

„*Bůh je naše útočiště a síla. Osvědčil se jako nejlepší pomocník v nouzi.*“ (srv. Ž 46)

„*Ve své dobrotě ses postaral o chudáka, Bože.*“ (srv. Ž 68)

„*Hospodin je můj pastýř, nic nepostrádám.*“ (srv. Ž 23)

„*My, kteří jsme uvěřili, poznali jsme lásku, jakou má Bůh k nám.*“

(1 Jan 4,16)

Mnoho z nás i ve svém vlastním životě zakusilo, že Bůh je láska. Někdy si to ale neuvědomujeme. Proto je třeba podívat se i do svého života a za všechny chvíle, kdy Bůh ukázal zcela jedinečně svoji lásku k nám, děkovat. A pokud nám ve vlastním životě setkání s Bohem schází, je třeba o tento velký objev prosit.

Bůh je Láska

Bůh se člověku dává poznat nejen jako Stvořitel a Pán světa, ale především jako Láska, která miluje člověka pro něj samého. Naše osobní zkušenost s Jeho láskou je pro nás nesmírně důležitá. Kromě jiného i proto, abychom mohli o Něm svědčit druhým.

Boha – Lásku tedy můžeme objevit v osobním životě a v životě druhých lidí. Vrcholným zjevením Boží lásky jsou však dějiny spásy člověka. Svoji lásku nám Bůh nejvíce ukázal, když se Ježíš – druhá Božská osoba – stal člověkem, na kříži se za nás obětoval a daroval nám křest, kterým získáváme účast na Boží lásce – na vykoupení.

„*Neboť tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozného Syna, aby žádný, kdo v něho věří (tedy ty, já, každý člověk), nezahynul, ale měl život věčný.*“ (Jan 3,16)

V Ježíši nám Bůh také prozradil tajemství, že nejenže miluje bezpodmínečně člověka, ale že sám v sobě je Láskou. (srv. 1 Jan 4,8) Bůh není věčný samotář trpící samomluvou a hrající si s člověkem, aby zaplnil nudu svého osamocení. On sám v sobě žije jako tajemné společenství dokonalé lásky, která tři Božské osoby zcela a úplně sjednocuje. Takže Bůh je jeden ve třech osobách. A člověk, Bohem z lásky stvořený, nese v sobě pečeť této Boží trojjedinosti – je člověkem společenským. Proto má člověk – obraz Boží – potřebu milovat druhé lidi, proto potřebuje být milován a proto existují nejrůznější společenství (církve, rodina...).

Uvěřit v Boží lásku

Čím víc poznáváme Boží lásku, tím jasněji chápeme, že je třeba se vydat na cestu obrácení, která obsahuje neustále se opakující volbu Boha jako priority celého našeho života: „Tebe si volím jako výlučné všechno a chci, abys měl v mém životě první místo. Pomoz, Pane, mé malé víře.“ Jinak řečeno: Nechat se Bohem milovat.

Odvahu! Bůh dovede psát i na křivých linkách našeho slabého života krásná písmena. On vidí v člověku to pozitivní a dokáže z každého života udělat něco krásného. Kdo jako apoštolové a mnozí další uvěří v Boha – Lásku, zakusí, že On promění náš obyčejný život v život vyvoleného dítěte.

Co tato volba Boha – Lásky, kterým jsem milován, znamená?

1. **Žít jako dítě Boží:** Vložit na Boha vše minulé, přítomné i budoucí (hříchy, problémy, deprese, životní situace, obavy, neodpuštění atd.). Využívat jeho milosrdnou lásku ve svátosti smíření. Úplně se Bohu vydat, přivinout se k němu; spolehnout se na něho. Věřit mu za všech okolností. „*Neboť všichni, kdo se dávají věst Božím Duchem, jsou Boží děti.*“ (srv. Řím 8,14) „*Na něj hodte všechnu svou starost, vždyť jemu na vás záleží.*“ (1 Petr 5,7)

2. Protože nejsme jako květ, který teď je a zítra zvadne, a protože člověk není opuštěným sirotkem vydaným napospas tvrdému osudu, je třeba **být svědky naděje:** Existuje Bůh, který nás má rád. Vykoupil nás; ví o nás.

3. **Žít z této víry:** Především půjde o solidní duchovní život, který se realizuje v modlitbě a v hledání Boží vůle. Není možné milovat Boha a nenajít si čas na zcela intimní setkání s Ním. Nikdy se neobrátíme, pokud nebudeme mít odvahu modlit se. „*Nuže, človíčku, ustaň na chvíli od své práce, vzdal se trochu od myšlenek, které ti nepopřávají klidu.*“

Odhoď nyní starosti, které tě tíží, a nech stranou své naléhavé činnosti. Uvolni se trochu pro Boha a na chvílku v něm spočiň.“ (sv. Anselm)

4. Milovat Boha znamená také **lásku ke konkrétnímu člověku** a ke všem lidem. Život v hluboké pravdě o Boží lásce dělá z nás, lidí egoistických, lidi lásky, kteří přijímají její náročnost a počítají s tím, že vždy něco stojí. Tak z nás Bůh vytváří tvůrce společenství na všech úrovních. Křesťan sjednocuje a v jeho okolí se vytvářejí pravé mezilidské vztahy.

„*O bratrské lásce není vám třeba psát, sám Bůh vás totiž poučil, abyste se navzájem milovali, a vy se také tak chováte ke všem bratřím v celé Makedonii. Ale pozbuzujeme vás, bratři, abyste v tom byli stále horlivější.*“ (1 Sol 4,9-10)

„*Milování, milujeme se navzájem, protože láska je z Boha, a každý, kdo miluje, je zrozen z Boha a poznává Boha. Kdo nemiluje, Boha nepoznal, protože Bůh je láska.*“ (1 Jan 4, 7-8)

Na hrobě Jirky Straňka, mladého chlapce, který byl vyslán na Světové setkání mládeže do Denveru a později zemřel na rakovinu a který svůj život obětoval za mládež, stojí: „*To nejdůležitější v životě je víra v Boha, láska k Bohu a k lidem – všechno ostatní je proti tomu malichernost.*“

Na cestu životem

Motto:

„Pozdě, pozdě jsem si Tě zamiloval, Lásko tak nesmírná.“
(sv. Augustin)

Hledáme vzory

▪ „Mé váhání ukončilo až sledování přímého přenosu mše Jana Pavla II. s mládeží z Hradce Králové. Ještě dnes cítím onu téměř hmatatelnou touhu, která plně ovládla mé nitro, když jsem sledoval nekonečné zástupy mých vrstevníků, jejich šťastné tváře, vyzařující radost ze setkání s papežem a jeho prostřednictvím s živým Bohem. Cítil jsem, že to jediné, po čem nyní opravdu toužím, je být tam s nimi, být jedním z nich. A když pak papež během bohoslužby přednášel vyznání víry, opakoval jsem ta slova a více než jasně jsem cítil, že je to právě to, co mi vyvěrá přímo ze srdce.“

▪ Svatý Augustin se po mnoha letech světského života, kdy procházel sektami a propadl mnoha hříchům, na modlitby své matky obrátil. Na konci svého života vypráví o své konverzi: „Nyní jsem uvěřil, ale obával jsem se jít dál. Děsil jsem se křtu, protože jsem věděl, že se musím vzdát všech svých hříchů a nečistoty. Myslel jsem, že čistota závisí jen na mé vlastní síle. Nevěděl jsem, že budu-li o ni prosit, Ty mi ji dáš. Bylo mně třiatřicet let. Vzdal jsem se vyučování a se svými přáteli jsem se připravoval na křest. Tyto dny nebyly pro mne dost dlouhé, Bože mého srdce. Moje stará pokušení zmizela. V noci při velikonoční vigílii roku 387 nás Ambrož pokřtí. Tak jsem se já, Augustin, stal v jedné hodině novým člověkem ve křtu. Čím se Ti odplatím, Pane, za všechno, co jsi mi daroval.“

Základní body pro pochopení

☐ Bůh nám v dějinách spásy zjevil, že je Lásko a že nás lidi nesmírně miluje. Tuto úžasnou skutečnost nám odhalil především skrze Ježíše Krista, jeho vtělení, smrt a zmrtevýchvstání.

☐ Boží lásku můžeme vystopovat i v přírodě. Především ale náš život, život našich bližních a živé společenství křesťanů je o ní velkým svědectvím.

☐ Lásko Boží podněcuje odpověď našeho života, jež je odpověď hluboké víry, která se projevuje skutkem: odevzdáním se Bohu a láskou k bližním.

Nabídky pro Tvůj život

- ✓ Uvěřit v Boží lásku znamená prožívat úžasnou pravdu, že jsi Boží dítě, že jsi milován.
- ✓ Bezpodmínečná láska, kterou nás Bůh miluje, nás vede k životu z hluboké a pravidelné modlitby.
- ✓ Milovat Boha nás zcela samozřejmě přivádí k lásce ke konkrétnímu člověku, který je vedle nás.

* Čti: Mt 6,19-34; Mk 10,13-16 ;1 Jan 4,7-8; KKC 218-221; 1822-1829; 2093-2094

Metodika

→ Karikatury Boha aneb jaký Bůh není a jaký je

- Položte otázku přítomným: „Jak a jakého Boha dnes lidé vnímají, jak si ho představují?“ Nechte zaznít odpovědi, které napíšete na velký papír položený na stole. Společně pak uvažujte, kde a proč se zrodila tato představa.

- Na dva větší papíry napište tyto otázky: „*Jaký Bůh není aneb falešné představy o Bohu*“ – „*Jaký Bůh je*“ Jednotliví účastníci pak přemýšlejí o falešných představách o Bohu a své nápady zapíší na papír. Na druhý se pak zaznamená nějaká vlastnost Boží, kterou Bůh skutečně má.

- Závěr tvoří modlitba.

→ Cesty k poznání Boha a k víře

Příběh:

Aimé Duval, zpěvák černošských songů, vypráví, co rozhodlo o jeho volbě Boha. Vypráví o svém otci, který byl drsný muž. Těžce pracoval, jezdil s koňským povozem a domů se vracel večer unavený a sedřený. Večer pak pravidelně klekl, opřel se o židli, vložil hlavu do dlaní a modlil se. Nenechal se nikým rušit. Duval pokračuje: „*Tehdy jsem si řekl: Můj otec je silný muž, nebojí se námahy, nezalekne se žádného člověka. Ale Bůh musí být někdo velmi mocný, silný, jestliže se před ním i otec skloní. Musí být také hodně dobrý, když otec z něho nemá strach.*“ Zpěvák mluví také o své matce a o tom, jak se s nimi – dětmi – modlila. U modlitby vždy stála a v náručí držela nejmladšího sourozence. Když někdo ze sourozenců zazlobil nebo se vrtěl, nikdy ho nenapomenula nějak tvrdě, ale vzhlížela na něho láskyplným pohledem. A dodává: „*Na příkladu matky jsem poznal, že Bůh musí být velmi laskavý, trpělivý, shovívavý. Příklad rodičů mně o Bohu řekl více než nějaké dlouhé povídání.*“

Pak pokračujeme otázkami: *Jakého Boha vnímáš ty?* Každý může

říct osobní zkušenost s Bohem, kdy ho opravdu vnímal a jak se projevil v jeho životě. Kdo v tobě probudil zájem o Boha? O jakém Bohu nejčastěji mluví váš kněz ve farnosti, rodiče, věřící kamarádi?

Závěr tvoří společná modlitba, chval díků i proseb.

→ Adorace kříže

Shromážděte se před křížem za zpěvu písně *Až na kříž* nebo podobné o kříži.

Při adoraci čteme evangelium (Jan 3,16-21 nebo Jan 19,23-27)

Následuje text:

„*Zdá se, že kříž se tyčí ze země, ve skutečnosti však visí z nebe jako Božská náruč, která objímá vesmír. Kříž se zjevuje jako střed, smysl a cíl celých lidských dějin a každého lidského života.*“ (Jan Pavel II.)

Nyní se pokuste společně prožít tajemství kříže. Dívejte se na Krista a naslouchejte (*jednotlivé věty se pomalu čtou a mezi nimi je pauza*):

- Ježíš učinil vše, aby byl s námi, nedal se ničím zastavit.
- Postavil se na naše místo a na kříži nás vykoupil ze zla a hříchu.
- Ježíšovo utrpení odhaluje Otcovo srdce. Otec, který je v nebi, nás miluje.
- Jeden zemřel za všechny.
- On je Beránek Boží, který snímá hříchy světa.
- On se stává příčinou věčné spásy pro všechny, kteří ho poslouchají...
- Vzal na sebe naše bolesti, byl proklán pro naši nevěrnost.
- Ježíši, pamatuj na mě, až přijdeš do svého království. – Ještě dnes budeš se mnou v ráji.
- Tento byl jistě Syn Boží...

Papež nás vybízí, abychom všichni byli v roli setníka pod křížem, abychom byli lidmi, kteří hledí na kříž a vyznávají: „Toto je Syn Boží.“ Možná chceš nyní i ty v tichu srdce říci: „Ježíši, Ty jsi Syn Boží. Ježíši, Ty jsi můj Pán a Vykupitel, věřím v Tebe. Tobě věřím. Ježíši, Ty jsi můj Pán, Tebe poslouchám, Ty řídíš můj život.“ Možná cítíš, že Ježíš nebyl vždy tvým Pánem. Pak všechna ta svoje lidská zklamání vlož v této chvíli na Něj, na Božího Beránka. Ježíš toho musí unést mnoho, ale budme si jisti, že Boží láska to skutečně unese

Četba k prohloubení tématu

- Slovo proměňované v život, edice Svědectví a zkušenosti, Nové město 1999.
- Terezie z Lisieux, Autobiografické spisy, Karmelitánské nakladatelství 1991.
- Kristus vás miluje (Promluvy Jana Pavla II. při Světovém dnu mládeže v Buenos Aires v roce 1987), nakladatelství Paulínky 2001.
- Antonie Hofmanová, Žijeme jen jednou, Nové město 1998.

Boží nabídka

Katecheze

„Tvůj život má smysl!“ Takové zvolání by leckterý člověk velice rád slyšel, ale místo toho je ticho. Věřící člověk, který alespoň trošičku zakusil sám na sobě, že ho Bůh má rád, však může s velkou úlevou skutečně zaslechnout: „Existuje Boží vůle, prozřetelnost Milujícího, která tvému životu dává směr, určuje cíl. Bůh má s tvým životem plán!“ A i když je hledání a nalézání Boží vůle někdy nesnadné, člověk může žít v jistotě, že jeho úsilí má smysl.

„Skutečnost Boží vůle je totiž vždy podílem člověka na nekonečné Boží lásce.“ (P. Józef Augustyn, SJ)

Tento nádherný dar samotného Boha – Jeho vůle totožná s Jeho láskou a moudrostí – je zároveň naším úkolem, který je třeba plnit po celý život. Přijetí lásky totiž vždy předpokládá, že na ni člověk odpoví.

Boží vůli nestačí pouze vykonat. Nejprve je důležité upřímně se pro Boha rozhodnout, vnímat znamení této vůle a tato znamení rozlišit. Vyjděme nyní společně alespoň prvními krůčky po cestě poznávání Boží vůle.

Rozlišování a plnění Boží vůle je současně i hledáním plného lidství. Boží vůle zahrnuje a zároveň *integruje* (sclouje) *celou lidskou bytost, její duchovní, citový, psychický, a dokonce i fyzický rozměr*. Protože Bůh mne má rád, aniž by něčím podmínil svou lásku (počkám, až budeš

dobrým, pak tě budu milovat a požehnám ti), chce, abych vyrostl ve zralém lidství, které je Jeho obrazem. A ke zralému lidství patří plně rozvinuté všechny oblasti lidského života.

Jak se lidé často stavějí k Boží vůli

Někteří se postaví pasivně:

Jeden starší člověk nemocný rakovinou si povzdechl: „Už jen čekám, až umřu. Nic nemohu dělat. Pán Bůh to tak chce!“ – Opravdu???

Jiní jako k nezměnitelné nutnosti:

Jeden mladý kněz ve společenství popisoval své povolání: „Moc se mi nechtělo přihlásit se do semináře. Ale co jsem měl dělat? Byla to Boží vůle!“ – Opravdu???

Další za ní vidí dokonce něco zlého:

Dětem babička povídá: „Jestli nebudete poslouchat, Pán Bůh vás potrestá.“ – Opravdu???

Bůh má své plány a uskutečňuje je ve svém čase a svým způsobem. „*Otče, přišla má hodina. Oslav svého Syna, aby Syn oslavil tebe,...* Já jsem tě oslavil na zemi, když jsem vykonal dílo, které jsi mi svěřil.“ (srv. Jan 17,1-4)

Každý člověk bude hledat a poznávat Boží vůli ve svém životě v kontextu místa a prostředí, kde žije, a doby, v níž se narodil. Bůh neustále aktuálně zve k naplnění života. Proto nepoznáváme Boží vůli v jednom jediném okamžiku, jakýmsi definitivním způsobem jednou provždy, ale zjevuje se nám postupně, podle míry našeho lidského, to je duchovního, citového a také inteligenčního vzrůstu.

V některých životních rozhodnutích (např. volba životního stavu) je Boží vůle dáována definitivně, jednou provždy. Boží vůle se v nich nevyčerpává, ale zcela je přesahuje. Existuje vždy osobní způsob naplnění daného povolání. Protože Bůh počítá s každým osobně, dává mu vlastnosti a schopnosti k takovému životu.

A tak osobní cesta pro mne počítá s mými touhami a potřebami tak, abych mohl svůj život prožít jako službu pro Boží království, které je již dnes přítomno ve světě – v církvi i ve společnosti.

Boží vůle a naše vůle

Naše schopnost hledat, rozlišovat a plnit Boží vůli je v první řadě milostí, darem, který dostáváme od Boha. Na místě druhém je také naším sebedarováním Bohu – naším úsilím a úkolem. Tomuto našemu daru říkáme *svobodná lidská vůle*.

„*Drazí mladí přátelé! Odpověď, kterou dává v evangeliu Kristus mladíkovi, je adresována každému a každé z vás. Kristus se ptá (...) na stav vašeho svědomí. Pro člověka je to klíčová otázka. Klíčová pro vaše mládí, pro celý životní plán, který se má připravit právě v mládí. Hodnota tohoto plánu je úzce spojena s vaším vztahem k mravnímu dobru a zlu. Hodnota tohoto plánu závisí zásadním způsobem na pravdivosti a poctivosti vašeho svědomí. Zavisí také na jeho citlivosti. (...) Se svědomím je tomu takto: Ve vnitřní pravdě našich činů je do určité míry stále přítomen rozměr věčného života. A současně svědomí, skrze mravní hodnoty, vtiskuje nejvýraznější pečeť životu pokolení, historii a kultuře lidských prostředí, společností, národů a celého lidstva. Jak mnoho záleží na každé a každém z vás!*“ (Jan Pavel II., List mladým, 1985)

Bůh dal člověku svobodu a zodpovědnost – i s rizikem, že ho člověk odmítne a že bude dělat to, co chce sám. Boží vůle naráží na svévoli člověka, na lidský hřích. Přesto Bůh nepřestává volat člověka k obrácení, nepřestává toužit, aby se člověk stal svatým: „*Neboť to je vůle Boží: vaše posvěcení!*“ (1 Sol 4,3)

Abych se dokázal orientovat, Bůh mi dává jasné zásady pro život: přikázání Desatera. Desatero je základní mírou lásky v životě člověka. Pomáhá mi rozpoznat, kde svůj život žiji dobře a kde žiji ve stavu hříchu. „*Hřích bych byl nepoznal, kdyby nebylo zákona (...)* Zákon je sám v sobě svatý a přikázání svaté, spravedlivé a dobré.“ (srv. Řím 7,7-12) Přikázání tedy pomáhají člověku rozeznat dobro a zlo. Svědomí mne volá k tomu, abych si vyvolil a konal dobro. Přesto mne nemůže zachránit pouhé plnění předpisů. Je třeba, abych pochopil, že plnost života dostanu jen tehdy, když odevzdám svůj život Ježíši Kristu, svému Spasiteli, a tak se vydám cestou k naplnění přikázání v lásce, jak ukazují blahoslavenství. To není jen otázka okamžitého jednorázového vyznání, nýbrž skutečně každodenní zápas o pravdivé

naplňování svého života pod pohledem lásky. „Ježíš na něj s láskou pohleděl a řekl: „...přiď a následuj mne!““ (srv. Mk 10,21).

Potom nastane zvláštní proměna. To, co v životě hledám, poznávám a plním, nebude jen bezduché naplnění příkázání, ale bude to nový život v Duchu svatém. Apoštol Pavel píše: „Dát se vést Duchem je život a pokoj.“ (srv. Řím 8,6) Tak se posvěti můj život bezezbytku.

Svémi skutky se posvěcuji, jestliže to jsou – podle Ježíšova příkladu – skutky lásky k Bohu a k lidem. „Hleďte, ať nikdo nikomu neoplácí zlým za zlé, ale usilujte vždycky o dobro mezi sebou i ke všem. Stále se radujte. Bez přestání se modlete. Ve všech životních podmínkách děkujte (Bohu). Tak to Bůh pro vás chce v Kristu Ježíši.“ (1 Sol 5,15-18)

Ježíš a Boží vůle

Svatý Pavel píše: „Bůh chce, aby všichni lidé došli spásy.“ (srv. 1 Tim 2,4) Bůh jedná pro dobro člověka a světa. V Ježíši se uskutečňuje plnost Boží vůle. Od doby Ježíšovy se ve světě plně prosadila vůle nebeského Otce. Jak podivuhodná je však Boží láska! Ježíš nepřišel vykopením zrušit svobodu člověka. „Vykoupil nás bez nás, ale nespasí nás bez nás.“ To znamená: Vůle nebeského Otce se uskutečnila, co se týká vykopení, ale zápas o spásu každého jednotlivého člověka pokračuje, a v tom je „drama“ mé svobody. Bůh mi ponechal rozum, abych jej poznával, a vůli, abych jej miloval.

Ani pro Ježíše nebyla Boží vůle „naprogramována“. Také on musí podřizovat svou vůli tomu, co chce Otec. Ježíš říká: „Mým pokrmem je plnit vůli toho, který mě poslal, a dokonat jeho dílo.“ (Jan 4,34). Že to nebylo snadné, vidíme v Getsemanské zahradě. Ježíš tam prožívá obrovské napětí mezi celým svým lidstvím, které ve strachu a úzkosti slábně, a vůli Otce, který jej poslal ke spáse světa. Veliká láska k Otci, důvěrná blízkost s Bohem mu pomáhá říci: „...avšak ne má, ale tvá vůle se staň.“ (srv. Lk 22,42) Ani když se cítí opuštěn, nepochybuje o Otcově lásce. Na zem stékající krvavý pot dosvědčuje, jak bolestné bylo pro Ježíše přijetí a uskutečnění vůle Otce, třebaže (a možná právě protože) bezpečně věděl, co je láskyplný plán vykopení.

Můžeme připustit, že v Ježíšově životě to nebyla jediná modlitba hledání. Podobně se Ježíš mohl modlit, když po třiceti letech života opouštěl Nazaret, podobně se modlil v době čtyřicetidenního postu na poušti, před povoláním apoštolů... Na mnoha místech v evangeliích čteme, že trávil celou noc na modlitbách, že časně vstával a odcházel na pustá místa, aby se modlil.

V jeho vztahu k Otci však taky nacházíme odpověď, jak máme hledat cestu my.

Já a Boží vůle

Na prvním místě je důležité, abych se vůbec vydal cestou hledání a zajímal se o to, jaká je Boží vůle. Často se lidé totiž vůbec Boha nepatají, kam jejich cesta vede, a jdou jen za tím, co si vytkli jako životní cíl. Nikdo nemá v životě předem danou cestu. Bůh mne zve, dává mi schopnosti a já svobodně odpovídám na jeho volání. Předpokladem mé svobodné odpovědi však je, abych „uvěřil, že mne Bůh miluje“. Hlavní překážkou k tomu, abych dobře poznal Boží vůli pro mne, je totiž často má špatná představa o Bohu. Někdy si Boha představím jako dozorce, který dohlíží, zda správně splním, co je mou povinností, jindy si chci dokonalým splněním úkolu koupit jeho přízeň, jindy si „musím zasloužit“ nebe dobrými skutky... Potom je takto nemocné i mé hledání Boží vůle.

Bezvýhradná Boží láska – a z ní pramenící důvěra, že vše, co pro mne Bůh chce, je důležité a dobré – je jedinou cestou, jak mohu poznat a přijmout nekonečnou hodnotu sebe sama. Tak mohu pro svůj život hledat směr. Dnes však téměř každý člověk trpí krizí a pochybnostmi o sobě samotném, o smyslu své existence a svého života, protože nezná lásku Boží, a proto neví, jak svůj život nasměrovat.

Poslouchej však dobře, co o svém vztahu k tobě říká Bůh v Bibli: „Dříve než jsem tě vytvořil v lůně tvé matky, znal jsem tě, dříve než jsi vyšel z lůna, posvětil jsem tě...“ (Jer 1,5) „Cožpak může žena zapomenout na své dítě, na plod vlastního těla? I kdyby ona zapomněla, já na tebe nezapomenu. Hle, vyryl jsem si tě do dlaní...“ (Iz 49,15-16)

Je Boží vůlí utrpení?

Bolest, nemoc, smrt jsou následkem hříchu. Bůh mne vede k jejich překonání a skrze obět k růstu lásky. Protože si mne Bůh od počátku zamiloval, Ježíš nese pro mne následky hříchu, vstupuje do mých slabostí, nesvobod, do mých problémů, zmatků, do všech mých beznadějí, které působí v mém životě hřích. Jako jasný paprsek světla proniká vše a říká: „Nejsi opuštěn, jsi milovaný, jsem zde s tebou. Prošel jsem tvou cestu kříže a chci, abys i ty zvítězil. Nejde to bez boje, ale neboj se: Já jsem přemohl svět!“

Boží vůle všeobecná a konkrétní v mém osobním životě

Bůh mne stvořil ke štěstí. To je předpoklad, z něhož musím vyjít. Ale musím si opravit svou představu o šťastné existenci. Štěstí totiž není v tom, že bych dosáhl všeho, co chci. Štěstí je možno nalézt pouze tehdy, pochopím-li, že jeho zdrojem je láska k Bohu a k druhému člověku. Běžně se tomu říká, že najdu štěstí v lásce, protože láska znamená v každém okamžiku hledat dobro druhého člověka i za cenu zdánlivé ztráty osobního štěstí. Žít svůj život jako dar lásky není nešťastné, naopak, je to cesta k tomu, abych se stal člověkem v plnosti.

„Je to pravda: Ježíš je náročný přítel, který ukazuje vysoké cíle. Žádá, abychom vyšli ze sebe, šli mu vstříc a svěřili mu svůj život. ‚Kdo ztratí svůj život pro mne a pro evangelium, zachrání jej.‘ Tento návrh se může zdát náročný a v některých případech může vyvolat i strach. Ale – ptám se vás – je lépe se oddat životu bez ideálů, světu vybudovanému podle vlastního obrazu a vlastní podoby, anebo spíše velkodušně hledat pravdu, dobro a spravedlnost, působit ve světě tak, aby mohl odrážet krásu Boha, i s rizikem, že budeme muset čelit zkouškám, které to obnáší? Zbořte bariéru povrchnosti a strachu!“ (Jan Pavel II., Poselství k XII. SDM 1997)

„Jak těsná je brána a úzká cesta, která vede k životu, a málo je těch, kdo ji najdou!“ (Mt 7,14) Cesta podle vůle Boží je skutečně náročnou cestou, na níž se osvědčuje láska. Ti, kdo mnoho milují, nesou často těžké životní kříže. Musí to tak být? Snad ten kříž nesou i za ty, kdo

bloudí povrchností života, aby našli cestu k plnosti... Láska a bolest jsou jako spojité nádoby. Když chci pro někoho něco vykonat, vždy mě to něco stojí – čas, síly, zdraví, peníze atd. Ale plodem je dobro toho druhého a nakonec odměnou i radost pro mne.

Je tedy důležité nezapomenout, že Bůh mne stvořil ke štěstí – povolal mne k životu v lásce!!! Ještě jedna neopominutelná skutečnost se přede mnou otevírá: Nemohu své štěstí uskutečnit bez Něj. K životu obětavé lásky potřebuji bezpodmínečně milost Boží, musím následovat Ježíše. Je to život víry – tedy život v lásce k Bohu!!!

Konkrétní cestu uskutečnění pak pro mne Bůh připravil, když mi svěřil určité schopnosti a dary. Zde však již jsem svobodný v rozhodování. Bůh chce mé svobodné „Ano“, podobné jako řekla Maria. Nevím, co mne čeká, ale vím, že je to má cesta... a že je to nejlepší, co mohu vykonat.

Co když se však rozhodnu špatně?

Tato otázka člověka často trápí. Vyberu-li si jinou cestu, než pro mne Bůh chtěl, budu tedy nešťastný? Jak bych byl bláhový, kdybych nevěřil v Boží velikost! Bůh mne přece doprovází. Pomáhá mi svým Duchem! Využiji-li všech možných prostředků, přece by mne nenechal bloudit.

A i kdybych přece jen navzdory poznání prosadil „svou“, vrátím-li se k Němu, On mne znovu povede a ve svém tajemství mne dovede k oné plnosti života, jakou pro mne zamýšlel od věčnosti. Bude ta má cesta o něco těžší? Možná, ale to už by byla asi jiná otázka. Já se do minulosti nemohu ptát, co by bylo, kdyby bylo... Jak důležité je odevzdávat minulost Božímu milosrdenství!

Pravá svoboda člověka spočívá v přijetí Božího plánu, v němž se plně realizují právě podle obrazu Božího. On jediný zná dokonale můj život, On jediný ví, kým mám být. Maria uskutečnila Boží sen o sobě, a vidím, jak veliké věci skrze ni Bůh uskutečnil. I o mně Bůh sní svůj sen. Kéž bych jej naplnil!

Nesvobodným bude člověk, který se stane závislý na věcech nižších (tělo, peníze, svět), než je sám, a to se jistě stane, žije-li jen podle své vůle. Bůh jej naopak volá k šťastnému životu, a to různým způsobem: v životě zasvěceném, v manželství nebo jako svobodného.

Jak poznat Boží vůli?

Na své cestě se musím vyhnout dvěma velkým nebezpečím:

1. Nemohu se odvolávat výlučně jen na Boží působení. (Byl bych alibista!)
2. Nemohu se tvářit, jako by Pán Bůh byl příliš vysoko a daleko a já musel vykonat vše. (nedůvěra vůči Bohu)

Obecné zásady:

Modlitba a pevné rozhodnutí jednat podle poznaného k sobě neoddělitelně patří, pokud chci poznat Boží vůli.

Nestačí občasná modlitba, nestačí jen plnění přikázání. Poznat Boží vůli znamená uvést do souladu to, co chci já, s tím, co chce Bůh.

Na prvním místě chce, abych žil svůj život jako dobrý člověk – v lásce, protože máme jednoho Otce.

Na druhém místě chce, abych ve svém životě přijal spásu v Ježíši Kristu – stal se na sto procent křesťanem.

Teprve pak se mohu ptát: „Kam mne, Pane, voláš? Kudy mám jít, čím se mám stát?“

Možná si myslíš: „To nedokážu. Ani za sto let.“ Neboj se, důvěřuj. Bůh dal tvému srdci milost Ducha svatého, který Tě vede a dává Ti své dary. „*Bůh je mi v mém nitru blíže než já sám sobě.*“ (sv. Augustin)

Při hledání Boží vůle se drž těchto pravidel:

1. Boží vůle vede k naplnění přikázání: Na prvním místě je to základní přikázání lásky k Bohu a k bližnímu, pak jsou to konkrétní přikázání Desatera žitá v Duchu blahoslavenství.

2. Boží vůle vede k naplnění povinností životního stavu – studenta, pracujícího, v rodině atd.

3. Bůh dává znamení v okolnostech života, zkoumej tedy svou životní situaci.

4. Je třeba mít moudrého a zkušeného rádce – někoho, kdo ti pomůže vidět věci z nadhledu.

5. Zkoumej své svědomí, zda ti něco nepřipomíná.

6. Je třeba vidět potřeby společenství církve a taky slyšet hlas církve, která potvrzuje povolání.

Posiluj svou vůli, abys byl schopen dodržet slovo, držet se svého rozhodnutí.

V konkrétní životní situaci ti mohou pomoci také tyto rady:

- Nejednat z pouhého nápadu nebo nátlaku. Ponechat si dobu k rozmyšlení.
- V této době se ztišit a více se modlit. Přijmout svátost smíření, abys měl při naslouchání Bohu čisté srdce.
- Zamyslet se nad okolnostmi, které tvé rozhodnutí doprovázejí; být otevřený vůči Božímu působení.
- Položit si tyto otázky: *Chci to skutečně? Proč? Jaké jsou důvody?*
- Pak se rozhodnout: *Skutečně chci to a to!*
- Upevnit své rozhodnutí: *Protože jsem se rozhodl, nebudu to měnit, nebudu to vracet.*
- V pochybnostech se obrátit na moudrého člověka, nechat si poradit někým, kdo tě dobře zná (kněz, přítel...). Pozor! Nikdo za tebe nerozhodne. Dostaneš „jen“ radu!
- Důvěřuj vedení Ducha svatého, který Tě nenechá sejít z cesty Boží.
- Najdi si opravdové společenství, které Ti pomůže svou modlitbou a vzájemnými vztahy.

Na cestu životem

Motto:

„Před Bohem dělá mnoho ten, kdo v malých věcech plní jeho vůli.“

(sv.

Jan Bosco)

Hledáme vzory

▪ Papež Jan XXIII. žil podle tohoto pravidla: *„Musím dělat každou věc, konat každou modlitbu, jako bych neměl nic jiného na práci, jako by mě Pán postavil na svět jen proto, abych dobře udělal tento skutek a jako by na jeho výsledku záviselo moje posvěcení, a nemyslit na to, co bude potom nebo co bylo předtím.“*

▪ Don Bosco vypráví o svém rozhovoru s Dominikem Saviem, který se pod jeho vedením stal ve svých patnácti letech svatým: *„Jednou jsem ho potkal, jak byl celý smutný a zvolal:*

‘Jsem to já ale chudák!... Spasitel říká, že když nedělám kající skutky, nedostanu se do nebe. A mně to bylo zakázáno. Jak se tedy dostanu do nebe?’

Řekl jsem mu: ‘Kajícím skutkem, který od tebe Pán žádá, je poslušnost. Poslouchej, a to ti stačí.’

‘Nemohl byste mi dovolit nějaké jiné kající skutky?’

‘Ano, je ti povoleno za pokání trpělivě snášet křivdy, kdykoli by na tebe dolehly, snášet odevzdaně horko, zimu, vítr, déšť, únavu a všechny zdravotní obtíže, které se Bohu zalíbí ti poslat.’

‘Ale tohle člověk snáší z nutnosti.’

‘To, co bys musel trpět z nutnosti, nabídni Bohu, a stane se to pro tvou duši ctností a zásluhou.’“

Základní body pro pochopení

☐ Bůh má s každým člověkem plán lásky, který mu nabízí. Tento plán je vymodelován s nejněžnější láskou, s dokonalou fantazií a pro člověka přináší naplnění jeho života.

☐ Nic se v životě člověka neodehraje, aniž by o tom Bůh nevěděl. I těžké situace, zkoušky a bolesti jsou zabudovány do Boží prozřetelnosti.

☐ Život podle vůle Boží z člověka nedělá podivína, ale člověka, který žije život naplno, a přitom v harmonii. Pravdou ale zůstává, že mnohdy půjde ve svém stylu života proti proudu špatné, ale bohužel převládající mentality společnosti.

Nabídky pro Tvůj život

✓ Kdo se snaží plnit vůli Boží, je spokojený a šťastný člověk, který žije ve stálé důvěře v Boží lásku a přítomnost.

✓ Základní vůli Boží poznáváme skrze Desatero a učení církve. Svoji vůli nám Bůh ukazuje také v povinnostech našich životních rolí (student, manžel, matka atd.).

✓ Abys dobře poznával vůli Boží ve svém životě, jak v zásadních věcech, tak i v maličkostech všedního dne, je třeba se modlit, žít ve společenství církve (nejen obecně, ale i v konkrétním malém společenství) a mít duchovní vedení. A pak je důležité mít odvahu připustit, že se někdy můžeš i mýlit, ale že postupně nabudeš i zkušenost a jistou snadnost v poznávání a v konání vůle Boží.

* Čti: Gn 12; 15-17; Jan 5,19-30; Ef 2, 5-16; KKC 2822-2827

Metodika

→ Jak se lidé často stavějí k Boží vůli

Zamyslete se nad tím, kam, kdy a k čemu vás Bůh volá! Napište si na papír, každý sám za sebe, jak poznáváte Boží vůli ve svém životě, definujte si, co zjišťujete, že Bůh po vás chce – poznejte vlastní nitro (rozměr: duchovní, citový, psychický a fyzický).

→ Boží vůle a naše vůle

Společně si vypište na papír, co vám bere svobodnou vůli (rozvést v rozhovoru). Menší opakování Desatera: karty (krabice), na kterých jsou jednotlivě napsána přikázání. Úkolem je krabice narovnat jednu vedle druhé (zprava doleva) podle toho, jak jdou přikázání. V každé krabici nechte volný papír. Každý účastník pak na něj sám dopíše, co pro něj osobně znamená plnit právě toto přikázání jako Boží vůli.

→ Ježíš a Boží vůle

Ježíš opustil Nazaret, teplo a zázemí své rodiny, aby plnil vůli Boží – co jste schopni opustit, abyste naplnili to, co ve svém svědomí poznáváte?

Pohled do zrcadla jako pohled do vlastního nitra – poznáváte se jako Bohem milovaní?

Obtisk prstu na sklo – „jsi originál“ – Bůh nedělá kopie, „jsi jedinečný s jedinečným plánem“.

→ Boží vůle všeobecná a konkrétní v mém osobním životě

Na papír obkreslete svou ruku a napište, co přejete druhým – to pak vylepte. Udělejte z velkého papíru obrys kříže a do něj vlepte (textem dovnitř – text potřeeme lepidlem), co Bohu odevzdáváte, na čem lpíte, co vám brání jít blíž ke Kristu.

→ Jak poznat Boží vůli

Udělejte velké sluníčko a na paprsky napište obecné zásady poznání Boží vůle (nejprve však nechte účastníky pracovat samostatně, a teprve potom tyto zásady vysvětlíte sami).

V závěru napište pravidla či rady na jednotlivé lístečky – nechte je vylosovat jednotlivými mladými, ponechte jim čas, aby se každý nad svým lístečkem zamyslel, a pak se navzájem seznámte s tím, k čemu jste ve svých úvahách dospěli.

Četba k prohloubení tématu

- Kateřina Lachmanová, Dvojitá tvář lenosti, Karmelitánské nakladatelství 2000.
- M. Calasanz Ziescheová, Návrat z válečného zajetí zpět do kněžské služby, Karmelitánské nakladatelství 2000.
- L. S. kardinál Suenens, Král Baudouin, Karmelitánské nakladatelství 1996.
- Anne Maguriová, Proč zrovna mně – boj jedné ženy za spravedlnost a důstojnost, Karmelitánské nakladatelství 1997.

Katecheze

Ve Starém zákoně dal Bůh lidem desatero svých přikázání. Byl to dar Božího milosrdenství, aby lidé mohli žít v míru a pokoji. Mohli bychom říci, že to byly jakési značky na cestu, aby mohli putovat životem bezpečně a správným směrem. Bohužel málokdo tato přikázání tehdy přijal a podobně je tomu i v dnešní době.

Ježíš je vrcholný dar Boží

Vrcholem celého Božího zjevení je příchod Pána Ježíše. V něm můžeme nejdokonaleji poznávat, jaký je Bůh a jak to s člověkem myslí. Základním posláním Ježíše je vykoupit člověka z otroctví zla a hříchu. Celý jeho život hovoří o nesmírné Boží lásce k člověku. Pán Ježíš touto bezmeznou láskou plní vůli nebeského Otce. On sám to říká: „*Mým pokrmem je plnit vůli toho, který mě poslal, a dokonat jeho dílo.*“ (Jan 4,34)

Ježíš však přišel nejen proto, aby nám dal život, ale aby nás naučil žít novým životem. A protože často zdůrazňoval, že jsme dětmi nebeského Otce, chce, abychom se mu podobali. Vždyť koneckonců víme, že jsme byli stvořeni k Božímu obrazu. Ježíš tuto základní pravdu o člověku rozvíjí a konkretizuje.

Ježíš přináší z nebe „civilizaci lásky“

Slyšel jsem kdysi pěkné přirovnání. Představte si, že nějaký emigrant přijde do cizí země. Aby tam mohl žít, musí se ve všem připodobnit tamním zvykům a tamní kultuře, naučit se cizí jazyk a podobně. Přece si však také přináší svoji kulturu, zvyky, písně atd. Tím může obohatit národ, do kterého přichází. Podobně je to i s Pánem Ježíšem. Přišel mezi nás na tuto zem. Podobal se nám ve všem, kromě hříchu. Přišel však „z lůna Nejsvětější Trojice“, kde tři Božské osoby od věčnosti žijí dokonale vzájemnou lásku, a to až tak, že se dávají beze zbytku jedna druhé. V teologii hovoříme o tom, že se Božské osoby navzájem darují jedna druhé. V Bohu se tedy od věčnosti uskutečňuje to, co Pavel VI. nazval „civilizace lásky“. Také dnes hovoříme o „kultuře dávání“. Vše se dokonale uskutečňuje v Bohu – Ježíš přišel z tohoto „prostředí“, aby nás tomuto způsobu života naučil.

Svatý apoštol Jan, který, jak víme, byl velmi blízko Kristovu srdci, napsal: „*Bůh je láska; a kdo zůstává v lásce, zůstává v Bohu a Bůh zůstává v něm.*“ (1 Jan 4,16) Opravdová láska je tedy nejjistější a nejsprávnější cestou k Bohu, protože Bůh je Láska. Kdykoliv konáme skutek lásky, již se nějakým způsobem setkáváme s Bohem, i když si to ani neuvědomujeme. Koneckonců Ježíš nám řekl, z čeho budeme souzeni při posledním soudu. Známe to vyprávění: „*Byl jsem hladový, a dali jste mi najíst, byl jsem nemocný, a navštívili jste mě... Cokoliv jste učinili jednomu z nejmenších, mně jste učinili.*“ (srv. Mt 25,35-40) Budeme „zkoušeni“ z lásky. Pán Ježíš tam nehovoří ani tak o hříších, kterých se jistě máme varovat, ale zdůrazňuje především, že zkoušeni budeme z lásky. A když budeme opravdově s jeho pomocí milovat, budeme i méně hřešit.

Základní Kristova linie

Není tedy divu, že základní linie Kristova učení spočívá v lásce. První, kdo nás o tom poučuje, je On sám, Jeho život. Vždyť z lásky přišel na svět, z lásky se nám ve všem podobal, namáhal se, učil, trpěl

zklamáním, neměl, kde by hlavu složil: „*Lišky mají doupata a ptáci hnízda, ale Syn člověka nemá, kam by hlavu položil.*“ (Mt 8,20) Z lásky nakonec podstoupil hrozné utrpení fyzické i nesmírnou duchovní opuštěnost a zemřel, z lásky vstal z mrtvých a založil svou církev. *Celý Ježíšův život je jeden veliký dar lásky. A Ježíš si přeje, aby takoví byli i jeho učedníci; aby se mu podobali, aby měli jeho ducha.* Proto v předvečer své smrti vyslovuje své nové přikázání. Pozorně si jej poslechněme: „*Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem milovali, jako jsem já miloval vás.*“ (srv. Jan 13,34) Učedníci věděli, jak je Ježíš miloval, zažili například mytí nohou, tak, jak si jej připomínáme při večerní liturgii na Zelený čtvrtek.

Klíčovým slovem v tomto přikázání je slovní spojení „*jako já*“. A jaká je to láska? Máme milovat druhé, máme se mít navzájem rádi jako Ježíš. Je to velmi vysoká laťka, protože Ježíš za nás dal život. To znamená, že máme být ochotni dávat život jeden za druhého. Ukazuje se, že láska v Ježíšově pojetí není pouhý sentiment, pouhý cit, ale je to ochota darovat se, konat, dávat, sloužit. Ježíš nám „*ukázal*“ nejdokonalejší lásku na kříži. Když se podíváme na kříž, vidíme tam toto přikázání uskutečněné do krajnosti. A představte si, že Ježíš říká „*jako já*“. Takovýto závazek musí v člověku jistě vzbuzovat respekt až bázeň.

Mohli bychom si říci: „*To nedokážu.*“ A měli bychom pravdu, protože sami bychom to nedokázali. Je však dobré si uvědomit, že milovat tímto způsobem nemusí ihned znamenat zemřít mučednickou smrtí, ale většinou to znamená darovat svůj život pro druhé „*po kapkách*“. Vzpomeňme si na jiné Ježíšovo slovo: „*Kdo je věrný v maličkosti, je věrný i ve velké věci.*“ (Lk 16,10) Známe jistě příklad sv. Maxmiliána Kolbeho, který nabídl v koncentračním táboře svůj život za otce pěti dětí. Často je však od nás vyžadována věrnost v drobnějších věcech všedního života. Znamená to tedy někoho pěkně pozdravit, uklidit nepořádek, usmát se, udělat si čas pro druhého, pozorně mu naslouchat a neskákat přitom do řeči, navštívit starého člověka, potěšit smutného, být trpělivý s nějakým nevrlym člověkem, který je takový třeba proto, že má starosti nebo trápení.

Dnes bychom si také měli více než jindy uvědomovat zodpovědnost jeden za druhého, za farnost, diecézi, celou církev. Jsme propojeni, protože máme jednoho Otce. Je tisíce možností, jak „*dávat život za druhé*“, jak milovat „*jako*“ Ježíš.

Ježíšova „revoluce“

Toto Ježíšovo přikázání lásky, jež má moc vytvářet civilizaci lásky a uskutečňovat Jeho prosbu, kterou slyšíme v Jeho modlitbě Otče náš – jako v nebi, tak i na zemi, je skutečně revoluční. Když se uvádí do života, je to ta největší revoluce světa. Je to také jediná revoluce, která má trvání a má skutečně moc proměnit svět. Jistě se tam, kde se toto přikázání naplňuje, žije mimořádný život. V životě, který žádá po člověku mnoho, a někdy dokonce všechno, se rozvíjejí heroické ctnosti a rostou tam svatí. A k tomu jsme všichni pozváni. Ježíš přece říká: „*Vy však buďte dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec.*“ (Mt 5, 48) A tato svatost není něco nepřirozeného, zvláštního, patřícího do jiného světa. Svatost, k níž ukazuje Ježíš cestu skrze přikázání lásky, vede k tomu, že se stáváme stále víc podobnými Bohu, k Jeho obrazu, že se stáváme stále víc „*normálními*“ lidmi, jak je Bůh ve své moudrosti a lásce původně zamýšlel.

Mohli bychom zde uvést stovky příkladů svatých: sv. Marii Goretti, která raději zemřela, než by ztratila panenství, sv. Terezii z Lisieux, která opustila svoji rodinu a známé, aby patřila cele Bohu a lidem, italskou lékařku Giannu Berettu Molla, která zemřela, aby její dítě mohlo žít, naši Aničku Zelíkovou, která všechny bolesti, nemoci i smrt obětovala na smír za hříšníky.

Můžeme říci, že přikázání Ježíšovo je také přikázáním naděje a ukazatelem cesty do budoucnosti pro celé lidstvo. Důležité je, abychom začali sami u sebe. Jak již bylo řečeno, někdo si může říci: „*Na to nemám.*“ To je pravda, sami ze sebe na to nemáme, ale Slovo Boží nám říká: „*Boží láska je nám vylita do srdce skrze Ducha svatého, který nám byl dán.*“ (Řím 5,5) Ve křtu jsme přijali zárodek Ducha, který se pak rozvíjí skrze biřmování a další svátosti – především

skrze přijímání eucharistie. Ne náhodou ve stejný večer, kdy Ježíš vyslovil toto přikázání, ustanovil také dar eucharistie. Jestliže ho přijímáme s čistým srdcem, posiluje nás, abychom postupně byli schopni této lásky.

Základní zákon církve

Tady bychom měli udělat ještě další krok. Hovoříme o přikázání lásky, jak nám jej Ježíš odkázal. Je přirozené, že láska vyžaduje vztah k druhému. Láska, o které je řeč, má být základem společenství, které Ježíš založil a které nazýváme církev. O prvních křesťanech říkali okolní pohané: „Podívejte, jak se milují.“ A tato láska, kterou si první křesťané navzájem, ale také vůči ostatním, projevovali, byla hlavní příčinou zázračného rozšíření křesťanství na počátku. Kde se totiž tato vzájemná láska uskutečňuje, tam Ježíš slibuje svoji přítomnost. Říká: „*Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém* (tzn. ve vzájemné lásce), *tam jsem já uprostřed nich.*“ (Mt 18,20) Tady jsme u podstaty církve, která není především institucí, ale živým společenstvím, ve kterém přebývá Bůh. Ten pak v tomto společenství působí, že zde pocítujeme Jeho sílu či blízkost. Jsou zde rozdělovány různé duchovní dary tak, jak je kdo potřebuje – pokoj, radost, světlo, odvaha, síla, objevují se konverze atd. Koncil nazývá přikázání lásky základním přikázáním nového lidu Božího.

Katechismus katolické církve hovoří o tom, že církev je současně lidská i božská. Užívá také tři označení pro církev, které ji definují jako „Lid Boží“, „Mystické Kristovo Tělo“ a „Chrám Ducha svatého“.

Znamená to, že církev je společenstvím božsko-lidským. Je svatá, protože její hlavou je Kristus a „duší“ Duch svatý, který ji posvěcuje a všechny „údy“, pokřtěné lidi, spojuje. Přirovnání k tělu je velmi výstižné. Víme, že údy v těle si pomáhají, hlava slouží např. rukám a ruce naopak hlavě, a tak všechny údy sobě navzájem. Jestliže však je některá část těla poraněna nebo nemocná, hned to ostatní údy pocítují a snaží se pomoci. Jsou však zároveň také ohroženy (např. při otravě nohy je ohroženo celé tělo).

A stejně je to i v církvi. Jestliže žijeme dobře, pomáháme ostatním, jestliže nežijeme dobře, zatěžujeme i ostatní. Protože se církev skládá z hříšných a slabých lidí, projevují se v ní lidské slabosti a nedokonalosti. Přesto však díky Boží přítomnosti nezaniká, ale vydává krásné plody v mnoha lidech, kteří s Boží milostí spolupracují a o svatost usilují.

Závěr

Na závěr si můžeme připomenout, že v představách mnoha lidí je církev viděna mylně. Snažili jsme se to trochu objasnit. Snad je dobré také si připomenout, že církev není pouze světové společenství všech křesťanů na zemi, ale že každé, i to nejmenší společenství, které udržuje spojení víry a lásky se všeobecnou, tzn. katolickou, církví, je také církví. Mohli bychom si to přirovnat k eucharistii. I ten nejmenší kousek eucharistie obsahuje celého Krista a ne tisíce Kristů. Přestože existuje tisíce částek eucharistie, přesto je jen jeden Kristus. Podobně je to i s církví. I to nejmenší společenství, žijící v jednotě s celou církví, je církví živou. Sv. Jan Zlatoústý říká: „*Kde jsou dva nebo tři v Ježíšově jménu, tam je církev.*“ A tam, kde je toto společenství živou buňkou mystického Kristova těla, tam napomáhá životu celé církve. A tak jestliže žijeme dobře u nás v Čechách nebo na Moravě, napomáháme duchovně i materiálně našim bratřím v Africe nebo Latinské Americe.

Projevem života je také růst a plazení nového života. Vytváříme-li tedy živé společenství, živou církev, přirozeným plodem je růst tohoto společenství. Ježíš přítomný působí, že se lidé mění, dochází ke konverzím a můžeme prožívat nesčetné dary a plody Ducha, jak jsme se o tom zmínili v předcházející kapitole. Tak má církev putující růst, dosáhnout života věčného a stát se církví vítěznou.

Na cestu životem

Motto:

„Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku k sobě navzájem.“

(Jan 13,35)

Hledáme vzory

▪ Za nacistické okupace bylo mnoho kněží v koncentračních táborech. V Dachau se odehrála tato sice drobná, ale veliká „malíčkost všedního dne“. Josef Beran, pozdější pražský kardinál, tlačil jako vězeň těžký vozík a již neměl síly a umdlával. Uviděl ho Štěpán Trochta, budoucí litoměřický biskup, přistoupil k němu a s vozíkem mu pomohl. Beran se pak na něj laskavě podíval a řekl: „Pán Bůh to vidí, Štěpáne. Děkuji ti.“

▪ Jedna paní chodila často navštěvovat nemocné lidi do léčebny pro dlouhodobě nemocné v nemocnici, kde je často vidět pouze beznaděj a bolest. U jednoho se zastavila, s druhým prohodila pár slov, dalšímu přinesla malý dárek. Nezůstalo ale jen při tom. Po nějaké době se k ní z farnosti přidali další. Pak již bylo možné kdykoli přijít na pokoj a společně třeba zazpívat pěknou písničku. Na tuto pravidelnou návštěvu nemocní čekávali vždy s velkou nedočkavostí.

Základní body pro pochopení

□ Ježíš Kristus přijal starozákonní přikázání lásky k Bohu a k člověku a prohloubil je. Řekl, že jeho nové přikázání je přikázání vzájemné lásky.

□ Tato vzájemná láska, která pulzuje mezi dvěma a více lidmi, sjednocuje a má za následek, že Ježíš přichází doprostřed tohoto společenství.

□ Láska je především Boží dar: „Boží láska je nám vylita do srdce skrze Ducha svatého, který nám byl dán.“ (Řím 5,5)

Nabídky pro Tvůj život

- ✓ Chceme-li být lidmi lásky, je třeba si pokorně tento dar Boží vyprošovat v modlitbě.
- ✓ Kdo chce milovat, musí si být vědom, že pravá a krásná láska nese v sobě vždy požadavek oběti a sebezáporu.
- ✓ Milovat se navzájem znamená stávat se jedno s druhým člověkem.

* Čti: Lk 10,25-37; Jan 13,1-20; 15,12-17; 1 Kor 13; KKC 1822-1829; 1965-1974

Metodika

➔ Podepsání smlouvy o vzájemné lásce

Přiveďte účastníky k velkému papíru, na kterém je nakreslené Boží oko a kolem kterého je tence předkreslené srdce. Každý člen společenství se podepíše na kraj namalovaného srdce a odpoví tak na smlouvu ze strany Otce o vzájemné lásce.

Jak na to?

Ve společenství každý napíše každému na malé lístečky něco, co si myslí, že ty druhé povzbudí, potěší atd. Potom se lístečky vsunou do krabiček se jmény členů společenství. Krabičku se svým jménem si pak buď vezme každý sám, nebo si ji účastníci mohou darovat navzájem.

Musíme dopředu připravit dostatečný počet krabiček (např. od zápalek – krabičku je dobré nějak upravit) a dostatečný počet menších papírků.

➔ Základní zákon církve – Síť

Církev, společenství tvoří jeden celek. Na přiblížení podstaty tohoto celku nám může být nápomocná právě síť.

Ve společenství rozdejte každému dva kusy konopného provázku (délka provázku asi 40 cm). Každý tyto dva provázky sváže k sobě v polovině délky provázku tak, že budou svázané provázky tvořit kříž – 1. *symbol*. Dále následuje navazování křížů k sobě tak, aby nám vznikla síť – 2. *symbol* – každý je potřebný. Jakmile máme síť svázanou, jasně se vám ukáže 3. *symbol* – všichni jsme jedno tělo.

Četba k prohloubení tématu

- Jean Vanier, Rodí se nová naděje, Zvon 1997.
- Chiara Lubichová, Cokoliv jste učinili, Nové město 1993.
- Eva Rolečková, Muž se světlem v srdci – Josef Lux, Gutenberg 2000.
- Burnettová, Malý lord Fauntleroy, sešitové vydání, zfilmováno.
- Vilém Hünermann, Sv. Vincenc de Paul – misionář lásky, Matice cyrilometodějská 1997.

5

Velikonoční tajemství „Vzal na sebe naše utrpení...“

Katecheze

Člověk z nejhlubší podstaty svého bytí touží po životě. Slovo život znamená pohyb, růst, ale také hloubku prožitku, kontemplaci, znamená to cosi neohraničeného, nekončícího, jedním slovem – věčnost. To, že skutečný život nemá hranice, dosvědčují svými mýty a náboženskými systémy všechny národy a kultury světa. Všude se setkáváme s touhou po nalezení toho, co člověka přesahuje, s touhou po nesmrtelnosti.

Na druhé straně si ale uvědomujeme něco zcela opačného, hranice, na které život naráží – bolest, rozdělení a smrt.

V Písmu svatém, a zvláště skrze Ježíše Krista, svého Syna, nám Bůh popisuje celé tajemství života a jeho protikladu – smrti.

Důvod bolesti

Otázka, proč se člověk vůbec ocitá v situaci bolesti, je v celé své dramatickosti nastolena a zodpovězena již v první knize Mojžíšově: Lidé nebyli stvořeni pro utrpení, ale proto, aby se do hloubky účastnili života samotného Boha.

Důvod, pro který Bůh stvořil člověka, byl jediný: láska⁴. Bůh měl s člověkem jediný záměr: dát mu šanci účastnit se na tom, co on sám

⁴ „Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem.“ (Gen 1,27); „Bůh je láska.“ (1 Jan 4,8)

od věčnosti neustále prožívá a co je tím nejúžasnějším a nejkrásnějším dobrodružstvím – podílet se na životě vzájemné lásky⁵. Nechtěl si nechat podstatu svého štěstí pro sebe, ale z Otcova nitra se jeho láska jako mocný překypující proud vylévá navenek a působí nový zázrak – Stvoření. Bůh tvoří svět a člověka z lásky.

Lidé byli tedy stvořeni a postaveni do situace a do prostoru (biblicky nazývaného „ráj“), který měl za základní pravidlo důvěrný vztah lásky mezi Bohem a člověkem. Člověk však odmítá věřit této lásce⁶. Bůh radí člověku, jak má jednat, ale on podlehl hlasu nepřítel (Satana) a uvěřil, že Bůh mu něco zatajil a nepřeje mu. Přerušil tak základní vztah, pro který byl stvořen, a sám se uvrhl do smrti. Tato duchovní smrt měla za následek také smrt těla a všechna ostatní zla, kterými člověk trpí: bolest, nemoc, nejistotu, námahu, hněv, hřích, nenávisť atd.

Bůh ale nezrušil svůj záměr s člověkem. Od té doby nalézal mnoho způsobů, jak člověka znovu přivést k cíli, pro který ho stvořil. Lidská přirozenost zůstala sice nakloněná ke zlu, ale schopná vnímat Boží hlas skrze svědomí⁷. Bůh člověka neopustil.

Písmo svaté

V mnoha příbězích nám Bible popisuje skutečnost zla a bolesti, do které Bůh vstupuje a proměňuje ji v dobro skrze člověka, který s Ním spolupracuje.

Již jsme se zmínili o stvoření světa a člověka. První kniha Mojžíšova také ukazuje zlo, kterému lidé propadli, když odmítli Hospodinovu lásku a dobrotu. Bůh se k nim však neotočil zády, ale bezprostředně po jejich pádu jim otvírá naději, když jim slibuje Vykupitele, který

⁵ „Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás.“ (Jan 13,34)

⁶ Bůh radil člověku jak má jednat, ale on podlehl slovům Satana a uvěřil, že Bůh to s ním nemyslí dobře...: „Nikoli, nepropadnete smrti. Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojíte, otevrou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.“ (Gen 3,4-5)

⁷ „V hlubinách svědomí odkrývá člověk zákon, který si sám neukládá, ale který musí poslouchat. Jeho hlas ho stále vybízí, aby miloval a konal dobro a vyhýbal se zlu, a když je třeba, promlouvá k sluchu jeho srdce... Neboť člověk má ve svém srdci zákon vepsaný Bohem (...) Svědomí je nejtajnější střed a svatyně člověka; v ní je sám s Bohem, jehož hlas mu zaznívá v nitru.“ (KKC 1776)

na hlavu porazí onoho nepřítele⁸. Dále se pak lidem zjevuje (v izraelském národě) a pomáhá jim rozlišovat dobro a zlo skrze svůj hlas ve svědomí – to je obecná zkušenost každého člověka.

Abrahám, praotec víry, je dalším dokladem toho, jak Bůh s člověkem spolupracuje. On ve svém životě zaslechl Boží hlas a právě kvůli tomu, co zaslechl⁹, odchází do dobrovolného vyhnanství. Zde, v situaci poutníka a bezdomovce, pak získává zaslíbení, že se stane otcem mnoha národů, a toto zaslíbení se postupně naplňuje v celých dějinách spásy¹⁰.

Boží lid – Izrael – se v určité historické etapě dostává do otroctví¹¹. V této situaci Bůh oslovuje Mojžíše, a ten na jeho slovo vyvádí lid z otroctví, vede ho po poušti, a právě zde Bůh izraelskému národu dává svá přikázání, očišťuje ho a přivádí do zaslíbené země.

Byly by to desítky příběhů Písma svatého, na které by se zde dalo poukázat.

Ježíš Kristus

Zcela a definitivně se Bůh rozhodl řešit situaci každé lidské bídy skrze příchod svého Syna na svět.

On – Bůh – se stal člověkem. Tím například také ukázal, že *chce* putovat po této zemi spolu s námi, že mu nevadí naše lidské podmínky. Bůh svým vtělením v Kristu vstoupil na naše lidské cesty a do všech našich situací. Mohu tedy říci, že:

Ježíš chce jít se mnou, když pláču, když tápu a nevím kudy kam.

Ježíš chce být se mnou, když udělám chybu, když zhřeším.

Ježíš chce být se mnou, když mě opustilo moje děvče nebo přítel.

⁸ „Mezi tebe (hada – ďábla – odk. Zj. 12,8) a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrť hlavu a ty jemu rozdrťš patu.“ (Gen 3,15)

⁹ „I řekl Hospodin Abramovi: „Odejdi ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu.“ (Gen 12, 1)

¹⁰ „Pohled na nebe a sečti hvězdy, dokážeš-li je spočítat (...) tak tomu bude s tvým potomstvem.“ (Gen 15,5)

¹¹ Druhá kniha Mojžíšova - Exodus

Ježíš chce být se mnou, když jsem nemocný.

Ježíš chce jít se mnou, když mě vyhnali z domova.

Ježíš chce být se mnou, když mi zemřel ten nejbližší.

Na začátku tohoto tématu jsme si říkali, že člověk žije v jakémsi vnitřním rozdělení: Na jedné straně touží po životě, na druhé straně je však neustále konfrontován se situací bolesti, nejistoty a smrti. Můžeme říci, že Ježíš v sobě tyto roviny spojuje a naplňuje jejich smysl: Sám žije ty nejvyšší ideály člověka, a zároveň na sobě plně zakouší lidskou bídu, utrpení, hřích, nenávist a smrt.

K hlubšímu poznání Krista může snad pomoci těchto několik myšlenek:

Svět kolem nás často hledá skutečnosti jako např. klid, blahobyt, uspokojení svých potřeb, seberealizaci.

Ježíš hledal ne uspokojení a slávu svou, ale vůli svého Otce.¹²

Lidé čekají na chvíli, kdy si konečně odpočinou.

Ježíš očekával chvíli Getseman a Golgoty.¹³

Lidé se bojí utrpení a smrti – buď o tom nemluví, nebo se na to snaží rychle zapomenout.

Ježíš s utrpením a smrtí počítá (kráčí k Jeruzalému).

Ježíš však nebyl někým, kdo si libuje v bolesti. Měl smysl pro radost ze života, radoval se z přátelství: „*Ježíš měl rád Martu a její sestru i Lazara*“ (Jan 11,5), z krásy přírody: „*Podívejte se na polní lilie...*“ (srv. Mt 6,28). Věděl však naprosto jasně, že láska je spojena s obětí: „*Nezemře-li pšeničné zrno, nemůže vydat plody.*“ (srv. Jan 12,24).

¹² „Od té doby Ježíš začal svým učedníkům naznačovat, že bude muset jít do Jeruzaléma, mnoho trpět od starších, velekněží a učitelů Zákona, že bude zabit a třetího dne že bude vzkříšen. Petr si ho vzal stranou a začal mu to rozmlouvat: ‚Bůh uchovej, Pane! To se ti nikdy nestane!‘ On se však obrátil a řekl Petrovi: ‚Jdi mi z očí, satane! Pohoršuješ mě, neboť nemáš na mysli věci božské, ale lidské.‘“ (Mt 16, 21-23)

¹³ „Nyní je moje duše rozechvěna. Co mám říci? Otče, vysvoboď mě od té hodiny? Ale právě kvůli té hodině jsem přišel.“ (Jan 12,27)

Velikonoční tajemství

Bůh věděl, že jsme v těžké situaci, a rozhodl se nás v ní nenechat. Ten nejúčinnější způsob, jak nám ukázat, že mu o nás jde, nalezl v tom, že se stane jedním z nás. Mohl vybrat mnoho jiných způsobů, např. nějaké velké znamení na nebi, ale On vybral právě tento: Vtělení. Od té chvíle má láska také jméno „sjednocení“. Láska tedy znamená vstoupit do situace toho druhého – řekli bychom, cítit „na své kůži“ to, co prožívá ten druhý.

Naši situaci však Ježíš nepřijal jen „jako“, jen tak trochu, „na oko“, mysticky a bezbolestně. Znamenalo to pro Něj být skutečným člověkem, se vším, co se člověka týká, kromě hříchu.

Protože je však Ježíš také pravý Bůh, byl a stále zůstává vnitřně spojený s každým lidským tvorem¹⁴ a to, co prožíval jako člověk (radosti i utrpení), byla jeho spoluúčast na všech lidských bolestech a utrpeních, protože jako Bůh každého miluje jedinečně, nekonečně a naplno. Proto zakusil onu zvláštní a bolestnou noc v Getsemanské zahradě. Tam spolu se mnou prožil právě to, co např. nemohu lidsky pochopit, v čem „plavu“, co bych nejraději nechtěl: „...*chceš-li, odejmi ode mne tento kalich...*“, Ježíš však v Getsemanské zahradě nakonec řekl: „...*ne jak já chci, ale jak ty chceš.*“ (srv. Lk 22,42) Spolu s ním to tedy můžeme říci i my.

Po Ježíšově uvěznění můžeme sledovat, že prožil také krutou fyzickou bolest (bičování, trním korunování a samotné ukřižování).

Na kříži prožil propastnou opuštěnost od Otce (mohli bychom to také nazvat nocí ducha) v okamžiku, kdy volal: „*Bože můj, proč jsi mě opustil?*“ (Mt 27,46) Znamená to tedy, že neexistuje žádné naše utrpení, kterému by Ježíš nerozuměl, v kterém by se s námi nesjednotil: „*Naše bolesti na sebe vzal...*“ (Iz 53,4)

A přesto – kdyby Ježíš svůj život takto skončil a dál by nic nenásledovalo, budilo by to jistě údiv a úctu, ale ne touhu po následování.

¹⁴ „Cokoli jste udělali pro jednoho z těchto mých nejposlednějších bratří, pro mne jste udělali.“ (Mt 25,40)

Zmrtvýchvstání

Kristovo zmrtvýchvstání je základním pilířem naší víry. Sv. Pavel říká: „*Nevstal-li Kristus z mrtvých, marná je naše víra, marné je naše kázání.*“ (srv. 1 Kor 15,14) Tím, že Kristus vstal z mrtvých, přemohl největšího nepřítele, kterého člověk kvůli hříchu má, a tím je smrt. Zmrtvýchvstání dává perspektivu našemu životu, otevírá horizont věčnosti, přemáhá rezignaci a nesmyslnost konce, protože ukazuje, že pravý život má pokračování a že je silnější než smrt.

V dějinách byly mnohé snahy popřít skutečnost zmrtvýchvstání. Ale svědectví hodnověrných svědků (apoštolů a učedníků), potvrzená v mnoha případech jejich mučednickou smrtí, zde zůstávají jako nepřesvědčivější a těžko vyvratitelný argument.

Pro každého z nás to znamená, že všechny naše bolesti prožité ve spojení s Ježíšem budou proměněny.

Jak žít Velikonoce

Ježíš se nezdráhá pozvat nás na stejnou cestu! Říká: „*Vezmi svůj kříž a následuj mě!*“ (Mt 16,24) Znamená to vzít svůj kříž stejným způsobem jako On a projít tak (spolu s Ním) na druhou stranu „zdi“ – bolesti, která se před nás v tuto chvíli „postavila“.

Každý z nás je v nějakém úseku této cesty. Naše zkoušky a bolesti mohou být zvláštní a nepochopitelné.

Může se stát, že se snažíme o to, abychom vedli poctivý život s Bohem, a přesto podlehneme pokušení a hříchu. Ani v takové situaci nás však Bůh neopouští: „*Víme, že těm, kteří milují Boha, všechno napomáhá k dobrému.*“ (Řím 8,28)

Obrazně, ale velmi pravdivě by se dalo říci, že Ježíš i dnes s námi nese kříž, když my sami v našich těžkostech se k Němu obrátíme.

Papež Jan Pavel II. to vyjadřuje slovy:

„*Když v každodenních zkouškách (...) objímáme trpícího Ježíše, sjednocujeme se bezprostředně s Duchem Zmrtvýchvstalého a s jeho utvořující silou.*“

Křest a nový život

K pochopení těchto skutečností nám v první řadě pomáhá osobně do hloubky prožít svátost křtu. Stává se, že ti, kdo byli pokřtěni jako malí, vlastně nevědí, co pro ně křest znamená. Křest je totiž osobní a intimní prožití Ježíšovy smrti a vzkříšení ve svém vlastním životě. Je projitím vodou (starokřesťanský způsob křtu), které znamená očištění, odhození, smrt toho starého, a vystoupením z vody jako nový člověk se zářící svící nového života.

Křest je odmítnutím zla – to znamená přijetím lásky Boží, která nás však přivádí spolu s Kristem na kříž, spolu s ním nás také temnotou provádí až ke světlu Vzkříšení. Proto je znamením křtu kříž „já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého“ a svíce; proto církev nejraději křtí na Bílou sobotu – v den „Světla Kristova“ (KKC 1213).

Ježíš se v evangeliu zmiňuje také o novém způsobu života, o životě „v Něm“¹⁵. To znamená, že základní pohnutkou našich činů už nemají být zákony běžné „ve světě“ – zákon egoismu, konzumu, blahobytu na úkor druhých atd., ale zákony, o kterých hovoří Ježíš. Dnes se také hovoří o tom, že evangelia učí kultuře dávání a kultuře lásky. Ježíš pak označil některé přikázání za základní, své a nové:

„Miluj Hospodina, Boha svého, celou silou svou a celým srdcem svým a bližního jako sebe.“ (srv. Mk 12,30-31)

„Milujte se navzájem, jak jsem já miloval vás.“ (Jan 15,12)

„Cokoli jste udělali pro jednoho z těchto mých nejposlednějších bratří, pro mne jste udělali.“ (Mt 25,40)

„Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo za své přátele položí svůj život.“ (Jan 15,13)

„Milujte své nepřátele.“ (Mt 5,44)

Žít tímto způsobem však není jednoduché a člověk to jen ze své vlastní síly nedokáže. Sílu k tomuto životu je ale možné čerpat ze zdrojů, které nám Ježíš ukázal. Pramenem takového neustálého a

každodenního „spojení“ s Bohem může být např. modlitba, malý povzdech k Bohu ve chvíli nejistoty, temnoty či bolesti:

„Jsi to Ty.“ – A zadívat se přitom (ve svém nitru) na Ježíše na kříži, kterého milujeme.

„Pro Tebe.“ – Přijímám tuto nesnadnou situaci.

„Ježíši, mám Tě rád.“

Dalším podstatným zdrojem síly je náš život ze svátostí.

Všechny tyto skutečnosti žili i lidé před námi, kteří putovali s Bohem:

„Dříve, než zemřeme ranou meče, musíme umírat píchnutím špendlíku.“
(sv. Terezie z Lisieux)

„Chtěl bych přesvědčit duchovní lidi o tom, že cesta k dokonalosti nespočívá ve znásobování meditací, úkonů zbožnosti a v duchovních zážitcích, i když tohle může být pro začátečníky určitým způsobem nutné. Ale cesta dokonalosti spočívá v jedné jediné věci: v umění zapřít sám sebe uvnitř i navenek, objímat utrpení a zmařit sám sebe ve všem.“ (sv. Jan od Kříže)

„Pane, kde jsi byl, když mé srdce bylo souženo tolika pokušeními?“
– *„Ve tvém srdci.“* (sv. Kateřina Sienská)

„Bůh je láska a ta je schopna vytrhávat lidi z ospalosti a prostřednosti. Ale tato Láska – Kristus – je ukřižována a můžeme ji najít jen na kříži. Proto je Kristus – Láska – někdy tak neznámý. Chceme totiž lásku, ale odmítáme trpět. Ježíšova náruč je otevřená, ale ruce má přibité. Kdo ho chce obejmout, musí ho obejmout i s jeho křížem, musí se zúčastnit i jeho agónie.“ (P. Pio)

„Eucharistie nám odhaluje smysl všech našich trampot a těžkostí, se kterými se setkáváme na své cestě, smysl každé bolesti. Ve spojení s Kristovou obětí se to všechno může stát obětí Bohu a zdrojem života. Nic nemůže zabránit v cestě tomu společenství, které se naučilo žít svůj život jako trovalé Velikonoce, jako umírání a vstávání z mrtvých s Kristem.“ (Jan Pavel II.)

¹⁵ „Zůstaňte ve mně, a já ve vás... Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojné ovoce; neboť bez mě nemůžete činit nic.“ (Jan 15,4-5)

Na závěr setkání s mladými na Svatém Kopečku v roce 1995 Jan Pavel II. řekl:

„Mí drazí přátelé z České republiky, následujte Krista! Neste jeho svatý kříž, kterým vykoupil svět. Kříž není znamením porážky, ale vítězství: je to vítězství skutečné lásky, vítězství Boha a člověka v Kristu. Neste ten kříž hrdě a s odvahou, a naleznete plnost života a život věčný, který naplní vaše srdce radostí.“

Plody velikonočního tajemství

Již jsme několikrát vyjádřili, že přijetí kříže (v něm jsou všechny naše nedostatky, bolesti, hříchy) spolu s Kristem přináší proměnu. Když my žijeme v Kristu, žije také On v nás a dává nám dary svého Ducha, o kterých píše svatý Pavel: dar pokoje, radosti, trpělivosti, shovívavosti, harmonie, lásky (srv. Gal 5,22). Kříž se v rukách Božích stává tajemným nástrojem, obrazem lásky, který nám dává šanci zakusit tu zázračnou proměnu a naplnění odvěké lidské touhy po životě.

Svatost smíření

Podívejme se, o koho měl Ježíš zájem. I Ježíš (s nadsázkou) měl slabou stránku – člověka jako hříšníka. Zde neznal žádné ohledy ani konvence. Hříšník ho přitahoval, dojímal, tomu šel vstříc. A i lidé hříšní šli za Ním v zástupech jako včely za medem, byli Jím přitahováni – proč? Viděli, že na ně hledí s láskou, se zájmem, že On snad ještě věří v tu jiskru dobra v nich, v kterou oni možná už dávno nevěřili. Ten pohled v nich probouzel onu Boží jiskru, která působila, že se obraceli, a Ježíš jim odpouštěl. A protože každý člověk je hříšníkem, odpouští Ježíš každému.

Náš vnitřní pokoj a radost vychází z našeho obnoveného vztahu k Bohu a k lidem. Tyto dvě oblasti jsou však spolu nerozlučně spojeny. Naruší-li se náš vztah k Bohu, je tím poznamenán tragicky i náš vztah k bližnímu a naopak.

Proto napravení našich pochybení a hříchů je třeba uskutečnit jak napravením našich vztahů k lidem, kterých se to týká, tak i smířením s Bohem.

Křtem se nám odpouštějí všechny hříchy i všechny tresty za hříchy. Přesto však v nás zůstávají některé časné následky hříchu, jako bolesti, nemoc, smrt nebo životní křehkosti, a také náklonnost ke hříchu. Proto nám svátost smíření může dát v případě našeho podlehnutí těmto náklonnostem nový začátek. Každý kněz se totiž ve chvíli rozhřešení stává Kristem, který odpouští naše provinění, protože to jsou v podstatě provinění proti Jeho lásce, se kterou nemírně miluje nás a naše bratry.

Svatost eucharistie

Eucharistie je také pevně spojená s velikonoční událostí. Ježíš při poslední večeři v předvečer své smrti slaví se svými učedníky památku své dobrovolné oběti Otci. Je to vlastně nekrvavá Kristova oběť, zpřítomňující se zde v tomto čase.

Svatí eucharistii nazývají „pokrmem na cestu“. Je to příliv milosti, kterým je přijímající proměňován v Krista tak, aby i o něm platilo to, co řekl sv. Pavel: „Už nežiji já, ale žije ve mně Kristus.“ (Gal 2,20) V ní se posiluje náš duchovní život – dostáváme novou inspiraci v lásce (pokud ji přijímáme s čistým srdcem), v ní se uskutečňuje náplň křesťanského života: být druhým Kristem.

Slavení eucharistie – mše svatá – je v pojetí církevních otců předzvěstí nebe. Liturgie mše nás uvádí do tajemství nebeské slavnosti, které se jednou (dá-li Pán) budeme účastnit spolu s Ježíšem.

Jaká tedy má být radost, když se mše svatě smíme účastnit již nyní?

Na cestu životem

Motto:

„Kříž není znamením porážky, ale vítězství.“
(Jan Pavel II.)

Hledáme vzory

▪ Na začátku druhého století, za pronásledování křesťanů, pokládá život i biskup Ignác Antiochijský. Po zatčení je odvážen do Říma, aby byl předhozen šelmám. Během cesty napsal vícero dopisů, mezi jinými také křesťanům do Říma: *„Píšu všem církvím a všem kladu na srdce, že jdu rád pro Boha na smrt. Jen kdybyste mi v tom nebránili. Zapřísahám vás, abyste mi neprokazovali svou náklonnost v nepravý čas. Nechte mě, ať jsem potravou šelem, protože s jejich pomocí mohu dojít k Bohu: jsem Boží pšenici; až mě zuby šelem rozemelou, budu shledán čistým chlebem Kristovým. Usilovně za mě Krista proste, aby právě ony byly tím nástrojem, který ze mě udělá pravou Boží oběť. Zemřít pro Ježíše Krista je pro mě lepší než kralovat nade všemi končinami země. Hledám toho, který pro nás zemřel, toužím po tom, který pro nás vstal z mrtvých. A chvíle mého zrození už nadchází.“*

▪ Jiří Straněk byl chlapec, který se nasazoval pro druhé. Sloužil dětem, vedl je ke Kristu. Za litoměřickou diecézi jede na Světový den mládeže do Denveru. Pak však zasáhne do jeho mladého života nemoc: rychlá rakovina. Za pár měsíců z jeho mladého těla vyprchala skoro všechna energie. Ale duch byl silný. A tak vzkazuje Svatému otci, že svoji smrt obětuje Pánu Bohu za mládež v České republice. Když pak umírá, mnoho mladých cítí, že se v životě setkali s velkým člověkem, který věřil – přes všechno těžké – v Boží lásku a dovedl se obětovat.

Základní body pro pochopení

☐ Člověk byl stvořen Bohem z lásky a touží po naplnění, po životě. Původ bolesti je v tom, že člověk nedůvěřoval v Boží lásku. Bůh člověka vychovává k hlubšímu pochopení tajemství života a smrti.

☐ Ježíš Kristus – Boží Syn dává plnou odpověď na základní lidské otázky a zároveň naplňuje lidskou touhu po lásce a po životě.

☐ Ježíš sám na sobě nese naše utrpení, aby to vše proměnil ve vzkříšení. Spolu s Ježíšem můžeme přejít stále znovu ze smrti do života.

Nabídky pro Tvůj život

✓ Je třeba poznat a zažít, že „Bůh je láska“, a uvěřit tomu. „Kdo má, tomu bude přidáno,“ – to znamená, že ten, kdo se snaží s pomocí Boží konkrétně prokazovat lásku Bohu a bližnímu, bude se tím také otevírat pro další milosti, které mu chce Pán udělit.

✓ Při pozorném sledování Ježíšova života poznáváme, co v životě má skutečnou cenu.

✓ V bolesti se zadívat na trpícího Ježíše a spojit své utrpení s Ním a s vírou, že po Kalvárii přišlo zmrtvýchvstání.

✓ Když se odchýlíme od Ježíšovy cesty, máme ve svátosti smíření nabídku návratu.

✓ Eucharistie je pramen hlubokého pochopení velikonočního tajemství.

* Čti: Iz 52,13–53,12; 2 Kor 4,7–18; Kol 1,24; KKC 309–314; 595–658

Metodika

1. Rozdělte celé téma na několik částí. Každá z částí může být náplní jednoho setkání během doby postní.
2. Vyhledejte biblické a další odkazy uvedené v poznámkách pod čarou. Přečtěte si tyto odkazy, popř. celé odstavce.
3. Proberte odkazy v širším kontextu, v souvislosti s dnešní dobou (promítnutí do dnešního světa, do konkrétních situací).
4. Vyberte si jeden či několik konkrétních odkazů, které proberete podrobněji.

→ Kříž:

Otázky:

1. Jaké bolesti a problémy cítím ve svém životě? Co z toho jsem ochoten přinést jako oběť pro druhé? Pro jaký konkrétní cíl, na jaký konkrétní úmysl?
2. Čeho jsem ochotný se vzdát a přinést to jako oběť na konkrétní úmysl? Zamysli se nad věcmi, které považuješ za samozřejmé a přítom jsou to dary od Boha, které nemá každý.
3. Zpytovat svědomí – v čem Boha zklamávám, co chci zlepšit, jaké nedostatky a hříchy chci Bohu odevzdat. Mám možnost nového začátku.

Aktivita:

1. Na papír či na látku načrtněte obrys kříže. Postupně přilepujte společně s účastníky kamínky. Při přilepování každého kamínku můžete vyslovit přímlovu nebo prosbu. (Celou aktivitu lze pojmut jako modlitbu.)
2. Účastníkům rozdejte malé zelené lístečky (zelená jako symbol naděje), na které mají napsat např. odpovědi na otázky č. 1 a 2. Poté lístečky přilepí na dřevěný kříž, který tímto „rozkvetne“. (Kříž je možné využít při křížové cestě, při mši svaté v obětním průvodu apod.)
3. Dramaticky ztvárněte biblickou křížovou cestu – na začátku si každý vylosuje nebo vybere konkrétní roli někoho z těch, kteří se podle biblických textů křížové cesty účastní. Při každém zastavení pak s účastníky sehraje zobrazovanou událost.

4. Dramaticky ztvárněte křížovou cestu na současné motivy. Přiveďte mladé k tomu, aby si sami vymysleli jednotlivá zastavení, která vycházejí z dnešní doby.

→ Smíření:

Společná kající bohoslužba a společné zpytování svědomí.

Text Písma, ticho, velká svíce uprostřed. Čtete jednotlivé otázky a dělejte mezi nimi pauzy. Hříchy je možné si psát. Ideální je, když je umožněno následné přijetí svátosti smíření a na závěr se pak lístky spálí. (Pokud to tak není možné, můžete si navzájem svázat ruce provázky a provázky pak na znamení, že Boží odpuštění osvobozuje, nechat plamenem svíčky přehořet.)

→ Vzkříšení a nový život:

1. Rozeberte osobní význam křtu, svátosti smíření a eucharistie.
2. Domluvte si s knězem slavnostní obnovu křestního slibu pro účastníky společenství. Lze využít bílá roucha, svíce apod. Také lze použít svědectví konvertitů. Mohou ostatním přiblížit, jak prožívali svůj křest, jaká byla jejich cesta ke křtu v dospělosti.
3. Napište osobní prožitek setkání s Kristem v eucharistii. (Anonymně se pak v modlitbě a naslouchání přečtou jednotlivá svědectví.)
4. Každý ať si na setkání přinese nějaký symbol života a společně si popovídejte o tom, proč jste si vybrali právě tento symbol.

Četba k prohloubení tématu

- Raniero Cantalamessa, My kážeme Krista ukřižovaného, Karmelitánské nakladatelství 1996.
- Chiara Lubichová, Jednota a Ježíš opuštěný, Nové město 1995.
- Józef Augustyn, V jeho ranách, Karmelitánské nakladatelství 2000.
- Jaroslav Škarvada, Smlouva nová a věčná, Karmelitánské nakladatelství 1999.
- Castello don Nello, Páter Pio - Ikona ukřižovaného, Cesta 1999.
- Miloslav Klisz, Sestra Faustina, apoštolka Božího milosrdenství, Matice cyrilometodějská 1998.

Katecheze

Za jednu ze základních lidských potřeb můžeme označit potřebu komunikovat.

Bůh nám lidem vychází vstříc a mluví k nám rozličnými způsoby: stvořením, událostmi, našimi životními osudy všedního dne, našimi bližními. Nejzřetelněji k nám však promluvil skrze svého Syna. „Mnohokrát a mnoha způsoby mluvil Pán v minulosti k našim předkům skrze proroky. V této poslední době však promluvil k nám skrze svého Syna.“ (srv. Žid 1,1-2)

Svatý Cyprián vysvětluje: „Bůh chtěl, aby nám bylo hodně řečeno a sděleno prostřednictvím proroků, jeho služebníků. Ale jaký nekonečný rozdíl, když přichází sám Syn, aby mluvil: Slovo Boží, které inspirovalo proroky, je nyní zde a mluví svým vlastním hlasem.“

Slova Písma svatého jsou samotné Slovo – Ježíš. Kristus „je přítomen ve svém slově: to mluví on, když se v církvi předčítá Písmo svaté“¹⁶ (SC 7).

Když lidé uzavírají přátelství, když muž a žena vstupují do manželství, předcházejí tomu mnohé rozhovory. Milující si sdělují kus svých životních dějin. A z tohoto rozhovoru vzniká a roste společenství. Když Bůh mluví k lidem, vzniká společenství mezi Bohem a lidmi.

¹⁶ II. vat. koncil, konstituce O liturgii, Zvon 1995.

„A tímto zjevením promlouvá neviditelný Bůh ze své přehojné lásky k lidem jako k přátelům a s nimi se stýká, aby je pozval k svému společenství a do něho je přijal.“¹⁷ (srv. DV 2)

Boží starost o člověka se projevuje tím, že Bůh svolává lid, aby z něj vytvořil jeden národ, který mu náleží. Vede lidi a představuje se jim jako Pán dějin. Písmo svaté připomíná tyto dějiny Boží a jeho národa a zároveň zve lidi k pokračující rozmluvě.

„Kdo nezná Písmo, nezná Krista.“ (sv. Jeroným)

„Kdo zná Písmo, zná Boží srdce.“ (sv. Řehoř Veliký)

Střed Písma svatého tvoří evangelia: „Nikomu nemůže uniknout, že evangelia právem vynikají mezi všemi spisy Písma, neboť jsou hlavním svědectvím o životě a učení vtěleného Slova, našeho Spasitele.“ (srv. DV 18)

Mnohé události a texty Starého zákona se stávají pro křesťany poznáním Krista nově srozumitelnými. Řád spásy Starého zákona chápeme jako dobu přípravy na příchod Ježíše Krista.

Knihy Písma svatého byly sepsány v průběhu více než tisíce let lidmi, kteří byli v pravém slova smyslu Bohem a Kristem nadšeni: „K sepsání posvátných knih si však Bůh vyvolil lidi, a to tak, aby užívali svých schopností a sil a on v nich a skrze ně působil, aby všechno, co on chtěl, písemně zaznamenali jako skuteční autoři.“ (srv. DV 11)

V Písmu svatém mluví Bůh prostřednictvím lidí lidským způsobem. Boží slovo přichází k lidem v lidských slovech. „Boží slova vyjádřená lidskými jazyky se připodobnila lidské mluvě, jako se kdysi Slovo věčného Otce stalo podobným lidem, když na sebe vzalo slabé lidské tělo.“ (DV 13)

Význam Písma svatého

Evangelista Jan zcela jasně vyjadřuje, oč v Písmu svatém běží: „Ježíš vykonal před svými učedníky ještě mnoho jiných zázraků, ale o těch v této knize není řeč. Tyto však jsem zaznamenal, abyste věřili, že Ježíš je Mesiáš, Syn Boží, a s vírou abyste měli život v jeho jménu.“ (Jan 20,30-31) Písmo svaté umožňuje důvěrně se seznámit se spásným Božím působením

¹⁷ II. vat. koncil, konstituce O Božím zjevení, Zvon 1995.

v dějinách církve. Aby církev vždy hlouběji rozuměla Božímu slovu, byl jí dán Duch svatý. „Ale až přijde on, Duch pravdy, uvede vás do celé pravdy.“ (Jan 16,13)

Význam Písma pro církev je zdůrazněn II. vatikánským koncilem: „Boží slovo má takovou sílu a moc, že je pro církev oporou a životem a pro její děti posilou víry, pokrmem duše, čistým a trolým pramenem duchovního života.“ (DV 21)

Neustálé prohlubování se ve víře skrze četbu Písma svatého a jeho znalost je nutné pro každého křesťana. Kardinál Martini vysvětluje: „Jsem přesvědčen a často to opakuji, že pro křesťana je dnes obtížné, nechci-li říci nemožné, vytrvat ve víře v tak složitém světě, jakým je náš, když nebude osobně čerpat potravu z Písma svatého.“

Písmo svaté – „škola modlitby“

Knihy Písma svatého jsou z mnoha hledisek „školou modlitby“. „V nich je uloženo vznešené učení o Bohu, spasitelná moudrost o lidském životě a obdivuhodné poklady modlitby, v nich je ukryto tajemství naší spásy.“ (DV 15)

Při správném používání Písma svatého se potvrzuje známá definice modlitby jako „rozmluvy s Bohem“. Modlitba je nasloucháním zvěsti a odpovědí víry. Písmo svaté je pro nás slovem a oslovením Božím. Toto slovo nepodává jen informace, ale daruje setkání a společenství. Všichni, kdo věří v Krista, „ať však pamatují na to, že četba Písma svatého musí být provázena modlitbou, aby se stala rozhovorem mezi Bohem a člověkem. Neboť jej oslovujeme, když se modlíme, jej posloucháme, když čteme božské výroky.“ (DV 25)

Písmo nám také ukazuje mnohé příklady lidí, kteří s Bohem hovoří – jedinečným způsobem sám Ježíš a Ježíšova Matka. „Školou modlitby“ jsou slova Písma i tím, že nás učí, jak s Bohem mluvit. Dítě se ve svém vývoji učí mluvit tím, že je svými rodiči oslovováno a zváno k hovoru. Podobným způsobem se také křesťané učí hovořit s Bohem – Otcem tím, že jsou Bohem oslovováni. K těmto modlitbám patří ve Starém zákoně žalmy, v Novém zákoně především modlitby samotného Ježíše a modlitby prvotní církve.

Písmo svaté – „škola života“

V Písmu svatém můžeme objevit mnohé vzory víry, např. Abrahám, který se nechá Bohem vést. Evangelia ukazují především na evangelisty jako na „žáky“, kteří rostou ve víře a stávají se zvěstovateli víry. Ukazují na mnoha příkladech, jak lidé nacházejí víru v Ježíše – např. příběh o Samaritánce (srv. Jan 4, 1-42), o uzdraveném slepci (srv. Jan 9, 1-41), o Martě a Marii ve vyprávění o Lazarovi (Jan 11, 1-57).

Písmo svaté také názorným způsobem zachycuje obsahy víry a křesťanského života – např. hlavní přikázání (srv. Mt 22,34-40), podobenství o milosrdném Otci (srv. Lk 15,11-32), žalm o dobrém pastýři (srv. Ž 23) a jiné.

Jak se blíže setkat s Písmem svatým

1. Účastí na bohoslužbě

Nejdůležitějším, a zároveň nejpřístupnějším způsobem je naslouchání slovu Božímu při bohoslužbě. Obzvláště při mši svaté je Zmrtvýchvstalý Kristus sám přítomen a podobně jako učedníkům z Emauz nám otevírá oči pro smysl Písem. Církev nám z Písma svatého vhodným způsobem postupně předkládá obzvláštní skutky i slova dějin spásy, aby se věřícím ukazovaly jako souvislý děj zpřítomnění velikonočního Kristova tajemství, slaveného v eucharistii.

Ve čteních, která jsou vykládána v homilii, mluví k svému lidu Bůh, který zjevuje tajemství vykoupení a spasení a živí život v Duchu. Kristus sám je příkazem v Jeho slově.

2. Osobní četbou Písma a modlitbou nad Písmem

Na začátek malé zamyšlení od jezuity Karla Rahnera, SJ: „Ze zásady patří styk s Písmem svatým Starého i Nového zákona ke křesťanskému životu. My, lidé našich končin, jsme se přece naučili číst, čteme denně noviny, časopisy a máme snad dokonce větší či menší sbírku vlastních knih, či dokonce máme celou vlastní knihovnu. Jak bychom se pak mohli dispensovat od toho vždy znovu číst Písmo svaté, když přece obsahem naší

víry je i ta skutečnost, že Písmo svaté má při inspiraci Ducha svatého za původce Boha samotného? Křesťan by neměl být tak potouchle skromný, aby si myslel, že mu nemůže sám Bůh svým vlastním slovem v rozhodném životním okamžiku dodat odvahu (...) Ale také průměrný křesťan má právo a povinnost odvážit se sám k četbě Písma. Kdo je čte pokorně a sebekriticky a své vlastní chápání vždy učenlivě zahrnuje do celocírkevního výkladu Písma, ten skutečně z Písma uslyší pro sebe i svůj život Slovo Boží, na kterém je založen jeho život i smrt.“ (cit. Samizdat)

Jedním ze způsobů modlitby nad Písmem je *meditace* (rozjímání). K tomu je třeba:

- stanovit si vhodnou dobu pro čtení (účinnou pomocí je, když Písmo svaté dostane své pevné místo v průběhu dne nebo týdne);
- vybrat úsek určený k četbě (pro toho, kdo chce číst Písmo pravidelně a systematicky, je nejlepší začít Novým zákonem; pro četbu Nového zákona se pak doporučuje překlad liturgický, který obsahuje výkladové poznámky).

Jednotlivé kroky meditace by mohly být následující:

- *Začít modlitbou*

Modlitbou se četba Písma stává rozmluvou s Bohem. Příklad takové modlitby: „Pane Ježíši Kriste, denně nás obklopuje tolik věcí, které si vyžadují naši pozornost. V této chvíli bych ale chtěl naslouchat Tobě a Tvému slovu. Prosím tě o Tvého svatého Ducha. Amen.“

- *Číst pomalu a rozjímavě* (raději zvolit kratší úsek Písma)
- *Ještě jednou přečíst pozorně text* a snažit se mu co nejvíce porozumět
- *Z biblického textu pohlédnout na vlastní život*

Mohu si položit otázky – jako např. „Mám i já ve svém životě takové zkušenosti, o kterých ke mně hovoří Písmo? Jakou cestu mi ukazuje k řešení mých problémů? Na kterou situaci mého života se hodí toto slovo?“

- *Rozmlouvat s Bohem*

Svým slovem nás Bůh zve k rozhovoru a tím má čtení vyústit v dialog.

- *Vzít slovo nebo větu z Písma s sebou do dne nebo týdne*

Pro život z víry se do začínajícího dne nebo týdne doporučuje vzít si s sebou jako průvodce nějaké Ježíšovo slovo nebo myšlenku z Písma. Sv. Jeroným říká: „*Udělej ze svého srdce Kristovu knihovnu.*“

- *Uzavřít modlitbou*

Modlitbou, kterou shrneme získané poznání a poděkujeme za něj. Poprosíme také Pána o potřebnou milost, abychom to, co jsme z Písma načerpali, dokázali vnést do vlastního života.

3. Četbou Písma ve společenství

Společná četba Písma svatého skýtá řadu možností, jak lépe porozumět Božímu slovu. Při společném rozebírání textů si navzájem pomáháme tím, že si sdělujeme své nové poznatky, na které jsme přišli. Při rozprávění o Písmu se můžeme také obohatit různými našimi životními zkušenostmi. Společná četba by měla být především nasloucháním Božímu slovu a snahou poznat poselství pro náš vlastní život a život našeho společenství.

Prostřednictvím Ducha svatého se může v životě církve rozvíjet chápání jak skutečností, tak i slov Písma svatého – pokladu víry „*přemýšlením a studiem věřících, kteří je uchovávají ve svém srdci, hlubším pochopením duchovních skutečností z vlastní zkušenosti a hlásáním těch, kteří s posloupností v biskupském úřadě přijali bezpečné charisma pravdy.*“ (DV 8)

4. Studiem Písma svatého

Vedle výše zmíněných způsobů bližšího poznání Písma svatého existuje také forma poznání prostřednictvím spořádaného a cílevědomého studia. Kdo studuje Boží slovo, potřebuje hlubší a vědecky podložené znalosti o Písmu svatém.

Boží slovo žít

Slovo Boží nestačí pouze číst, slyšet, meditovat či studovat. Je třeba s ním konfrontovat každodenní situace. Mělo by se stát základní potravou našeho duchovního života, vůdcem našeho svědomí, orientací pro naše rozhodování a skutky.

„To slovo však musíte uvádět ve skutek, a ne abyste ho jenom poslouchali. To byste klamali sami sebe. Neboť když někdo to slovo jenom poslouchá, ale nejedná podle něho, ten se podobá člověku, který pozoruje svůj vzhled v zrcadle: podívá se na sebe, odejde, a hned zapomene, jak vypadá.“ (Jak 1,22-24)

Ke konkrétnímu žití Božího slova nám mohou pomoci také slova papeže Pavla VI.:

„Když slyšíme vysvětlovat evangelium, ať každý křesťan opravdu pečlivě usiluje o to, aby si osvojil alespoň jednu drahocennou věc, a když se vrátí domů, ať se po celý týden neustále živí tímto hutným pokrmem slova Páně. Proto je především potřeba naslouchat, pak rozjímat. A potom je tu třetí prvek. Slovo se musí proměnit v akci a vést náš život. Musíme jej aplikovat na náš životní styl, na náš způsob života, při jednání a mluvení. Takto je křesťanský život mimořádně přitažlivý.“

Boží slovo sdílet

Když Boží slovo uvádíme do života, můžeme často zakusit, že Bůh je blízko. Dostáváme mnoho světla pro náš život, objevujeme nové horizonty naší duše, zakoušíme Ježíše... Toto nádherné a velké bohatství nesmí sloužit jen k dobru jednotlivců, ale je třeba, aby bylo sdíleno druhým.

Podobně jako apoštolové a mnozí svatí, i my máme rozhlašovat Boží skutky, které v nás Pán způsobil. *„O tom, co bylo od počátku, co jsme slyšeli, vlastníma očima viděli, bedlivě pozorovali a čeho jsme se svými rukama dotýkali, o Slovu života svědčíme a zvěstujeme vám.“* (1 Jan 1,1)

Jaké plody přináší žité Boží slovo?

Když poctivě žijeme Boží slovo, mění se mentalita našeho srdce, jsme očišťováni a okolo nás Bůh působí konverze. Žijeme opravdový život v pravé svobodě. Prožíváme radost a naději, stáváme se moudrými. Žité Boží slovo nás sjednocuje a vytváří z lidí společenství. Vrcholným plodem Božího slova v životě člověka je svatost.

Na cestu životem

Motto:

„Kdo zná Písmo, zná Boží srdce.“
(sv. Řehoř Veliký)

Hledáme vzory

▪ „Byla jsem dobrá křesťanka. Vzpomínám si, že jsem denně chodila ke svatému přijímání, dávala jsem almužny, četla jsem dobrou četbu. Vzpomínám si, že jsem zachovávala desatero přikázání a rovněž i přikázání církevní. Měla jsem duchovního vůdce, který mě vedl. Ale cosi v mé zbožnosti způsobovalo, že moje náboženství nebylo přitažlivé ani dynamické, protože spíše vedlo k tomu „nedělat“, tzn. nepáchat hříchy. A proto, jestliže by v mé blízkosti žil nějaký hříšník, zůstal by hříšníkem po celý život, protože jsem nemyslela na jeho obrácení. Podobně, když mezi příbuznými byly různé neshody, neobnovovala jsem jednotu, nehnalo mě to dát vše dohromady. A tak tyto přehradly zůstávaly. Toto křesťanství tedy sice konalo mnoho skutků zbožnosti, ale bylo spíše negationí, ne-slovovalo, bylo málo dynamické (...) Věděla jsem pochopitelně, že existuje evangelium, ale měla jsem dojem, že je to knížka jako každá jiná. A právě v této duchovní situaci jsem objevila Písmo svaté (...) Ježíšova slova, která jsem tolikrát slyšela, se mi najednou zdála mimořádně nová, platná pro všechny, univerzální, jedinečná...“

(Chiara Lubichová)

▪ V knížce *Sbohem, Natašo* se popisuje proces obrácení sovětského chlapce, který se v sedmdesátých letech minulého století účastnil v Sovětském svazu krutých razíí proti křesťanům. Když několikrát potkal při policejních zákrocích mladou dívku Natašu, která se modlila a nic jí nevadilo, že byla vždy zbita, dostal chuť začít se do ručně psaných slov Nového zákona. „Večer v posteli jsem se pustil do čtení. Ježíš s někým rozmlouval a učil ho modlit se. Moje zvědavost

rostla, a tak jsem četl dál. Ta slova mne chytila za srdce. Četl jsem, četl, zahloubaný do přátelských Ježíšových slov. Jeho slova byla přesným opakem toho, co jsem očekával. Ta slova mne dojímala. Ježíšova slova mě provázela i v následujících dnech a týdnech. Zasáhla do mého života, do jeho ustáleného pořádku, a začala mi brát pevnou půdu pod nohama.“

Základní body pro pochopení

☐ Písmo svaté nám umožňuje důvěrně se seznámit se spásným Božím působením v dějinách církve.

☐ Slova Písma svatého jsou pro nás samotným Slovem – Ježíšem a oslovením Božím. Toto Slovo nepodává jen informace, ale daruje setkání a společenství.

☐ Když poctivě žijeme Boží slovo, mění se mentalita našeho srdce, jsme očišťováni a okolo nás Bůh působí konverze. Vrcholným plodem Slova v životě člověka je svatost.

Nabídky pro Tvůj život

✓ S Písmem svatým se můžeme blíže setkat např. účastí na bohoslužbě, osobní četbou Písma a modlitbou nad Písmem, meditací, četbou Písma ve společenství, studiem Písma svatého.

✓ S Božím slovem je třeba konfrontovat každodenní situace našeho života. Mělo by se stát základní potravou našeho duchovního života, vůdcem našeho svědomí, orientací pro naše rozhodování a skutky.

✓ Podobně jako apoštolové a mnozí svatí, i my máme rozhlá-šovat Boží skutky, které v nás Pán skrze Boží slovo způsobil.

* Čti: Žid 1,1-2; Jak 1,21-24; 1 Jan 1,1; KKC 101-141

Metodika

➔ Boží slovo, které sytí

Animaci lze uvést těmito citáty:

Proglas sv. Konstantina Cyrila: „...slyšte Slovo, od Boha přišlo, Slovo, jež krmí lidské duše...“

Řekl mi: „Lidský synu, sněž, co máš před sebou, sněž tento svitek a jdi, mluv k izraelskému domu.“ (srv. Ez 3,1)

A především z evangelia vyprávěním o pokušení Páně na poušti (srv. Lk 4,4; Mt 4,4): „On však odpověděl: Je psáno: Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.“

Účastníkům rozdejte malé kartičky z jedlého papíru (ty se dají koupit v každé větší cukrárně) a předem na ně napište měkkou tužkou nějaký kratší citát z Písma svatého. Snažte se neprozradit, že jde o jedlý papír – účastníky to většinou do poslední chvíle nenapadne. Potom ať si každý vybere citát, který chce přijmout jako „své“ slovo. Přečte ho nahlas ostatním a rozhodne se, že toto slovo se bude snažit uvádět do života. Na závěr všechny vyzvěte, aby svůj popsaný lístek snědli.

➔ Boží slovo, kterým můžeme přemoci nepřítele

Vyjděte z příběhu o Davidovi a Goliášovi:

„Ty jdeš proti mně s mečem, kopím a oštěpem, já však jdu proti tobě ve jménu Hospodina...“ (1 S 17,45)

Boží Slovo je naší silou, je jako kámen, který můžeme vyjmout z mošny a vložit do praku, když chceme přesně zasáhnout a přemoci nepřítele. Nevíme-li si rady, podléháme malomyslnosti a pochybám, jsme v pokušení – je třeba vložit kámen do praku. Naším kamenem, který proráží vše vzpurné, je Boží slovo!

Předem připravte velké valouny, oblázky (například z koryta řeky). Čím větší, tím lepší. Měly by být alespoň tak velké, aby se nedaly strčit do kapsy a bylo třeba je nést v rukách. Kameny umyjte a trvanlivou barvou na ně napište vybrané úryvky z Písma. (Je třeba, aby bylo o něco více kamenů, než bude počet účastníků ve skupině.) Na setkání si přečtete příběh o Davidovi a Goliášovi a nechte kameny rozložené. Každý z přítomných si potom vybere svůj kámen s citátem Písma. Tento citát se mu stane heslem pro celý následující týden nebo měsíc, a to jak v radosti, tak v těžkostech všedního dne. Každý si odnese svůj kámen domů. Nelze jej dát do kapsy. Nese se někdy obtížně, je těžký a nedá se schovat. Víme už, co to znamená?

Četba k prohloubení tématu

- Tomáš Špidlík, Živé slovo, II. vydání, Refugium 2000.
- II. vatikánský koncil - Dei Verbum, Zvon 1995.
- Práce s Písmem ve společenství, kol. aut., Pastorační středisko, Praha 1995.
- Filippa Castronovo, Seznamujeme se s Písmem svatým, nakladatelství Paulínky 1998.
- Mazio Masini, Lectio divina, Karmelitánské nakladatelství 1993.
- Chiara Lubichová, Slovo proměňované v život, 1. díl – Třicet autentických příběhů, Nové město 1999.

VEDENÍ DUCHEM SVATÝM

Katecheze

Duch svatý

Kdo je Duch svatý, jak se projevuje jako Božská osoba a jak je spojen s Otcem a Synem?

Bylo by příliš snadné odpovědět na tuto otázku, že je to tajemství. I o tajemství je třeba si učinit představu, i v tajemství je něco, co lze pochopit. Dá se také říci, že v tajemství je toho „příliš“ k pochopení, totiž že v poznávání tajemství nikdy nebudu na konci.

Pro praktičnost si rozdělme uvažování o Duchu svatém do dvou rovin:

- Kdo je Duch svatý sám o sobě, jako Božská osoba v Trojici.
- Kdo je Duch svatý ve svém působení v dějinách – a to v dějinách světa i v dějinách mého osobního života.

Byla vymyšlena řada přirovnání, abychom si mohli učinit představu o tajemství Ducha svatého. Mnohá najdeme v Bibli (holubice, plamen, vánek, silný vítr, pomazání olejem, oblak a světlo, pečeť atd.), mnohá vymýšlejí lidé sami, aby popsali působení Ducha svatého ve svém životě.

V tajemství rodiny, která se tolik podobá Bohu, nacházíme také něco, co Ducha svatého charakterizuje. Prostředí rodiny, to znamená

její duch, to, čím je prodchnuta, je tím nejcennějším, co rodina dává pocítit člověku. Je to rodina moderní, plná lásky, a člověka, který z takové rodiny vychází, poznám na první pohled. Pokud je rodina nejednotná, kde se žijí vztahy rozporuplné, kde není třeba jeden z rodičů přítomný, zatěžuje to člověka celý život.

Duch dobré rodiny však je téměř nedefinovatelný. Je to duch utvářený radostnou a tvůrčí láskou, která sestupuje od rodičů k dětem ve všech formách iniciativy, usměrňování, velkomyslnosti a podnětů. A je také naopak utvářen z lásky, která vystupuje od dětí k rodičům ve formě úcty, důvěry, obdivu, hrdosti a radosti. Tato výměna se přirozeně stupňuje. Čím více lásky sestoupí od rodičů k dětem, tím více lásky k rodičům se probouzí v dětech. Čím více děti milují své rodiče, tím víc rodiče milují své děti. Je to růst bez konce, který nám umožňuje pochopit, že dosažením určité hranice se tento duch stává osobou.

Ze vzájemné lásky osob vytryskla nová skutečnost. Shrnuje je a převyšuje, shromažďuje je a posílá, sdružuje je a posiluje jejich vlastní osobnosti. Díky ostatním je každý více sám sebou.

A to je nejlepší představa, kterou je možno si udělat o Duchu svatém. On je láska a výměna mezi Otcem a Synem, Otec se obrací k Synovi a Syn se obrací k Otci s tak mohutnou silou a radostí, že z toho tryská další osoba.

O Boží Trojici je možno mluvit v podivuhodných slovech:

- Bůh Otec* – je Ten, který vždy miluje;
- Boží Syn* – je Ten, který je vždy milovaný;
- Duch svatý* – je Láska darovaná a přijatá.

Duch svatý je ale také Božím jednáním navenek. V dějinách spásy mnohokrát projevil Bůh svou moc:

- zvláště výrazně, když stvořil svět a všechno stvoření korunoval stvořením člověka, kterému dal „Dech života“;
- při prorocích, když lidé mluví o Božím jednání a připravují cestu Spasiteli;
- při vtělení, kdy Maria počala z Ducha svatého;

- při mnoha zázracích a znameních, která Ježíš udělal;
- při vzkříšení, o Letnicích, kdy povolal k životu společenství církve, ve kterém člověk vyznává, že Ježíš je Pán.

Dodnes Duch svatý působí všude ve světě, kde lidé usilují o pravdu a spravedlnost, v každém kroku poznání Boha v různých náboženstvích...

Zvláště ale nacházíme Božího Ducha v každém,

- kdo byl pokřtěn vodou a Duchem svatým;
- kdo ve svátostech církve přijímá přítomnost Ježíšovu;
- kdo v modlitbě přistupuje k Bohu a nechává se naplňovat posvěcující přítomností Toho, kdo nás přijal za své děti.

A je to Duch svatý, Duch Boží lásky, který z nás vytváří v Ježíši Kristu bezpodmínečně milované Boží děti, kdo přebývá v chrámu našeho těla. Duch Boží – osobní láska – spojuje věřící s Otcem i mezi sebou navzájem. Také dnes z nás vytváří jediné společenství lásky, to je společenství Církve, skrze které Bůh přichází k lidem opuštěným, vzdáleným, nemilovaným, nešťastným a lidem bez naděje.

Je to Duch svatý, který z nás vytváří jediné společenství modlitby a života, z něhož pak vychází všechno další, co máme dělat.

Před touto láskou Boží, která nás sjednocuje v pravdě a pokoji, stojí člověk. Buď se nechá milovat a lásku opětuje, nebo může lásku odmítnout. Má svrchovanou možnost říci Bohu „Ne“. Bůh očekává a respektuje souhlas nebo nesouhlas člověka.

„Ten, který tě stvořil bez tebe, bez tebe tě nespasí.“ (sv. Augustin)

Pouze před touto svobodou, skrze kterou člověk získává nekonečnou hodnotu, se zastavuje odvaha Boží lásky: Nekonečné milosrdenství nemůže odpustit člověku, který nechce, aby mu bylo odpuštěno, tomu, kdo odmítá otevřít se v pokoře daru přicházejícímu od Boha, který je větší než člověk.

Toto milosrdenství však může učinit vše – i to, co se zdá lidsky nemožné – v nitru toho, kdo se otevře pro vánek Ducha svatého a nechá se jím přetvářet a vést: *„Všichni, kdo se dávají vést Božím Duchem, jsou Boží synové.“* (Řím 8,14)

Tradičně se uvádí sedm darů Ducha svatého, kterými v nás působí: moudrost, rozum, rada, síla, poznání, láska a bázeň Boží. Existuje však nespočetné množství osobních darů, které není možné vyjmenovat, ale je důležité je ve svém životě rozpoznat a učit se využívat ke službě ve společenství církve.

Příklad: Jedno děvče neustále tvrdilo, že nemá žádné dary. Ale její vytrvalost, kterou si upevnila ve sportu, pomohla celému společenství mladých mnohokrát dotáhnout věci, nad nimiž by jiní rezignovali. Jiní zase mají schopnost vytvořit příjemnou atmosféru při společném setkání. Další mají dar položit přímou otázku, které se jiní bojí, další má z rodiny dar vést modlitbu, modlit se nahlas atd.

Duch svatý však působí také takzvanými zářivými dary, charismaty, mezi které Písmo svaté počítá dar uzdravování, dar prorockého slova, dar modlitby v jazycích, dar vykládat vyřčené neznámým jazykem a podobně. Jsou to dary, které Bůh dává jako i ty obyčejné, ne k vlastní radosti a pýše, nýbrž pro službu ve společenství a pro zvěstování evangelia.

Dar Ducha svatého je pak zvláštním způsobem uskutečňován skrze církve, které byl svěřen trojí dar a úkol: být knězem (posvěcující úkol), prorokem (úkol, s nímž se pojí poslání učít pravdě) a králem (úkol vést, být pastýřem).

Modlitba

Zdálo by se, že modlitba je tou nejsamozřejmější věcí na světě. Vždyť i ti, kdo v Boha pouze věří, a jinak je Bůh na okraji jejich života, prožívají okamžiky, kdy se z jejich srdcí a úst vydere výkřik: „Bože můj, pomoz!“ nebo „Bohu díky, že to tak dopadlo.“ A nejde jen o frázi, ale o bytostný vzdech pronikající z hloubi života. Je však právě toto modlitba?

Mnozí znají „kostelové babičky“, které drží v rukou růženec nebo svatý obrázek a neustále opakují stejná slova: „Otče náš, Zdrávas Maria...“ A někomu to připadá podivné, směšné nebo dokonce urážející.

Mnozí naprosto podobně ráno a večer odříkají Otčenáš a Zdrávas (případně jiné naučené modlitby), a odbudou si tím svou povinnost. Je však právě toto modlitba?

Mnozí proklečí hodiny v kostele, zbožný pohled upřený na svatostánek, ruce sepnuté a v mysli jim vyvstávají slova modlitby chvály, díky i proseb, nebo jen zůstávají v tichu beze slov, takže nemohou říci, co vlastně v tom kostele dělali. Je toto konečně ten správný způsob modlitby?

Kupodivu na každou z těchto otázek zní odpověď: „Ano, je to modlitba!“ A našli bychom desítky (možná i stovky) jiných způsobů modlitby – četba žalmů, zpěv písní, opakování Ježíšovy modlitby, adorace, mše svatá nebo jiná liturgie, liturgický tanec atd.

„Co je to tedy modlitba, když její podoba je tak různá?“ napadne nás otázka.

„Pro mne je modlitba vzlet srdce, je to prostý pohled k nebi, je to zvolání vděčnosti a lásky ve zkoušce i v radosti.“ (sv. Terezie od Dítěte Ježíše)

„Modlitba je povznesení duše k Bohu nebo prosba k Bohu o vhodná dobra.“ (sv. Jan Damašský)

„Modlit se znamená usebrat se v sobě a ponořit svou duši do Boží nekonečnosti. Modlitba je jako dech duše: Správné dýchání je nutné pro zdraví a pro život.“ (podle Raniera Cantalamessi)

Možná už jste pochopili, že modlitba je osobním vyjádřením vztahu k Bohu.

Hans Buob začal svou přednášku o modlitbě těmito slovy: *„Milí bratři a sestry! Zadávejte se prosím do svého srdce, aby se osvobodilo pro Boha, pro bližního (...). Naše sjednocení s Bohem je předpokladem pro to, aby Bůh mohl jednat. Duchovní život se rozvíjí ve mně – ve mně! Mějte odvalu každý den postupovat krok za krokem. Postupujte vpřed přirozeně a podle své osobitosti. Bůh miluje originály. Každý z nás musí jít svou vlastní osobní cestou. Prosím nesrovnávejte se s druhými. (...) Na těchto individuálních cestách platí určitá zákonitost duchovního života, a je důležité ji znát.“* Proto i zvolání člověka prakticky nevěřícího je

modlitbou stejně jako zdánlivě stále opakovaný růženec nebo jako nejvznešenější modlitba mnicha v kontemplativním řádu.

Ale není jedno, jestli se modlím tak nebo tak. Bůh má *pro každého* připravenou cestu růstu až k cíli, to je k úplnému sjednocení s Ním.

Pro příklad si vezměme pilota F1. Stojí na startu a chystá se vyrazit na trať. Kdyby okamžitě zařadil rychlostní stupeň číslo 6, nevyjede nikam. Musí začít od jedničky. Kdyby si řekl, že celý závod odjede na jedničku, nejenže nezvítězí, ale po prvních kilometrech zavaří celý motor a do cíle nedorazí. Zrovna tak je třeba zpomalit při průjezdu zatáčkami, podle stavu vozovky, schopností auta a řidiče... a na rovinách opět vyrazit plnou rychlostí.

Každý jednotlivec je v modlitbě veden Duchem svatým a učí se rozpoznávat trať svého života, která je stále stejná, a přece stále nová. Proto se jednou budu modlit „jen“ Otčenáš, jindy budu nesen modlitbou společenství, někdy budu přebývat v kostele na bohoslužbě, jindy v tichu, někdy budu jásat v radosti, jindy budu svěřovat svou obavu, strach a úzkost.

Předpoklady opravdové modlitby

Prvním a nejdůležitějším předpokladem modlitby je *touha*. Poznám-li, že jsem pro Boha důležitý, že Jemu na mně záleží, protože mne má rád, a toužím-li odpovědět na Jeho lásku, mohu se modlit. Ze vzájemné lásky vytryskne modlitba nejrůznějším způsobem – slovem, gestem, tichem, objetím.

Druhým a neméně důležitým předpokladem je *poznání*, že k Bohu mohu přistoupit jen tak, že přijímám první dary Ducha svatého: *„Ne že my jsme milovali Boha, ale že on si zamiloval nás a poslal svého Syna jako smírnou oběť za naše hříchy.“* (1 Jan 4,10)

„Duch nám přichází na pomoc v naší slabosti. Vždyť ani nevíme, oč se máme vlastně modlit. A tu sám Duch se za nás přimlouvá vzdechy, které nelze vyjádřit.“ (Řím 8,26)

Třetí předpoklad modlitby je, abych pochopil, že *se modlím jako skutečný partner v dialogu* – ne jako otrok, nýbrž člověk svobodný

v Ježíši. Že nemusím Boha uprošovat a přemlouvat, aby mne obdaroval, nýbrž že se modlím, abych pochopil, že Duch svatý dává mému srdci vrůst do srdce Božího, takže mezi námi může existovat jediná řeč lásky.

Vnitřní postoje při modlitbě

1. Úcta

Základním postojem modlitby je úcta; úcta před Bohem, před lidmi i před stvořením.

Úcta je pak také vyjádřena vnějším postojem: klaním-li se, kleknu si; prosím-li, vztáhnou ruce; svobodně se postavím, v něžnosti se schoulím, při naslouchání se posadím atd.

2. Soustředěnost

Soustředit se neznámá jen usilovně myslet na to, co říkám, ale také naplnit to obsahem. Říci „Otče náš“ znamená uznat, že jsem Boží dítě já i ostatní...

Usebranost je záležitostí srdce – chci být s Bohem v lásce.

Pomáhají mi vnější pomůcky: vyhrazený čas a místo, kam se chodím modlit; obraz, kříž, svíce, kniha Bible, růženec atd.

3. Důvěra

Důvěra nemusí být citová. Spočívá ve vůli nechat se vést Bohem. *Pocit pochybnosti* může přijít, přemáhám jej věrností. Je to krok důvěřivé víry. Cit přistoupit může, není však rozhodující.

4. Vytrvalost a pravidelnost

Stejně jako lidské vztahy se rozvíjejí častým setkáváním, nemohu si myslet, že když se jen občas setkám s Bohem v modlitbě a „něco prožiji“, bude můj duchovní život růst. Je třeba naučit se základním životním postojům a stejně jako se ráno oblékám nebo si myji zuby, měl bych si navyknout na pravidelnou modlitbu (zvláště ranní a večerní, u jídla, při započítí nějaké práce apod.).

Ve vytrvalé modlitbě je duše trpělivá, silná a tvrdá vůči své slabosti a vznětlivosti. Zvláště když prosím a musím čekat na vyslyšení, stávám se zralším a nejdnou se stane, že svou prosbu změním, doplním nebo poznám hlubší obsah.

5. Odevzdanost a chudoba ducha

To znamená: plně s Bohem souhlasím. Poznávám, že Bůh ve své svatosti ví vše lépe než já, ví, co je skutečně důležité.

Přišel jeden rolník a chtěl jít ke králi, a když se tam po mnoha obtížích dostal, poprosil jej o kupku hnoje na své pole. To bylo pro něj důležité. Král mu však místo kupky hnoje dal malinké stádo dobytka a koně. Bude se na něj ten vesničan zlobit?

Měl bych hledat podobný postoj, jako je v této modlitbě: „*Ty jsi Bůh bezedné lásky. Vše má něco společného s Tvou láskou, ať už to chápu nebo ne. Ty jsi Pánem mého života.*“ Je třeba abych zaujal postoj očekávání, naučil se velikému umění čekat. „*Ctnost trpělivosti je základem všech ctností,*“ říká svatý Cyprián.

Vývoj v modlitbě

Existují stupně modlitby, které se prolínají. Bůh pro mne chce nejvyšší milost modlitby! Protože je modlitba vyjádřením vztahu mezi Bohem a mnou, je logické, že Bůh chce, abych se plně ponořil do něj a aby on mohl plně přebývat ve mně. Ale cestu musím procházet postupně, jak mne Bůh vede. Nemohu se vidět již v nejvyšších milostech, jestliže mi chybí solidní základ.

Pro přehled uvedu čtyři základní stupně modlitby:

1. Ústní modlitba

Je to modlitba přítomná v mém nitru tak, že ji mohu hlasitě nebo tiše vyslovit ústy. Slovy vyjadřuji, co zakouším s Bohem ve svém nitru.

Někdy se dostanu do okamžiku, kdy slova jsou bezobsažná, dokonce se mi protíví a musím před Bohem mlčet. To je okamžik, kdy bude mluvit mé srdce. „Miluji Tě...“; „Smiluj se...“ – jednoduchá slova hovořící za mé srdce před Bohem.

Pevně formulované modlitby. Je to předem daný text – např. modlitba Otče náš, napsané modlitby, liturgické modlitby církve. Často jde o slova oproštěná od pošetilostí, zatímco má modlitba vlastními slovy je pošetilostí plná.

Musím však slova naplnit svým obsahem, nemohu je jen bezmyšlenkovitě odříkat jako zaklínací formulky. Platí zde důležitá zásada: Nikdy se nemodlit příliš rychle. Je lépe se soustředěně nedomodlit než odbřebentit breviář, přehrkat růženec... Je dobré dělat pomlky a vnímat, co chce Duch svatý proměnit v mém nitru.

2. Afektivní modlitba

Není to modlitba citová! Cit v modlitbě bývá darován spíše v začátcích modlitebního života. Spíše se jedná o zasažení slovem. Když kněz recituje slova: „Toto je mé tělo, které se za vás vydává“, nejednou mu dojde, že je to nejen Ježíš, který se stává přítomným v eucharistii, ale že je to také vydanost jeho vlastního těla, života, úplně celého.

Afektivní modlitba vychází z vnitřního doteku živým Bohem.

Zvláštní druh afektivní modlitby je například modlitba slz. Natolik prožiji, že mne i v mé hříšnosti Bůh má rád, že se rozpláču a v naprosté vděčnosti vyznám: „Pane, Ty víš všechno, Ty víš, že Tě miluji.“

Afektivní modlitba je obrovský dar od Pána, ale bývá také svobodně darována. Když v modlitbě nepřichází nic než slova, a já bych toužil po modlitbě slz, nepoběžím rychle krájet cibuli... Spíše řeknu: „Dnes chceš, abych Tě miloval takto, tak Tě ve své vyprahlosti miluji a děkuji Ti. Amen.“

3. Rozjímavá modlitba

Rozjímat mohu různými způsoby o textu Písma, o textu duchovních autorů, ale i o obraze, přírodě, bytostech, životních příbězích... Je mnoho způsobů rozjímání, například ignaciánský způsob, Lectio divina, meditace, spočívání ve slově, ale i třeba růženec.

Rozjímání je druh vlastního výkonu, který se zrodil z milosti a je milostí Ducha doprovázen. S rozjímáním se mohou spojovat pocity úspěchu, radosti nebo nudy či únavy. Rozjímání uvádí v činnost myšlení, představivost, city a touhu. Toto probuzení ducha je nutné, abych si prohloubil pravdy víry, podnítil obrácení srdce a posílil vůli v následování Krista.

Je důležité, abych nechtěl všeho dosáhnout sám, ale abych se nechal vést Bohem. Z rozjímání často plyne nějaké praktické rozhodnutí, poznání nebo předsevzetí.

4. Nazíravá modlitba, kontemplace

Je to celistvý pohled, čirý dar Boží, který si nemohu nijak nacvičit. Je to *milující pohled*. Důraz je položen na lásku. Jde o modlitbu důvěry dítěte. Dívat se na Krista; *být* prostě s Bohem. Nezáleží na čase, podobně jako se dvěma zamilovaným ztratí svět a oni prožijí půl dne jako chvíličku a chvíličku jako půl dne. Nejde o vidění nebo zjevení, může se dostavit hluboký prožitek, ale ani o ten nejde.

Modlitba jednoduchosti neboli tzv. „získané nazírání“ je určitý předstupeň toho, co mi jednou dá Bůh.

Různé druhy modlitby

Osobní modlitba – Odpovídá stupňům modlitby uvedeným v předchozí části. Měl bych být v osobní modlitbě vynalézavý a odvážný, aby modlitba byla okamžikem, na který se budu těšit.

Modlitba společenství – Podřizuji svou individualitu společné modlitbě. Nemodlím se podle své chuti, ale společně s druhými hledám, kam nás vede Boží Duch.

Liturgická modlitba – modlitba společenství celé církve.

Breviář (Liturgie hodin) – modlitba, která je založena na recitaci žalmů, rozjímání Božího slova, chvalozpěvu a prosbách.

Bohoslužba slova – objevuji důležitost Božího slova, v němž je skutečně přítomen živý Bůh.

Mše svatá (eucharistie) – jedinečná modlitba, kde jsme vtahováni do uskutečnění naší spásy v Ježíši Kristu. Je vrcholem a středem křesťanské modlitby.

Adorace – navazuje na eucharistii. Člověk se ztiší a zahledí na Ježíše přítomného v eucharistii, klaní se a vzdává díky, prosí v určité intimitě setkání „tváří v tvář“.

Těžkosti doprovázející modlitbu

Těžkosti pramení z toho, že život člověka je dotčen hříchem. Hřích stojí jako překážka mezi mnou a Bohem. Odvádí nás od něj a slibuje nám lehčí a snadnější cestu ke štěstí.

Mezi nejčastější patří pokušení – ať už tělesná, smyslová nebo duchovní – proti víře, důvěře, lásce nebo pokušení ješitnosti.

Mezi nejskrytější patří nedostatek víry. Neprojevuje se nějakou otevřenou nevěrou, ale spíše tím, že dáváme v praxi přednost nějaké jiné činnosti. Sotva se začneme modlit, napadne nás tisíc prací a starostí, které se zdají naléhavé a vnucují se jako přednostní. Je to opět chvíle pravdy, v níž se ukazuje, čemu dává srdce přednost. (srv. KKC 2732)

Další těžkostí je roztržitost pramenící z neschopnosti soustředění.

Nenechej se zaskočit, když v tvé modlitbě budou scházet city nebo tě přepadne nuda. Může se také stát, že tě přepadne nechuť k modlitbě. Může se zdát, že tvá duše je němá a ticho je prázdné, někdy se zdá Bůh příliš vzdálený a neskutečný. Sv. Terezie z Avily, které Bůh dal milost nejvyšších stupňů nazíravé modlitby, píše, jak se jí Ježíš na několik let ztratil. V této době byla její modlitba úplně suchopárná. Po těchto letech, když k ní Ježíš opět promlouval, se ho zeptala: „Pane, kde jsi byl, když jsem Tě tolik hledala?“ Ježíš jí řekl: „Byl jsem ve tvém srdci.“

Všechny těžkosti však prožívám také proto, aby se tříbil můj vztah lásky, víry a naděje a abych si osvědčil, že mé rozhodnutí pro Boha a bližního není jen chvilkovým rozmarem, nýbrž základem celého mého života.

Nebezpečí ohrožující modlitbu

Lenost

Námaha spojená s pravidelnou modlitbou a neschopnost přinutit se ráno vstát o deset minut dříve klade velký nárok, abych byl pravdivý vůči sobě i vůči Bohu!

Televize

Kdo se dívá denně na televizi (případně surfuje po Internetu), ať se nediví, že ho modlitba nudí a že se nemůže soustředit, protože jeho psychika je tolika vjemy zahlcena.

Hluk

Mnohdy se intenzivně bráníme postavit se sami sobě tváří v tvář. Proto si neustále vytváříme kulisu zvuků a nesetrváváme v tichu. Důvodem může být nevyznaný hřích, zloba srdce, strach z Boha.

Ticho není samota, ale je třeba se snažit prožít ho jako prostor setkání s Pánem.

Zkušenost církve také připomíná, že je nesmírně důležité nechat se duchovně doprovázet, abychom se při zakoušení Božích věcí nenechali svést pýchou nebo výstředností.

Na cestu životem

Motto:

„Modlit se znamená dát trochu svého času Kristu.“
(Jan Pavel II.)

Hledáme vzory

▪ „Dám každý den Ježíšovi trochu času v modlitbě. Tak se svět změní.“ (Alberto)

▪ Jeden kněz vypráví: „Biřmovaný jsem byl již ve 13 letech. Sice jsem se na tuto svátost těšil a snažil se ji prožít co nejlépe, ale je pravda, že jsem byl ještě moc malý. Později jsem si říkal, že ani nevím, co biřmování v mém životě způsobilo. Nepozoroval jsem na sobě nic zvláštního. Pak jsem šel cestou ke kněžství. Když se blížilo mé kněžské svěcení, teprve tehdy jsem si uvědomil, že jsem dva měsíce po svém biřmování prožil chvíli, kdy jsem jasně poznal, že mne Bůh volá ke kněžství. Nikdy jsem o tom do té doby nepřemýšlel. Co mě ale před svěcením udivilo, byl fakt, že mne jistota povolání k zasvěcenému životu v kněžství nikdy neopustila. Tak se domnívám, že moje povolání byla milost Ducha svatého a jeho dar při biřmování.“

Základní body pro pochopení

☐ Na všem, co nám získal Kristus svým vykoupením, dostáváme účast právě skrze působení Ducha svatého.

☐ Duch svatý nás učí modlitbě. Vstoupit do Jeho školy znamená vstupovat do srdce Božího.

☐ Duch svatý v nás působí svými dary. Předně jde o dar víry, naděje a lásky. Proto by se měl křesťan na prvním místě dát poznat podle bratrské lásky.

Nabídky pro Tvůj život

- ✓ Nejlépe se naučí modlit ten, kdo se začne modlit a ve svém denním programu vymezí pravidelnou chvíli modlitbě.
- ✓ Kdo se chce naučit modlitbě, nesmí se modlit jen tehdy, když mu modlitba jde a těší ho. Právě tehdy, když mi modlitba moc nejde a netěší mě, a já zůstávám modlitbě věrný, vstupuji postupně do hloubky modlitby. Cesta modlitby jde přes mnohé zkoušky.
- ✓ Kdo se chce dobře modlit, musí si svou mysl uchovávat čistou. Nejde být věrným divákem televize (erotiky, sexu a násilí), náruživým hráčem počítačových her, neúnavným surfařem po internetu a dobře se modlit.

* Čti: Mt 6,5-13; Sk 2,1-47; 1 Kor 12; KKC 687-747; 2623-2649; 2697-2758

Metodika

→ Duch svatý

Bůh v trojici DAR – DÁRCE – OBDAROVANÝ. Typujte, kdo z těchto tří je např. Duch svatý a proč? A stejně i ostatní osoby. (Takovýto začátek by měl účastníky vyprovokovat k diskusi o existenci Ducha svatého a jeho místu v Trojici.)

Příklad s hořící svící. Větší sklenkou či jiným průhledným předmětem ji zakryjte – svíce dohoří, protože nemá vzduch. Vidíš vzduch? Ne? A přece je! A podobně i Duch svatý. Není vidět, ale přesto ho silně vnímáme. Když však chybí, tak srdce nemůže hořet.

Ukažte funkci olejového pístu – snahou i v malých a dobrých věcech je každý schopen pozvedat i ty větší problémy a nést je v životě (tzv. Zákon hydraulické panenky).

Duch svatý vytváří společenství církve. Do připraveného klobouku, který nazvěte církev, postupně každý účastník vhodí (anonymně) jednotlivé lístečky, na které sepíše jak své schopnosti, tak i své problémy. Náhodně pak vyberte a na základě jednotlivých odpovědí ukazujte, že to i to je církev – společenství. Následně můžete tyto lístečky využít k tomu, abyste vysvětlili, co to znamená zpytovat svědomí a odpouštět ve svátosti smíření. Nakonec oddělte dobré od zlého a zlé zničte (spálením, roztrháním apod.).

Poznáváme sedm darů Ducha svatého: Vyberete sedm plodů a nalepte na ně štítky s názvy darů. Rozvedte katechezi o různosti těchto darů jako jsou různé i tyto plody. (Obměna: 7 dárků a v nich jednotlivé plody.)

Poznáváme své dary a vkládáme do krabice k jednotlivým darům Ducha svatého.

→ Modlitba

Modlitba jako rozhovor. Vyzkoušejte ve dvojicích nejrůznější způsoby modlitby: 1. mluvit z očí do očí, 2. gestikulovat, 3. malovat, 4. jen se dívat. Pak se navzájem seznamte se svými pocity – animátor jednotlivé způsoby modlitby rozvede.

Dále si namalujte způsob modlitby a popište, proč jste ji namalovali právě takto.

Přečtěte si citáty (citáty sv. Terezie, sv. Jana Damašského naleznete na str. 84).

Přečtěte příklad ze str. 85 o pilotovi F1 a vysvětlete ho. Popřípadě uveďte příklad stavby domu či skládání různě velkých oblázků do sklenice. (Nejdříve musí být vybrán pevný základ, a pak teprve můžeme přidávat další a další. Vše má své místo a čas.)

Přineste boty různých velikostí (malé, velké, „akorát“), každý si je všechny postupně vyzkouší, a pak nechte účastníky pohovořit o tom, jak tuto věc vnímali – předvedte do růstu v modlitbě – zda rosteme také a zda je nutné hledat i „míru“ své modlitby.

→ Vnitřní postoje při modlitbě

Namalujte na velký papír jako pilíře jednotlivé body, na kterých stojí kvalita modlitby (1. úcta, 2. spravedlnost apod.). Přichystejte si zvětšeniny postaviček, které vyjadřují jednotlivé stupně modlitby. Vysvětlete různost a hloubku každého z nich.

Veźmĕte ŝtafle a postupně napište na jednotlivé příčky stupně modlitby. Při výkladu o jednotlivých stupních si stoupněte na stupínek a na něm uveďte pocity, které na jednotlivých stupních prožíváte. (Obměna: na příčky bude stoupat někdo z účastníků a animátor se bude vyptávat na jeho pocity.)

V poslední animaci lze spojit „různé druhy modlitby“, „těžkosti při modlitbě“ a „ohrožení modlitby“. Na jednotlivé kostky – krabice si napište různé druhy modlitby (více, než je uvedeno v materiálu).

Potom společně házejte papírové koule popsané těžkostmi na tuto stěnu vytvořenou z kostek. Nejprve je však stěna postavena jednoduše a ledabyly, a samozřejmě se začne pohybovat, a možná i padat. Co musíme udělat, aby nepadla? (Iniciujte debatu = svázat k sobě – slepit – přitlouci apod. – tedy sjednotit se. Co je pojátkem, aby nedošlo k porušení? Vytrvalost, chuť (vůle) – snaha. Nadšení pro Boha!)

Četba k prohloubení tématu

- Katechismus katolické církve – IV. část, Karmelitánské nakladatelství 2001.
- Guardini, Modlitba Páně, Karmelitánské nakladatelství 2000.
- Lustiger, První kroky v modlitbě, Cesta 1995.
- Tadeusz Dajczer, Rozjímání o víře, nakladatelství Paulínky 1999.
- Martini, Ako sa naučiť modliť, Bratislava 1992.
- Guardini, O posvátných znameních, Karmelitánské nakladatelství 1992.

Ve společenství s Marií a svatými

Katecheze

První křesťané se navzájem oslovovali „svatí“. Projevovali tak svou víru, že křtem jsme napojeni na jediného Svatého, který nás proměňuje. Tato základní svatost každého pokřtěného je však jako semínko, které potřebuje růst, rozkvést do plné krásy. To je životní úkol každého z nás. Mnozí toho již dosáhli, a proto církve od nepaměti vyhlašovala za svaté ty zemřelé křesťany, kteří vynikali svou láskou k Bohu a bližním. Svatořečení je na prvním místě oslavou Boha, který jediný je schopný vzbudit v nás, křehkých lidech, plody svatosti.

Příklad svatých

Církev svatořečením také vyjadřuje svou víru, že svatý člověk je plně člověk realizovaný; že svatost rozvíjí v člověku všechno to dobro, co v něm dřímá, a tak se člověk stává více člověkem. Svatost není podivinství, jak si někteří myslí, ale normální a plnohodnotný život. Oproti strachu a pesimismu mnohých, že svatost není možná, nám na životě svatých Bůh říká, že svatost člověka je povolání pro každého. Když naše svaté pozorujeme, poznáme, že svatosti nedosáhne lenoch. Svatí nám dodávají odvalu a posilují nás v našem životě, a to snad nejvíce ve chvílích těžkých a bolestných. Můžeme

řící, že žijeme ve škole svatých. Od nich se inspirujeme a odhalujeme tajemství konkrétního následování Krista. Oni nás především učí, že náš život spočívá v lásce k Bohu, která se projevuje vztahem k druhým lidem.

Před více než osmi sty lety svatý Bernard z Clairvaux napsal několik myšlenek o vztahu světců k bližním, které neztratily svou aktuálnost. Světec je podle něj „někdo, kdo je mezi lidmi, neponechává si nic pro sebe, ale využívá všech darů k obecnému prospěchu, dívá se sám na sebe jako na dlužníka všech, přátel i nepřátel, moudrých i hloupých. Takový člověk je pokorný a všem prospěšný a je drahý Bohu i lidem.“ Takový život není snadný a je možný opravdu jen skrze dobrou spolupráci s Boží milostí. Je však plodný a vede k cíli, který stojí za námahu. Zadááme-li se na naše současníky, jako např. Matku Terezu nebo Josefa Luxe, musíme konstatovat, jak pravdivá jsou tato slova. Svatý člověk, i když může žít ve skrytosti všedního dne, bez povšimnutí médií, zanechává za svým životem světlou stopu. Je šířitelem naděje a radosti. Můžeme vzpomenout na Jirku Straňka z litoměřické diecéze, který ve svém životě vykonal v tichosti mnoho pro děti. A když pak ve dvaceti letech umíral na rakovinu, nesl svou bolest a smrt jako oběť za mládež. „*V nebi se nesetkáme s žádným lhostejným pohledem, protože všichni vyvolení poznají, jak si vzájemně vděčí za dary milosti,*“ říká svatá Terezie z Lisieux.

Přímluva svatých

Zároveň nám „*jejich bratrská péče o nás vydatně pomáhá v naší slabosti.*“ (LG 49). Oni se s námi a za nás modlí. Posilují nás jak svým příkladem, tak i svou modlitbou. Když je tedy prosíme, aby vytvořili s námi společenství modlitby, oni posilují naši osobní modlitbu, a ta se stává účinnější.

Tím se svatí stávají svědky věčného života. Jejich blízkost člověku, který ještě prodělává zkoušky a obtíže pozemského života, ukazuje na to, že život i společenství církve prachem smrti nekončí. Spo-

lečenství svatých je pro nás velkým přínosem. Přátelství s těmi, kteří již okoušeli plnost Boží slávy, je pro nás nezanedbatelnou pomocí a povzbuzením, že s milostí Boží dojdeme k cíli svého života i my.

Když tedy vzýváme zástupy světců, naše víra se posiluje, náš život prohlubuje a díky jejich přímluvě za nás se věčnost v plnosti Božího království přibližuje. Úcta ke svatým, která někdy trpí různými výstřelky a vnějškovostí, tedy neznamená nic jiného, než chválu Boha a udržování společenství putující církve s vítěznou.

Mons. Renato Boccardo při jednom setkání s českou mládeží řekl: „*Buďte svatými nového tisíciletí. To, které uzavíráme, nám dalo mnoho svatých, ale to, které začínáme, je prázdné. Buďte vy těmi svatými, kteří zanechají stopu křesťanství v příštím tisíciletí.*“

Maria

To, co jsme řekli o světcích, platí zcela zvláštním způsobem o Královně všech svatých, Matce Boží, Panně Marii.

Když Maria jako mladé děvče z Nazareta přijala svobodně poselství archanděla Gabriela, jistě netušila, co všechno se za jejím „*Ano*“ k Božímu vyvolení skrývá. Teprve postupem času poznávala, k čemu všemu je Bohem poslána. Když zázrakem Ducha svatého počala Ježíše, když jej nosila pod svým srdcem, když ho porodila, vychovávala, když stála pod křížem při jeho smrti a pak když se s ním setkala po zmrtvýchvstání, to vše zanechalo v jejím životě i v životě Krista hluboké stopy.

Je dobrodružné sledovat v evangeliích, jak Kristus své matce postupně odhaloval, že ji vyvolil k úkolu, který přesahoval její lidské materství. Když na konci svého pozemského života visel na kříži, „*uviděl svou matku a jak při ní stojí ten učedník, kterého měl rád, řekl matce: 'Ženo, to je tvůj syn.' Potom řekl učedníkovi: 'To je tvá matka.' A od té chvíle si ji ten učedník vzal k sobě.*“ (Jan 19,26) Není divu, že církev především v tomto okamžiku vidí, jak se Maria stává Matkou církve a celého lidstva. Byla to ona, která byla vyvolená Bohem k tomu, aby porodila Vykupitele celého světa a aby tím to, „*co zauzli-*

la Eva nevěrou, rozuzlila Panna vírou“ (sv. Irenej). Její život je tedy úzce spojen s vykoupením světa. I každý z nás je zván k tomu, aby vědomě přijal Marii za svou Matku. To znamená, aby s ní počítal, aby pro ni našel místo ve svém životě, aby využil nabídky její pomoci. Proto se křesťané modlí nejrůznější mariánské modlitby, mezi kterými svou hloubkou vynikají růženec a Anděl Páně. Proto jsou jí zasvěceny tisíce mariánských svatyň na celém světě. Proto je po krajině rozseto mnoho jejích soch a kaplí. Proto mnoho lidí nosí její medailky, zvláště ty, pocházející z Paříže z kláštera Rue du Bac na základě zjevení Panny Marie svaté Kateřině Laboures. V tom všem se vyjadřuje staletá zkušenost církve, že Maria je naše matka.

Maria – vzor křesťana a postava víry

Mohlo by se zdát, že život nazaretské dívky Marie byl nějak jednoduchý. Byl by to ale povrchní pohled. Ona byla sice Bohem vyvolena, ale Bůh čekal na její svobodný souhlas. Do všeho, co se odehrávalo z Božího vedení v jejím životě, vždy Maria vstupovala jako člověk. Proto též zakusila temnoty a hledání (emigrace do Egypta, ztráta Ježíše v chrámě) i velké životní zkoušky (potupná smrt Ježíše na kříži). Její život byl cestou víry. Maria – poutnice víry. Jak je nám podobná! Ona sice byla uchráněna jakékoliv poskvrny hříchu, ale nebyla zbavena osobní zodpovědnosti, námahy a bolesti. Její životní obtíže byly dokonce tak velké, že je nazývána Královnou mučedníků.

Její společný život s Josefem, který byl poznamenán zvláštním vyvoláním, a život v Nazaretské rodině je jistě i velkým vzorem každé naší lidské rodině. Každodenní lásku mezi manžely, lásku k dětem, obět života pro druhé, nesnáze všedního života, Boží pomoc, smrt blízkých... – to všechno zakusila i Maria s Josefem a Ježíšem.

Maria se svým panenstvím i mateřstvím stává obrazem církve. Vždyť církev, tak jako Maria, zachovává věrnost Kristu a hlásáním evangelia a svátostmi rodí do církve nové děti.

Napodobovat Marii

Budeme-li pozorovat Marii, budeme jistě strženi touhou ji následovat. A v tom právě spočívá pravý vztah k ní. Ona je vzorem, který můžeme a máme napodobovat – její víru procházející zkouškami, její ctnosti, její odvalu přijmout Boží povolání a úkol, který jí Všemohoucí Bůh svěřil.

Že pravá úcta k Matce Boží neodvádí od Ježíše, ale naopak k němu přivádí, popisuje ve své knize *O pravé mariánské úctě* jeden z největších autorů mluvicích o Marii v životě křesťanů, svatý Ludvík Maria Grignon z Montfortu. Dějiny církve také ukazují, že vydat se cestou mariánskou znamená snadněji kráčet na cestě ke Kristu. V církvi se proto ujal zvyk zasvěcení se Panně Marii. Rozumí se tím odevzdat Marii celý svůj život, aby ho ona bezpečně vedla ke Kristu. Již zmiňovaný svatý Ludvík říká, že podstata zasvěcení „*spočívá v tom, že se úplně celí oddáme Panně Marii, abychom skrze ni úplně celí patřili Kristu*“ a že se to děje dokonalou obnovou křestních slibů. Podstatu zasvěcení vyjadřujeme krátkou modlitbou: „*Jsem celý Tvůj a všechno, co mám, je Tvé, můj Ježíši, skrze Marii, Tvou svatou Matku.*“

Maria neděsí svou velikostí jako někteří světci asketové. Její život je na první pohled „obyčejný, prostý“, ale velký v jeho nitru. Svatý Ludvík říká: „*Všechna krása Marie je uvnitř.*“

Modlí se s námi a za nás

Velice zajímavým místem evangelíí je okamžik, kdy si Maria na svatbě v Káně Galilejské všimne, že nemají víno. V té době Ježíš začíná své veřejné působení, a tak se proměna vody ve víno stává počátkem jeho znamení – zázraků. Již první křesťané si povšimli, že za tímto zázrakem stojí Mariina víra a přímluva. Není tedy divu, že se k ní utíkali a prosili ji o přímluvu. II. vatikánský koncil pak tuto zkušenost církve shrnuje do krásné formulace: „*Ve své mateřské lásce se stará o bratry svého syna, kteří dosud putují na zemi a ocitají se v nebezpečí a nesnázích, dokud nebudou uvedeni do blažené vlasti. Proto je blahosla-*

vená Panna vzývána v církvi jako přímlyvkyně, pomocnice, ochránkyně a prostřednice.“ (LG 62) Když uctíváme Marii, neděláme nic jiného, než naplňujeme předpověď, kterou říká sama Maria naplněna Duchem svatým: „Budou mě blahoslavit všechna pokolení.“ (Lk 1,48) Bereme si na cestu životem výbornou průvodkyni. Maria nikomu nebrání na cestě za Kristem, ale naopak ukazuje na něj a říká: „Udělejte všechno, co vám řekne.“ (Jan 2,5)

Svatý Bernard má jednu překrásnou homilii, která vyjadřuje význam úcty k Matce Boží:

„Každý, kdo víš, že ve vlnobití tohoto světa se spíše zmítáme uprostřed bouří a větrů, než kráčíme po pevné zemi, nespouštěj oči z této zářící hvězdy, nechceš-li, aby tě bouře pohltila. Opřou se do tebe vichry pokušení, narazíš-li na skaliska soužení, k hvězdě se dívej, Marii vzývej! Jsi-li zmítán vlnami pýchy nebo ctižádosti nebo nactiutrhačství nebo žárlivosti, k hvězdě se dívej, Marii vzývej! Otřásá-li lodkou tvé duše hněv, lakomství nebo svody těla, dívej se k Marii! Jsi-li poděšený velikostí svých hříchů, zmatený nečistým svědomím, přestrašený hrůzou před soudem a už už tě pohlcuje hlubina zármutku a propast zoufalství, mysl na Marii!

V nebezpečích, v úzkostech, v pochybnostech na Marii mysl, Marii vzývej! Stále ji měj na rtech, stále ji měj v srdci. Chceš-li, aby se za tebe přimlouvala, buď pamětliv příkladu, který dala svým životem. Následuješ-li ji, nezbloudíš, prosíš-li ji, neupadneš do zoufalství, myslíš-li na ni, nechybíš, drží-li tě, neklesneš, chrání-li tě, nemusíš se bát, vede-li tě, neunavíš se, je-li k tobě milostivá, dojdeš k cíli.“

Jan Pavel II. řekl v roce 1988 v promluvě před modlitbou Anděl Páně o modlitbě růžence:

„Při modlitbě svatého růžence nejde tak o to opakovat formulky, jako spíše navázat důvěrný rozhovor s Marií, mluvit s ní, vyjevovat jí své naděje, svěřovat jí svá trápení, otevírat jí své srdce, říkat jí, že jsme ochotni přijmout Boží plány, slibovat jí věrnost v každé situaci, zvolášť v těch nejtěžších a bolestných, být si jisti její ochranou a být přesvědčeni, že ona nám vyprosí od svého Syna všechny milosti potřebné k naší spáse.“

Při modlitbě svatého růžence nazíráme Krista z výsadního hlediska, z hlediska Marie, jeho Matky. Rozjímáme o tajemství života, utrpení a

vzkříšení Páně očima a srdcem té, která byla nejbliže svému Synu. Vytrvale se proto modleme růženec, jak v církevních společenstvích, tak v důvěrném kruhu svých rodin. Růženec totiž v rytmu opakovaných invokací spojí srdce, znovu zažehne domácí krb, upevní naši naděje a všem vyprosí pokoj a radost Krista, který se narodil, umřel i vstal z mrtvých pro nás.“

MODLITBA SV. BERNARDA:

„Pamatuj, láskyplná Panno Maria, že nikdy nebylo slýcháno, abys opustila toho, kdo se utíkal pod tvou ochranu, kdo vzýval tvou moc, kdo prosil o tvou přímlyvu. V této důvěře se také já k tobě utíkám, Panno panen a Matko. K tobě přicházím, před tebou stojím, já, kající hříšník. Dobrá Matko Slova, neodvracej se od mých slov, ale slyš je a vyslyš.“

Na cestu životem

Motto: _____

„Pod Tvou ochranu se utíkáme.“
(modlitba)

Hledáme vzory

▪ Zakladatel Schönstattskeho díla P. Josef Kentenich říká: „*Panna Maria se už postará. Je-li dostatečně silná naše víra v Boží prozřetelnost, pak ona může učinit daleko víc, než se vůbec odvažujeme doufat. Jen stále více odvahy! Více víry ve vítězství!*“

▪ Jan Pavel II. píše v knize *Překročit práh naděje* o svém vztahu k Panně Marii: „*Nejprve mi připadalo, že se musím poněkud odpoutat od mariánské úcty svého dětství, abych se více zaměřil na Krista. Díky svatému Ludvíkovi Grignonu z Monfortu (z jeho pera vyšla zásadní kniha pro pochopení úcty k Panně Marii) jsem pochopil, že opravdová úcta k Boží matce je naprosto kristocentrická a je dokonce hluboce zasazena do tajemství Boží Trojice, Vtělení a Vykoupení. Tak jsem vědomě znovu objevil mariánskou zbožnost, a tato vyzrálá forma úcty k Boží matce mě provází životem.*“

Základní body pro pochopení

☐ Protože církev zde na zemi tvoří s církví v nebi nerozlučnou jednotu, svatí v nebi nejsou k nám, ještě putujícím po této zemi, lhostejní, ale pomáhají nám v naší slabosti.

☐ Ze všech svatých vyniká svou velikostí jak osobní, tak i velikostí životního úkolu Panna Maria. Protože je fyzickou matkou Ježíšovou a svou svatostí je nejnímavější a první jeho učednicí, má Maria význačné postavení v církvi.

☐ Maria a svatí jsou pro nás příkladem následování Krista. Modlíme-li se k nim, znamená to, že je prosíme, aby se modlili s námi a za nás, a tak s námi tvořili jedno modlitební společenství.

Nabídky pro Tvůj život

- ✓ Přijmi světce, a hlavně Marii, za své pomocníky a přátele a inspiruj se jejich příkladem.
- ✓ Jestliže je Maria Matkou nás všech, jistě nad námi bdí a stará se o nás. Proto je moudré zvolit si ji za průvodkyni, pomocnici, přímluvkyni a ochránkyni na mnohdy náročné cestě za jejím Synem.
- ✓ Poznat světce znamená číst jejich životopisy. Vztahu k Matce Boží přispěje i snaha o pochopení nových mariánských modliteb.

* **Čti:** Maria – Lk 1,26-56; Jan 2,1-12; Jan 19,25-27; Zj 12; KKC 484-511;

963-975; 2673-2682

Svatí – Žid 12,1; Zj 15,2-4; KKC 1172,1173; 2683; 2725

Metodika

➔ Svatí nového tisíciletí

Známe různé lidi, které církev nazývá svatými. Jsou to lidé žijící ve své době, kteří nechali zde na zemi (svým postojem, životem) zazářit Boží království. Boží láska se skrze ně dotýká lidí žijící na této zemi. I dnešní doba má své svaté, jsou nenápadní, mnohdy žijí mezi námi.

Formou konkursu vytvořte portrét člověka, který splňuje naši představu o svatosti:

- Každý z přítomných představí člověka, o kterém si myslí, že právě on je tím světcem mezi námi. Svůj popis konkrétního člověka dnešní doby napište na papír – nesmí chybět jméno (konkrétní svatý), věk (svatost v každém věku), povolání (svatost je pro všechny) a skutky (konkrétní cesta ke svatosti). Ze všech přítomných, kteří si přečtou jednotlivé texty a zapíší si svoje hodnocení, se utvoří hodnotící komise.

- Za pomoci barev, pastelek, plastelíny a jiných dostupných věcí (oblečení, květiny...) vyjádřete, čím jsou tito, vámi navrhovaní světci, pro tento svět.

Po zemi rozložte noviny a časopisy, které symbolizují tento svět. Na ně pak umístěte jméno člověka, kterého jste navrhli. U jeho jména zapalte svíci a přiložte na lístku napsané důvody, proč ho volíte jako světce. Celá hra končí písní *Všichni sejdeme se v nebi*.

➔ Svatost je cílevědomá činnost přijímání a dávání

Svatost nám nespadne do klína bez našeho úsilí. Svatost vyžaduje především schopnost přijmout ji od Boha jako dar a s její pomocí sloužit druhým. Svatý Dominik Savio může být na cestě ke svatosti příkladem. Vyslovil trojí rozhodné „Chci“. Jen ten dokáže něco v životě, kdo nikdy neříká *chtěl bych*, ale kdo prohlašuje rozhodné *chci*.

- První rozhodné chci: *Chci raději zemřít, než se dopustit hříchu*. Proto:
 - budu chodit ke sv. zpovědi a sv. přijímání tak často, jak mi to duchovní otec dovolí;
 - budu světit neděle a svátky;
 - mými přáteli budou Ježíš a Panna Maria.
- Druhé rozhodné chci: *Chci být svatý*. Proto:
 - budu se často a rád modlit, abych splnil dobře všechny své povinnosti;
 - budu přistupovat ke sv. zpovědi a sv. přijímání s dobrou přípravou;
 - budu prosit Pannu Marii, abych si neposkrvnil čistotu;
 - každý den přinesu nějakou oběť.
- Třetí rozhodné chci: *Chci i jiné přivádět k Pánu Ježíši*. Proto:
 - budu se snažit dávat všem dobrý příklad;
 - budu se modlit za ty, kteří se nemodlí a nechodí do kostela;
 - budu poučovat ty, kteří o Pánu Ježíši vědí málo nebo nic;
 - budu jiné přivádět na mši svatou a ke svaté zpovědi.

Ponechte přítomným čas na zamyšlení o jejich konkrétní osobní cestě ke svatosti a o tom, jak jsou povzbuzováni k osobnímu rozhodnutí.

➔ Mariina modlitba - chvalozpěv

Ať účastníci nejprve přečtou úryvek z evangelia (*Magnifikat Panny Marie*, viz Lk 1,46-56.) Tento chvalozpěv je modlitbou té, která je Královnou všech svatých a může být inspirací modlitby těch, kteří usilují o svatost. Má tři části. V první se Maria představuje – *„Velebí má duše Hospodina a můj duch jáásá v Bohu mém Spasiteli, sklonil se ke své služebnici v jejím ponížení.“* Ve druhé části Maria vyvyšuje Boha – *„Učinil mně velké věci ten, který je mocný, jeho jméno je svaté, jeho milosrdenství od pokolení do pokolení...“* Ve třetí části se Maria vidí v Božím plánu spásy – *„Od této chvíle mě budou blahoslavít všechna pokolení.“* Přítomní si vytvoří chvalozpěv s použitím třech rovin a pak se ho pomodlí.

→ Zrcátko - střep aneb význam světců v dnešní době

Oblíbenou hrou dětí, a nejen dětí, je pouštění prasátek. Stačí k tomu slunce a kousek zrcátka. Šikovné ruce nastaví zrcátko směrem ke slunci. Sluneční paprsky se odrazí v zrcátku a dopadnou na člověka, který je třeba i ve tmě. Tato jednoduchá hra symbolizuje poslání světců ve světě. Ti se vystavují paprskům Boží milosti a odráží je tam, kam se Boží milost přímo nedostane, protože není přijímána.

Přítomným nachystejte třeba jen kousky zrcadel. Úkolem každého je zamyslet se nad tím, jak se sám osobně vystavuje paprskům Boží lásky, jak je přijímá, zda „to moje zrcadlo“ není poškozené, zda nestojí ve tmě a jak se mohou lidé skrze nás setkat s Boží dobrotou a láskou.

Četba k prohloubení tématu

- Sv. Ludvík M. Grignion z Montfortu, O pravé mariánské úctě a modlitby, Matice cyrilometodějská 1997.
- II. vatikánský koncil - Lumen gentium, 7. a 8. kapitola, Zvon 1995.
- Raniero Cantalamessa, Maria, zrcadlo církve, Karmelitánské nakladatelství 1995.
- Carlo Maria Martini, Žena svého lidu, Karmelitánské nakladatelství 1999.

Krása čisté lásky

Katecheze

Písmo svaté nás ujišťuje o jedné z nejdůležitějších pravd o člověku: Člověk přijal život jako dar od Boha a je tedy stvořenou bytostí. A Bůh ho dokonce stvořil ke své podobě, takže člověk v sobě nese Boží obraz. Bůh vtiskl do člověka své vlastnosti. Jestliže víme, že Bůh je Lásky, pak je jasné, že jednou ze základních vlastností člověka je schopnost milovat a touha být druhými milován. Lásky, to je schopnost žít pro druhého – láska matky bdící u lůžka nemocného dítěte, láska přítele, který pomáhá druhému v těžkosti, láska dvou mladých lidí, kteří se chtějí darovat jeden druhému a spojit své životy, panenská láska pro Boží království.

Bůh a člověk

Ztratí-li člověk tento svůj kořen – kořen lásky, stává se opuštěným sirotkem běžajícím bezradně v temném tunelu života. Člověk potřebuje Boha, protože jinak neví, kým je. Může znát do podrobnosti lidskou fyziognomii, psychiku, ale přesto nebude bez Boha sám sobě rozumět. Dokonce bez Boha bude člověk často bojovat sám proti sobě. Stačí myslet na sobectví, na nenávisť, na potraty, uvolněný sex, AIDS, drogy, alkohol, rozvody.

Pozorujeme-li celé stvoření očima lásky, pak objevíme krásu života a důležitost závislosti na Bohu. Pak také poznáme, jak velkou důstojnost má člověk! K jak velkým cílům je člověk povolán! Důsledkem tohoto poznání je radostné spočinutí v Boží náruči plné lásky a svobodné rozhodnutí se pro Boží plán s člověkem a pro Boží přikázání, která jsou určena k dobru a důstojnosti člověka. Znamená to být člověkem se svědomím, které se řídí Božím řádem.

Harmonie života lásky

Život každého člověka je darem, který dostal nejen od rodičů, ale hlavně od Boha. A dar podněcuje další dar. Proto pravý život člověka i jeho tělo má být vždy darem: pro Boha a pro druhé. Půdou pro toto darování je především manželství a zasvěcený život. Jak je krásné, když tento dar mohu darovat neporušený.

V této souvislosti mluvíme o čistotě, která v našem slova smyslu „vyjadřuje zdařilou integraci pohlavnosti v člověku, a tím vnitřní jednotu člověka v jeho tělesném a duchovním bytí (...) To vyžaduje, aby se člověk naučil ovládat.“ (KKC 2337, 9) Jinými slovy to znamená, že člověk žije čistotu tehdy, když dosáhl vnitřní jednoty své osoby. Pohlavnost není utržena z řetězu, ale harmonicky zapadá do života konkrétního člověka. Protože člověk ovládá svoji pohlavnost, žije jako svobodný, a tak ho pohlavní pud nezotročuje, nevládne mu.

Abychom lépe zvládli tento úkol, daroval nám Bůh stud, který můžeme považovat za bdící vědomí ochraňující autentickou lásku. Díky tomuto vědomí může vykvést opravdová láska, která v sobě spojuje citový a sexuální život v harmonii osobnosti. Využívat daru studu pomáhá totiž lásce nezastavovat se u vnějšího, tělesného a prchavého, ale dívat se do hloubky.

Vnitřní i vnější harmonii se musí každý člověk učit. A to pro něj není snadné, protože je díky hříchu sám v sobě puzený k uspokojení sebe sama. A nakonec převládající mentalita dnešní doby a to, co je okolo něj, učí všemu jinému, než ctnosti čistoty. V televizi, v knihách, časopisech, v životě se předkládají mladému člověku vzory jednání,

kteří jsou v příkrém rozporu s plánem, jaký má Bůh s člověkem. Mladý člověk je tak v prostředí, ve kterém žije, často obětí lži, nepravdy a falešnosti o životě. Výsledkem často bývá zhroucený člověk, člověk bez radosti, zbloudilý hledač štěstí a pravdy. Potácí se tak mnoho mladých, kteří jsou opojeni sexem do té míry, že si bez něj nedovedou představit život, a přitom jsou v hloubce nitra osamoceni a zklamáni. Takový člověk se pak intuitivně brání poznat pravdu, protože má strach ze změny svého života, po které sice touží, ale která se mu zdá velmi obtížná.

Jakým darem a požehnáním jsou tedy v dnešní době mladí, kteří jsou milostí Boží uchráněni tohoto osobního ponížení, jímž je pošlapání čistoty!

Jakým darem jsou ti, kteří se Božím milosrdenstvím nechali z tohoto pádu pozvednout!

A protože se krása lásky dá poškodit v jedné jediné chvíli, je důležité a moudré chránit se, aby člověk neztratil, co od Boha dostal.

Co odporuje důstojnosti člověka a staví se proti jeho pohlavní čistotě?

Chlípnost (bezuzdná záliba ve smyslnosti), sebeukájení, smilstvo (tělesné spojení svobodného muže a svobodné ženy, kteří neuzavřeli manželství), pornografie, prostituce, znásilnění, homosexuální jednání a také styl oblékání, hlavně u děvčat, který je příliš dráždivý a vyzývavý.

Čistota mladého člověka

Pramení v srdci člověka a je velkým Božím darem.

Vznikne-li zalíbení chlapce a dívky, jde opravdu o kus ráje či záře Boží krásy, která v nás stále dřímá. Je to právě ten velký Bůh, který stvořil člověka: s jeho rozdílností muže a ženy, s jeho rozumem, vůlí, citem, ale i s jeho tělem. Vše, co mu takto Bůh dal, je samo o sobě dobré, krásné a čisté. Jedině člověk má moc Boží stvoření pošlapat a pošpinit. Od dob dědičného hříchu se to děje velice často. Co tedy dělat?

Jsme-li zamilovaní, prožíváme krásnou, ale zároveň náročnou etapu našeho života. Jsme v období poznávání. A poznat druhého, to je náročný úkol. Zde se většina mladých lidí setkává s první obtíží: Tělesné sblížení a poznání druhého předběhne duševní poznávání a zakryje tak schopnost druhého dobře poznat. Tělesná touha je velká síla, kterou člověk musí usměrňovat. Koneckonců ten, kdo se ovládá, o nic nepřijde, prožívá vše více do hloubky, protože bere vážně Stvořitelův plán. Mládí a známost je pro něj dobou očekávání a jasem lidského života. Proto si uchovává tajemství své osoby až pro ten pravý okamžik. Žít podle Krista znamená prožívat bohatství života a lásky.

Dále je třeba nebýt naivní a nepodceňovat sílu tělesné přitažlivosti. Někdy si mladí lidé neuvědomují, že se v některých situacích vydávají velkému nebezpečí, že pošpiní čistotu. Tak například: dlouhé ponočování ve dvou o samotě, společná dovolená či víkend pouze ve dvou, spaní pouze ve dvou v jedné místnosti. Jistě, nejsme malí, ale kolik mladých lidí podcenilo sílu sexuality a podlehlo jí.

Pravdivost tělesné lásky

A jak si projevat tělesnou lásku, aby byla pravdivá? Řeč lidského těla je umocněné slovo. Tak úsměv, pohled, pohlazení říká mnoho. Řeč těla se musí kultivovat, aby vždy šlo o dar a ne pouze o braní. Jistě nikdy nemůžeme dojít k úplnému tělesnému darování a ani k tomu, co by se dalo nazvat předehrou. Není třeba ani náruživé objímání ani přespřílišných něžností. Počítejme také s tím, že máme svědomí, které, když hlásí „nepovolený terén“, je třeba poslechnout. Je ovšem třeba konstatovat, že svědomí vyžaduje neustálou formaci.

Poznávat druhého znamená především poznávat jeho „srdce“. Láska se daruje, myslí na druhého, rozdává se. Pravá láska vyžaduje, abychom dorostli k vytvoření výlučnosti a trvalosti vztahu. To se děje teprve uzavřením manželství.

Jak poznám druhého? Dívej se na něj a buď k sobě pravdivý, nic si nenamlouvej. Pozoruj, jak jedná s rodiči, se sourozenci, s dětmi,

se starými, tak bude jednou jednat s tebou. Dívej se, jak žije, co ho zajímá, jaké má zájmy, čím žije, jaké má názory na život, jaký je celkový styl jeho života.

S ním a s dalšími mladými klidně jeď na hory anebo využij míst, kde se vás sejde více. Při takovýchto pobytech můžeš vidět druhého i tehdy, když jedná zcela spontánně. Výborné je, když se společně angažujete pro nějakou dobrou službu (děti, skaut, brigáda apod.).

Dnes mnozí mladí bydlí spolu před svatbou. I kdyby k tomu vedly ekonomické důvody, není správné takovouto možnost zvolit. I z čistě psychologického pohledu se ukazuje, že mnohá manželství, vzešlá z takového soužití, se brzy rozpadají. Jedná se o život, kterému chybí pravdivost a stálost.

Je dobré si uvědomit, že jednání snoubenců, které lidé všeobecně vnímají jako špatné (např. být spolu sami dva na víkend, bydlet spolu před svatbou...), i když mezi nimi dvěma zrovna k ničemu špatnému nedojde, může být i špatným příkladem pro mladší, pro sourozence. A tomu je třeba se vyhnout, protože jistě nikoho nechceme uvést do hříchu nebo ho pohoršit.

Důležitým úkolem při známosti je také naučit se spolu modlit. Je jedno, jaký způsob se zvolí, ale jde o podstatu: společně se učit rozmlouvat s Bohem a s ním rozmlouvat o svém životě. Zvláště se doporučuje společná adorace; být spolu před eucharistií.

Známost je také dobou společného plánování, poznávání zájmů toho druhého a vzájemného vyjasňování si pohledu na život.

Toto vše vyjadřuje velice nádherně katechismus (KKC 2350):

„Snoubenci jsou povoláni žít čistotu ve zdrženlivosti. Na tuto zkušební dobu mají pohlížet jako na čas, kdy se mají učit vzájemné úctě, cvičit se ve věrnosti a naději, že pak přijmou jeden druhého od Boha. Projevy něžnosti, vlastní manželské lásce, vyhradí pro dobu manželství. Vzájemně si budou pomáhat růst v čistotě.“

Pro mnoho mladých je aktuální i krása panenské čistoty, která vede člověka k volbě, že se oddává s nerozděleným srdcem Bohu. Jemu dává všechny své lidské dary, celý svůj život.

Mladý křesťan dnes

Mezi křesťany se občas mluví o sexualitě jako o něčem špatném. Často jde o téma, které je tabu. Snad se zde objevuje bezradnost z odvěkého rozporu v člověku: chce dobro, a často propadá zlu. Křesťan dnešní doby je zvláště povolán k tomu, aby objevil sexualitu jako velký dar Boží.

Jan Pavel II. k tomu říká: „*Máte takovou cenu, jakou cenu má vaše srdce. Celé dějiny lidstva jsou dějinami potřeby milovat a být milován. Když ve svém srdci uděláte místo pro harmonické pěstování osobnosti, neznamená to nějaké chorobné přebujení citu nebo sentimentalismus. Srdce je otevřenost celé bytosti pro existenci druhých lidí, schopnost vidět je, chápat je. Taková pravá a hluboká citlivost dělá člověka zranitelným. Proto jsou někteří v pokušení zbavit se jí a uzavřít se do sebe. Milovat tedy v podstatě znamená dávat se druhým. Láska vůbec není nějaký instinktivní sklon, je to vědomé rozhodnutí vůle, že se obrátíme k druhým. Abychom doopravdy mohli milovat, je třeba odloučit se od mnoha věcí a zolášť od sebe. Dávat zdarma, milovat až do krajnosti.*

Lidská bytost žije v těle. I když je tělo hmotné, není to předmět jako jiné předměty. Především je to někdo, je to projev osoby, prostředek přítomnosti osoby mezi druhými a komunikace s druhými pomocí nejrůznějších výrazových prostředků. Tělo je slovo, druh jazyka. Jaký je to zázrak, a současně jaké je to riziko! Mladí lidé, mějte nesmírnou úctu ke svému tělu i k tělu druhého! Ať vaše tělo je ve službě vašeho nejhlubšího já! Ať vaše chování i vaše pohledy jsou vždycky odrazem vaší duše! Opravdu vám přeji, abyste přijali výzvu této doby a byli mistry křesťanského ovládnutí těla. V dnešní době bez zábran je toto ovládnutí rozhodující při začleňování sexuality do celku lidské osobnosti. Mohli bychom si to různě omlouvat, ale bohužel v pravém smyslu slova dochází k vykořisťování sexuálního pudu. Sjednocení bylo vždy nejsilnější řečí, kterou se mohly dvě osoby oslovit. Tato řeč, dotýkající se posvátného tajemství muže a ženy, vyžaduje, aby nikdy nedocházelo k těmto intimním projevům lásky, pokud nejsou zajištěny podmínky pro schopnost člověka převzít plnou a definitivní odpovědnost za druhého a pokud tento závazek není přijat veřejně v manželství.“¹⁸

Jak dosáhnout tohoto náročného, ale krásného a dosažitelného cíle?

- Pokorně si přiznat, že potřebuji Boží pomoc a vyprošovat si ji (svátost smíření, adorace a přijímání eucharistie, důvěra ke knězi, Boží slovo, modlitba...).
- Modlit se k Panně Marii a prosit ji o přimluvu.
- Upřímně nasadit síly, učit se sebeovládání a nebyť naivní (nevydávat se příležitosti k hříchu: televize, časopisy, společná dovolená ve dvou atd.).

Riziko pádu

Na cestě k uskutečnění Božího ideálu, který přijímáme a který se snažíme žít, se díky lidské slabosti a náklonnosti ke zlému setkáváme s rizikem pádu. V současnosti mnoho mladých ve svém životě udělalo negativní zkušenosti v této oblasti. Co dělat, když poruším krásu lidské lásky? V životě člověka neexistuje nic beznadějného. Bůh má tvář milosrdenství, a proto pád nemusí mít poslední slovo. Je třeba svůj hřích uznat a před Bohem litovat. A pak jít ke zdroji Božího milosrdenství – k svátosti smíření a tam přijmout očistění, uzdravení a dostat novou sílu do života.

Výzva

Vy – mladí věřící dnešní doby - jste pro své vrstevníky svědky životního stylu křesťanů. Budte dobrými vzory. Dnes má k tomu málokdo odvahy. Mějte ji vy. Někteří vámi možná opovrhnu či se vám vysmějí a budou vás mít za blázný, ale budete ukazovat cestu k pravdě. Budte šťastní z toho, že můžete být svědky pro novou dobu.

¹⁸ Poselství mládeži Francie, Paříž 1. 6. 1980, Insegnamenti di Giovanni Paolo II., Libreria editrice Vaticana, str. 1608.

Na cestu životem

Motto:

„Přeji vám, abyste stále poznávali krásu čisté lásky.“
(Jan Pavel II. snoubencům)

Hledáme vzory

▪ *„Když nás začal kněz připravovat na sňatek, vyzval nás, abychom se snažili žít v čistotě až do svého sňatku, a tak přijali svátost manželství dokonale připraveni. Bylo to těžké. Vzájemným odříkáním jsme si ale dokázali, že se máme rádi, a byli jsme šťastni, že jsme tuto předmanželskou zkoušku úspěšně zvládli. Dnes jsme již osm let spolu šťastni.“*

▪ Nejznámější mučednicí čistoty se stala v roce 1902 svatá Marie Goretti, když se bránila znásilnění a byla ve svých 12 letech ubodána. Při jejím svatořečení papež Pius XII. řekl: *„V tomto životě prosté dívky je možno vidět něco, co je hodno nebe, ale hodno i toho, aby na to dnešní doba pohlížela s obdivem a úctou... Ať se mládí učí nepoddávat se bezmocně žádné prchavé a prázdné rozkoši, ale naopak horlivě usilovat – i když je to cesta obtížná a plná překážek – o křesťanskou mravní dokonalost.“*

Základní body pro pochopení

- Vše, co Bůh stvořil, je samo o sobě dobré – tedy i lidské tělo.
- Úkolem člověka je harmonicky začlenit svou pohlavnost do celku své bytosti, což se neobejde bez sebeovládání a bez náročného úsilí.
- Mládí je dobou přípravy na uskutečnění základního povolání člověka k lásce v manželství nebo v zasvěceném životě.

Nabídky pro Tvůj život

- ✓ Prožít hloubku a krásu bohatství své osoby a pohlavnosti je sice náročné, ale uskutečnitelné. Vyžaduje to Boží pomoc – modlitbu a tvé síly – naučit se ovládat.
- ✓ Život člověka nese v sobě riziko pádu. Proto nebuď naivní a nepodceňuj sílu sexuality. V případě hříchu se neboj hledat pomoc u Božího milosrdenství.
- ✓ Mladý křesťan dnešní doby je zvlášť povolán k vydávání svědectví o kráse lidské lásky, která se nechává vést Kristem a jeho pravdou o životě.

* Čti: Mt 5,27-28; KKC 2331-2359

Metodika

→ Co chci říci druhému pohlaví - malý test na vnímání druhého pohlaví.

Každý chlapec – muž, nebo děvče – žena má svoje vlastní chování, které je určeno pohlavím. Je důležité vědět, že žena nebo muž budou krásní, úspěšní lidé, jestliže přijmou to, co je pro ně vlastní. Smyslem tohoto krátkého a neúplného testu je hledat odpověď na otázku: Jak znám druhé pohlaví? Odpovědi mohou být vyjádřeny veřejně nebo jsou napsané na papíře a jeden je vždy přečte.

Co vím o druhém pohlaví

Chtěl(a) jsi být aspoň někdy v roli druhého pohlaví a co tě k tomu vedlo?

Představte si, že máte zvláštní sen, prožijete neklidnou noc, ráno se probudíte a z chlapců budou dívky a z děvčat chlapci. Účastníci se zamyslí nad tím, jak by situace pokračovala. Co by tato změna pro ně znamenala, co a jak odlišně by mysleli, konali, nad čím přemýšleli, jaké nové možnosti by měli. (Na formulaci svých názorů ponechte účastníkům asi 15 min.)

HODNOCENÍ: Potom čteme a druhé pohlaví hodnotí, zda opravdu takto vypadá život. Co si jako dívka nebo chlapec myslím o představách druhých?

Co očekávám

Chceme si ujasnit představy, které máme o rolích chlapce nebo děvčete.

- Každý účastník napíše nejméně 20 slov nebo vět, kterými popíše chlapce nebo děvče (co rád dělá, o co má zájem, jak reaguje, co jim dělá největší radost atd.).

- Co mají dělat chlapci a co dívky – v jaké roli, v jaké činnosti by se mně ten druhý líbil, co očekávám od druhého pohlaví.

- Co si myslím, že by mělo druhé pohlaví o nás vědět.

- Jak se mají chlapci a dívky chovat, když nechtějí ve společnosti „narazit“ a chtějí splnit očekávání ostatních?

Navazování známosti

▪ Co hledám u chlapce nebo děvčete...

▪ Co nabízím chlapci, děvčeti...

Každý odpovídá na obě otázky a představy se srovnávají.

Jak spolu vycházíme

Chlapci a dívky vyjadřují, jaké mají problémy ve vzájemných vztazích. Hovořte společně o tom, jaké problémy mají chlapci v kontaktu s dívkou, a naopak, v čem nerozumí chlapci dívkám a dívky chlapcům. (Každý účastník tedy dává dvě odpovědi. Např. chlapec odpovídá na otázku za chlapce a potom vyjádří předpokládanou odpověď děvčat.):

- Na co jsou chlapci a dívky zvlášť citliví?

- Čeho si dívky na chlapcích a chlapci na dívkách nejvíce cení?

- V čem jsou názory chlapců a dívek stejné?

Četba k prohloubení tématu

- Tomáš Řehák, Sex: šlehačka na dortu, nakladatelství Křesťanský život - Albrechtice 1999

- André Léonard, Ježíš a tvoje tělo, nakladatelství Paulínky 1999.

- Daniel Ange, Tvé tělo je stvořeno pro lásku, Karmelitánské nakladatelství 1998.

- Nebe nad močály, životopis sv. Marie Goretti, Matice cyrilometodějská 1997.

Katecheze

V mnoha zemích se rozšířilo zvolání: „Ježíš ano, církve ne!“

Tomu, aby lidé církve přijali, překáží pochybnosti, zklamání, křivdy, zdánlivá propast mezi Kristem a církví; vadí jim vnějškovost, temné stránky dějin. Tomu, abychom poznali pravou tvář církve, brání na jedné straně reálná nejednotnost a slabost a na straně druhé mnohdy jednostranné lidské úsudky a předsudky. Protože v dějinách vidíme také velké množství svatých, kteří vykonali nesmírně mnoho pro lidstvo, můžeme bez nadsázky říci, že dobro, které církve přinesla světu, v dějinách nesrovnatelně přesahuje slabosti a hříchy křesťanů. V pohledu na dějiny církve je třeba zachovat pravdivost a vyváženost. Příkladem osobní snahy o skutečné poznání mohou být slova jedné básničky:

„I kdybych Tě pozorovala dnem i nocí, i kdybych Tě následovala všude, kamkoli půjdeš, i kdybych mohla proniknout do Tvých myšlenek i do Tvého srdce, přece bych Tě ještě neznala; poznám Tě teprve tehdy, až Tě budu milovat.“

Nejdříve musím milovat církve, a teprve potom ji mohu správně chápat. Guy Gilbert napsal krásná slova: „Miluji tě a trpím s tebou, církví.“ Kéž by můj i tvůj postoj byl podobný, protože církve nemohu poznat zvnějšku, nýbrž jen zevnitř, pohledem víry.

Podívejme se společně na církve, o níž všichni víme, že je společenstvím lidí slabých a hříšných, a přesto je nástrojem a místem vnitřního spojení lidstva s Bohem. Platí slova Ježíšova: „*A pekelné mocnosti ji nepřemohou.*“ (Mt 16,18) Vždyť její hlavou je Kristus, duší Duch svatý a údy my všichni pokřtění.

II. vatikánský koncil pro označení církve užívá dva základní termíny: Tajemné Kristovo tělo a Lid Boží.

Tajemné Kristovo tělo – to ukazuje, že hlavou a zakladatelem je Boží Syn Ježíš Kristus, který vede a řídí církve v Duchu svatém. Ze strany člověka je zde spásný postoj vděčnosti, naslouchání a naplňování Boží vůle.

Lid Boží – tento termín zdůrazňuje lidskou stránku církve, kde se ukazují také lidské nedokonalosti a platí zákonitosti (psychologické a sociologické) běžné ve společnosti. Avšak přes všechnu lidskost je zde přítomnost Boží tak silná, že se církve liší velmi výrazně od jakékoliv jiné skupiny lidí. To dokazuje také její trvání přes pronásledování v dějinách i v současnosti.

Bůh - tvůrce společenství církve

Církve však lze charakterizovat ještě mnohem hlouběji. Slovo *církve* (biblické pojmenování *ekklesia*) vlastně znamená „svolání“, „shromáždění“ nebo také „místní společenství“. Vyjadřuje to nejdříve aktivitu, která pochází od někoho jiného. Bůh je ten, který svolává své děti již od počátku stvoření, později skrze vyvolený národ, Izrael. Bůh tak reaguje na chaos, který byl způsoben hříchem.

Vrcholem této Boží výzvy je však příchod Božího Syna na svět a jeho hlásání příchodu Božího království. Toto Boží království je přítomno v „malém stádcí“, které není ničím jiným než rodinou shromážděnou okolo svého Otce (viz KKC 764).

Církve založil Ježíš na základech apoštolů: „*Ty jsi Petr – Skála – a na té skále zbuduji svou církev.*“ (Mt 16,18); „*Ti všichni setrvali v apoštolském učení, lámali chléb.*“ (srv. Sk 2,46) Za církve položil na

kříži svůj život a plně ji uvedl do života sesláním Ducha svatého. To jsou narozeniny církve.

Církev je zároveň viditelná i duchovní

Církev je něčím, co přesahuje jen lidská měřítká, pohybuje se v dějinách, ale zároveň je přesahuje. Pouze „očima víry“ je možné v její viditelné skutečnosti zahlédnout i duchovní skutečnost, nositelku božského života. Sám Ježíš zde skrytě působí a rozlévá pravdu a milost na všechny lidi. (viz KKC 771)

Církev je zároveň

- společnost vybavená hierarchickými orgány i Kristovo tajemné tělo;
- viditelné shromáždění i duchovní společenství;
- pozemská církev i církev obdařená nebeskými dary (viz LG 8).

Všechny tyto skutečnosti jsou ve vzájemném vztahu; ty lidské a pomíjivé mají být podřízeny božským, mají jim sloužit. To, co je v ní lidské, má být zaměřeno k božskému, viditelné k neviditelnému, činnost ke kontemplaci... (viz SC 2)

I když církev jistě přináší plody i pro konkrétní životní situace, není lékem na všechny lidské problémy, a nemůžeme od ní očekávat, že vytvoří ideální „zdravý“ svět.

Různé obrazy církve

Do tajemství církve můžeme snad lépe proniknout skrze její různé obrazy. Svatý Pavel neváhá použít pro vztah mezi Bohem a lidmi výrazu manželského vztahu mezi mužem a ženou. Tato paralela se objevuje také ve Starém zákoně, kde se říká, že Hospodin si již vyvolil tu, kterou si chce vzít za manželku. Tou nevěstou je Boží lid – tedy ti, kteří s Bohem žijí, komunikují, vztahují se k němu. V novozákonní době je tou nevěstou církev.

Církev – nevěsta Kristova

Z manželského soužití víme, že pro to, aby vztah dvou lidí byl zralý, je třeba, aby se přijímali i se svými chybami. To znamená, že Kristus chce být církvi neustále nablízku. Proměňuje ji, očišťuje ji, aby se stávala neposkvřenou snoubenkou. Tato Boží věrnost působí stálé obnovování a omlazování církve. Stále znovu a znovu se církev vkládá do Božích rukou, zapomíná na sebe a učí se milovat tak, jako její Ženich. On ji miluje až do krajnosti kříže.

Církev – tajemné tělo Kristovo

Tento název naznačuje skutečnost niterného spojení s osobou Kristovou. Neshromažďujeme se jen kolem Krista, ale přímo v Něm. A každý z nás naopak má být proniknut Duchem Božím – může v nás přebývat samotná Nejsvětější Trojice, takže už nemusíme jednat podle svých vlastních ubohých představ a nápadů, ale můžeme se ve všem nechat vést Duchem Kristovým.

Skrze toto niterné spojení každého z nás s Bohem jsme my všichni spojeni tím nejužším svazkem, který vůbec existuje – svazkem Ducha. „Jako máme v jednom těle mnoho údů, (...), tak i my, i když je nás mnoho, jsme jedním tělem v Kristu.“ (Řím 12,4-5)

Obraz těla ukazuje na úžasné horizonty, ke kterým můžeme neustále směřovat:

- jeden bez druhého nemá smysl;
- pro pohyb těla je nutná spolupráce všech, a přitom vztahy mezi jednotlivými údy jsou originální a rozdílné;
- život jednoho se odráží na životě všech – když něco bolí jednoho, bolí to všechny, když se někdo raduje, radost se rozlévá na všechny atd.;
- nemocné údy musí být ostatními ošetřovány;
- nad to všechno v tomto těle proudí krev, která vyživuje nebeskou potravou všechny – tou je nikdy se nevyčerpávající Kristova láska, která se projevila na Golgotě a ve Zmrtvýchvstání.

Církev – naše matka

Zde jako bychom se sami stavěli do vztahu k církvi, kterou jednak utváříme, v níž se zároveň nacházíme a zároveň jsme jí obdarovávaní. Vždyť ona nás ve křtu zrodila mocí Boží pro nový život. Naše spoluodpovědnost je zároveň i výzvou, abychom žili vztahy, které budou ukazovat, že člověk dnešní doby, často ztracený, v ní může najít svůj domov.

Církev je dar

Ježíš si od počátku přál, abychom jako Boží lid byli darem pro všechny lidi. Proto ustanovil službu kněžskou, prorockou a učitelskou, jejíž zdroj je v samotném Bohu.

POSLÁNÍ POSVĚCOVAT (kněžská služba)

Kněz je ustanoven, aby modlitbou a obětí posvěcoval Boží lid. V daru královského kněžství, který mají všichni pokřtění, je každý zván, aby se stal „posvěcením světa“ skrze svou osobní obět a modlitbu. Mimo to je církvi darováno kněžství služebné, skrze které sám Kristus ve svátostech probouzí a posiluje náš duchovní život.

POSLÁNÍ VĚST A UČIT (pastýřská služba)

Skrze lidi žijící v Duchu a v pravdě i skrze ty, kteří mají vynikající vědecké vzdělání, lidskou zralost a žijí duchovně, dává Ježíš orientaci v nespočetných otázkách, které vyvstávají ze současnosti. Zvláště výrazně je tento dar uchováván v učitelském úřadu církve svěřeném biskupům skrze dar Ducha svatého.

POSLÁNÍ BÝT ZNAMENÍM (prorocká služba)

Kromě vertikální – hierarchické služby v církvi existuje také služba horizontální. Je možné ji také nazvat „mariánským principem“. Bůh dává život velkému množství proudů duchovního života (a stále probouzí nové), které napříč pronikají život církve. Tak i v současné době se objevují mimořádné osobnosti, které přinášejí nové pochoopení evangelia a jeho konkretizaci. Celé společenství církve tak má

směřovat k druhému příchodu Ježíše, kdy se naplní spravedlnost Boží lásky a „*Bůh bude všechno ve všem*“ (srv. 1 Kor 15,28).

Hřích v církvi

Čím více se noříme do tajemství církve, tím více si můžeme uvědomovat jeho hloubku v láskyplném záměru Boha, v tajemství Prozřetelnosti, ve které nikdo z nás není zapomenut.

Jak se však tato skutečnost srovnává s hříšností a nedokonalostí každého z nás, kteří patříme k církvi? Ježíš sám vysvětluje tento jev v podobenství o Božím království, které je jako pole, na němž je kromě obilí zaset také koukol. Tento plevel – zlo a rozkol – mezi nás zasel ďábel, a také my sami se k němu někdy přikláníme. Tento plevel roste i v nás. V přítomném okamžiku tedy záleží na tom, aby se v nás – s pomocí Boží – vše pročišťovalo, aby se na Kristově tajemném těle stále více rány zla a hříchu zacelovaly a my abychom se mu stávali stále podobnějšími.

Ze skutečnosti zla a rozdělení srdce skrze hřích se zrodila také současná situace křesťanů. Naše rozdělení je viditelné selhání nás všech v lásce. Současný stav je svědectvím, že nevládl vždy Kristův pokoj, pokora a láska. Často to byla nadřazenost, pýcha a násilí, kterými byly motivovány naše činy (srv. TMA 33-36). Na druhé straně Bůh stále působí a probouzí v různých křesťanských církvích touhu po znovunalezení jednoty, porozumění a vzájemné lásce.

Ekumenismus

Duchem svatým inspirovaná snaha po nalezení jednoty křesťanů se nazývá „ekumenismus“. Pojem vychází z řeckého slova *oikumene*, což znamená v překladu „obydlená země“. Odkazuje to na slova, která řekl Pán Ježíš ve své řeči na rozloučenou: „*Aby byli jedno, jako my jsme jedno.*“ (Jan 17,22) Jako Otec a Syn, aby svět mohl v Boha uvěřit, aby tak „země Božího království mohla být obydlena“.

Podstatné rysy ekumenismu jsou v tom, že směřuje k nalézání společných rysů v pravdivosti a lásce při zachování a prohlubování skutečné identity všech křesťanských církví. Abychom se mohli skutečně pravdivě snažit o jednotu, je třeba „objevit bohatství a vyčistit prameny své osobní víry, které nám Bůh daroval v našem vlastním společenství církve“ (podle svědectví Anne z komunity Chemin Neuf).

Podstatné v těchto snahách po skutečné jednotě je toto:

- Pouze Bůh nás může přivést ke skutečnému sjednocení.
- Ježíš sám již smířil veškeré tvorstvo se svým Otcem a nás mezi sebou navzájem skrze svou oběť na kříži.
- Ježíš sám se modlil za jednotu křesťanů (viz Jan 17,20). Věříme tedy, že tato modlitba bude vyslyšena.
- Kdo se v hloubi svého srdce dotýká podstaty sjednocení všeho – moci lásky vyjádřené na kříži – a tuto skutečnost prožívá spolu s Kristem, dává se k dispozici Bohu, aby On sám vytvořil jednotu v Něm samém, v Jeho nejbližším okolí. Takový člověk se stává živou součástí církve a buduje tak svět, ve kterém chtějí žít i někteří další, protože zde mohou zakusit pravou radost a pokoj.
- I když se nemůžeme společně sjednotit ve všem, co se týká nauky, vždy se můžeme společně modlit, a tak se sjednocovat v Ježíšově jménu.

Církev nezná hranice

Na závěr si musíme připomenout skutečnost, že církev přesahuje hranice pozemského života.

Část společenství církve zde na zemi je *církví putující, případně bojující*, protože putujeme a zápasíme na naší životní pozemské pouti.

Ta část církve, která se očisťuje v očistci, aby byla „nevěstou Kristovou a neposkvrněnou“, se nazývá *církví trpící*. Také na tyto bratry a sestry bychom neměli zapomínat.

I tady nás mají spojovat vztahy lásky, která je „mocnější než smrt“ (srv. Pís 8).

Očišťování zemřelých zahrnuje utrpení, které pramení z lásky. Zemřelí trpí tím, že se ještě nemohou dostat do Boží blízkosti. Počítají s naší solidaritou a s naší modlitbou, aby mohli být uzdraveni z následků svých hříchů, a tak dojít dokonalosti ve společenství s Bohem.

Třetí část společenství církve je *církev oslavená neboli vítězná*. Tam jsou ti, kteří jsou obnoveni v lásce, zbaveni všeho, co by bránilo v přebývání s Bohem, ti, kteří „přišli z velikého soužení a roucho si vyprali doběla v Beránkově krvi“ (Zj 7,14). Tito naši bratři a sestry jsou našimi ochránci a pomocníky.

„Bůh nám připravuje nový příbytek, novou zemi, ve které přebývá spravedlnost a jejíž blaženost naplní a převyšší všechny touhy lidského srdce po pokoji.“ (GS 39)

Žijeme-li a bojujeme-li ve světě, nejsme tedy sami; jsme spojeni stejnou láskou a stejným chvalozpěvem s celou (tedy i nebeskou) církví, kterou ještě nevidíme. To nás naplňuje radostí, která ještě zvětšuje sílu naší naděje.

Církev tedy, přes všechny naše lidské nedostatky a hříchy, je nazývána II. vatikánským koncilem „svátostí“, to znamená přítomností Krista, v němž do světa přichází spása.

Na cestu životem

Motto:

„Kdo našel církev, našel příslib domova.“
(kardinál Schönborn)

Hledáme vzory

▪ Náš národ má bohatou historii na hrdinskou věrnost církvi, papeži a Kristu. V nedávné době za komunistického pronásledování bylo zavřeno velké množství laiků, kněží, řeholnic a řeholníků, kteří se provinili pouze tím, že milovali Krista, zasazovali se o svobodu církve a uznávali papeže. Mezi nimi bylo velké množství mladých lidí. Většina starších kněží, kteří ještě žijí, trpěla ve vězení pro svou věrnost Bohu a církvi. Kdybychom chtěli jmenovat alespoň některé: kardinál Josef Beran, mladý kněz Toufar, básník Václav Renč.

Také jim patří díky za to, že se komunistickému režimu nepodařilo přetvořit katolickou církev v národní církev vedenou komunisty.

▪ Z dopisu mladého děvčete papeži: „Milý Svatý otče, děkuji Vám za to, že pevně stojíte na strážích pravdy. Za to, že se nebojíte a říkáte ji nahlas. Jste pro mě orientačním bodem a ujištěním v nerozhodných situacích. Moc si Vás vážím. Když něco řeknete, je to pro mě udáním směru, kudy dál. Prosím Vás, pamatujte v modlitbě na nás, kteří máme spoustu darů a ještě nevíme, jak je využít, abychom se učili lásce a milovali Boha.“

▪ Reakce po setkání mládeže na Svaté Hoře: „Děkuji vám, kněží, že jste nám každý den svými slovy, gesty a úsměvy dokazovali, že nás máte rádi a že vám na nás opravdu záleží.“

Základní body pro pochopení

□ Církev je živý organismus, ve kterém je přítomen Kristus uprostřed tohoto světa a který skrze ni rozlévá do celého světa svátostmi svou milost. Jde o společenství viditelné, ve kterém to nejdůležitější je neviditelné.

□ V tomto společenství mají všichni stejnou důstojnost Božích dětí a platí jediné prvenství, a to je prvenství lásky. Kristus dal tomuto svému mystickému tělu řád, a proto ustanovil službu papeže, biskupů a kněží. Oni v církvi zachovávají harmonii, předávají nezkraslené Kristovo učení a zprostředkovávají milost Boží ve svátostech.

□ Církev nabízí tomuto světu především školu bratrství a universální jednoty, vychovává svobodné a poctivé občany.

Nabídky pro Tvůj život

✓ Protože v církvi žijí hříšní a nedokonalí lidé, musí se stále obnovovat. Chceš-li být tím, kdo do společenství církve tuto obnovu přináší, buď člověkem víry, naděje a služebné lásky. Církev se neobnovuje akcemi, ale bratrskou láskou.

✓ Církev je místem společné modlitby, a to hlavně při mši svaté. Protože ale do církve patří i všichni svatí zemřelí, můžeme se modlit i ve společenství s nimi – svatými. Důležitou modlitbou je prosba za sjednocení všech Kristových učedníků.

✓ Kdo našel v církvi průvodkyni na cestě za Kristem a učitelku pravdy o člověku, ten rád čte slova papeže, dokumenty církve a naslouchá učení svého biskupa.

* Čti: Mk 8,27-30; Sk 2,37-47; 4,32-37; KKC 748-945

Metodika

→ Jak žije církev

a) Přítomným dejte do rukou obrázky znázorňující činnost nebo i nečinnost církve. Přítomní vyberou jeden obrázek, který podle nich nejvíce přibližuje dnešní církev. Každý také řekne, z čeho jeho názor vychází (mělo by jít o konkrétní situace, ne o dojmy). K názoru se pak vyjadřují přítomní tím, že jej podpoří, nebo naopak. Jde o společnou analýzu situace a hledání řešení.

b) Pak se každý znovu zamyslí nad otázkou: Který obrázek představuje mě osobně?

→ Církev – Boží společenství ve světě

Z novin vytvořte zeměkouli: buď přímo nějaký kulatý předmět, který oblepíte novinami nebo na balicí papír nalepte noviny, které tvoří kruh. Připravte také malé barevné lístečky – žluté, oranžové a nějaký tmavý odstín. Přítomným pak lístky rozdejte (vždy po jednom od každé barvy). Následuje úryvek z evangelia: „*Já jsem světlo světa, vy jste světlo světa, vy jste sůl země...*“ (srv. Mt 5,13-14) a po něm výklad a otázky.

Novinový podklad symbolizuje svět a jeho život. K tisku novin se užívá často černá barva, ta může být symbolem dnešní situace – svět, i když oplývá množstvím techniky, vynálezů, věcí, žije v temnotě. Nadějí a světlem je Ježíš a ti, kteří ho přijali, církev – konkrétně my. Nadějí jsou ti, kteří se modlí, a ti, kteří s láskou slouží druhým lidem. Nakolik jsem nadějí a světlem?

Situace č. 1

- Modlím se rád, pravidelně, i když se mně někdy nechce – lístek barvy žluté.
- Modlím se zvláště, když něco potřebuji, někdy vynechávám, někdy mně na modlitbu nevyjde čas – lístek barvy oranžové.

- Modlím se dost málo, často zapomínám, dávám přednost mnohým jiným věcem – lístek barvy tmavé.

Situace č. 2

- Zajímám se o život lidí kolem mě, když mohu, pomohu, někdy je to náročné, protože bych chtěl dělat něco, co se mi líbí, ale bližní znamenají pro mě více – barva žlutá.
- O druhé lidi se zajímám nepravidelně, ani nemám na ně moc času, je hodně učení, práce, chci se i někdy pobavit s kamarády – barva oranžová.
- Na druhé a jejich život nemám moc času, chci toho v životě mnoho dosáhnout, musím studovat, rozvíjet se, druhým vlastně ani nerozumím, nemám na to – barva tmavá.

Věty se mohou obměnit. Přítomní tajně odevzdají lístek, o kterém si myslí, že je nejlépe charakterizuje. Lístky pak nalepíte na zeměkouli a společně uvažujte nad situací křesťanů. Rovněž hledejte konkrétní cesty k tomu, aby se beze zbytku naplnilo naše poslání. Je možné uzavřít společnou modlitbou.

Četba k prohloubení tématu

- II. vatikánský koncil – Lumen Gentium, Zvon 1995.
- II. vatikánský koncil – Gaudium et spes, Zvon 1995.
- Jan Pavel II., Překročit práh naděje, Tok Praha 1995.
- Christoph kardinál Schönborn, Milovat církev, Nové město 1998.
- Pavel Zíbal, „Šéfe, znáte Želiv“, Matice cyrilometodějská 1998.
- František Šimíček, Kovárna duší, Matice cyrilometodějská 1999.
- Slavnostní vyznání víry papeže Pavla VI., Matice cyrilometodějská 1968.
- Jan Němec, Noví mučedníci, Matice cyrilometodějská 1993.
- Scoth and Kimberly Hahn, Naše cesta do katolické církve, Triality 2000.

OBSAH

Než se pustíš do čtení.....	7
1. PROJEKT BOŽÍ LÁSKY.....	11
Katecheze.....	11
Hledání Stvořitele.....	11
Poznávání Boha ze stvoření.....	12
Stvoření z lásky.....	13
Člověk stvořen k Božímu obrazu.....	14
Člověk je stvořen jako muž a žena.....	15
Pokušení a první hřích.....	15
Důsledky dědičného hřichu.....	16
Příslib Vykupitele.....	16
Návrat ke Stvořiteli.....	17
Na cestu životem.....	18
Metodika.....	20
Četba k prohloubení tématu.....	20
2. OBJEV BOHA LÁSKY.....	21
Katecheze.....	21
Setkání s Bohem.....	21
Svědkové Boží lásky.....	22
Bůh je Láska.....	23
Uvěřit v Boží lásku.....	24
Co tato volba Boha – Lásky, kterým jsem milován, znamená?.....	24
Na cestu životem.....	26
Metodika.....	28
Četba k prohloubení tématu.....	30
3. BOŽÍ NABÍDKA.....	31
Katecheze.....	31
Jak se lidé často stavějí k Boží vůli.....	32
Boží vůle a naše vůle.....	33
Ježíš a Boží vůle.....	34
Já a Boží vůle.....	35
Je Boží vůlí utrpení?.....	36
Boží vůle všeobecná a konkrétní v mém osobním životě.....	36
Co když se však rozhodnu špatně?.....	37
Jak poznat Boží vůli?.....	38
Na cestu životem.....	40
Metodika.....	42
Četba k prohloubení tématu.....	43

4. JEŽÍŠOVA „REVOLUCE“	44
Katecheze	44
Ježíš je vrcholný dar Boží	44
Ježíš přináší z nebe „civilizaci lásky“	45
Základní Kristova linie	45
Ježíšova „revoluce“	47
Základní zákon církve.....	48
Závěr	49
Na cestu životem	50
Metodika	52
Četba k prohloubení tématu	53
5. VELIKONOČNÍ TAJEMSTVÍ „VZAL NA SEBE NAŠE UTRPENÍ...“	54
Katecheze	54
Důvod bolesti	54
Písmo svaté	55
Ježíš Kristus	56
Velikonoční tajemství.....	58
Zmrtvýchvstání	59
Jak žít Velikonoce	59
Křest a nový život.....	60
Plody velikonočního tajemství	62
Na cestu životem	64
Metodika	66
Četba k prohloubení tématu	67
6. BŮH PROMLOUVÁ	68
Katecheze	68
Význam Písma svatého.....	69
Jak se blíže setkat s Písmem svatým.....	71
Boží slovo žít	74
Boží slovo sdílet	74
Jaké plody přináší žité Boží slovo?	75
Na cestu životem	76
Metodika	78
Četba k prohloubení tématu	79
7. VEDENÍ DUCHEM SVATÝM	80
Katecheze	80
Duch svatý	80
Modlitba	83
Předpoklady opravdové modlitby	85
Vnitřní postoje při modlitbě.....	86
Vývoj v modlitbě	87
Různé druhy modlitby	89

Těžkosti doprovázející modlitbu.....	90
Nebezpečí ohrožující modlitbu	91
Na cestu životem	92
Metodika	94
Četba k prohloubení tématu.....	96
8. VE SPOLEČENSTVÍ S MARIÍ A SVATÝMI	97
Katecheze	97
Příklad svatých.....	97
Přímluva svatých	98
Maria	99
Maria – vzor křesťana a postava víry	100
Napodobovat Marii	101
Modlí se s námi a za nás.....	101
Na cestu životem	104
Metodika	106
Četba k prohloubení tématu	108
9. KRÁSA ČISTÉ LÁSKY	109
Katecheze	109
Bůh a člověk	109
Harmonie života lásky	110
Čistota mladého člověka.....	111
Pravdivost tělesné lásky	112
Mladý křesťan dnes	114
Jak dosáhnout tohoto náročného, ale krásného a dosažitelného cíle? ..	115
Riziko pádu.....	115
Výzva	115
Na cestu životem	116
Metodika	118
Četba k prohloubení tématu	119
10. ŽIVÉ TĚLO KRISTOVO	120
Katecheze	120
Bůh - tvůrce společenství církve	121
Církev je zároveň viditelná i duchovní	122
Různé obrazy církve.....	122
Hřích v církvi.....	125
Ekumenismus	125
Církev nezná hranice.....	126
Na cestu životem	128
Metodika	130
Četba k prohloubení tématu.....	131

POJĎ A NÁSLEDUJ MĚ

Témata pro společenství mládeže - 1.

Vypracovala skupina kněží a laiků ze Sekce pro mládež ČBK
jako pomůcku pro společenství mládeže.

Redakce P. Jan Balík

Jazyková redakce Marie Světníčková a Daniela Nešporová

Vydalo nakladatelství PAULÍNKY

Praha 1, Petrská 9

v roce 2001 jako svou 37. publikaci

ISBN 80-86025-36-5